

СИЛАТА НА БОГА ДА ПРОМЕНЯ ЖИВОТА ВИ

от

Рик Уорън

Информация за Рик Уорън

Рик Уорън (1954), американски евангелски християнски пастор (протестант, Южно баптист) и автор. Основател и старши пастор на църквата Седлбек – 8-мата по големина църква в САЩ, в Лейк Форест, Калифорния. Автор е на най-продаваните християнски книги: „Целенасочената църква,“ Целенасоченият живот“ (продадени повече от 30 мил. копия), „Силата на Бога да променя живота ви“ и др. Има консервативни теологични и евангелски възгледи относно аборта, хомосексуалния брак и др. социални теми. Често е наричан „най-влиятелният духовен лидер в САЩ.“ Основател е на „Целенасочено движение,“ мрежа от

десетки хиляди църкви от всички християнски деноминации в 160 страни по света. Обучавал е повече от 350 000 пастори по целия свят.

По време на президентските избори през 2009 Барак Обама го покани да води молитвата по време на церемонията във Вашингтон за стъпването му в длъжност.

Съдържание

	стр.
Предговор	3
1. Силата да променя живота ви	3
2. Божията част и моята част в работата за моята промяна	7
3. Да се превръщаме в по-обичаща личност	13
4. Изборът да се радваме!	18
5. Да живеем в мир в един напрегнат и гневен свят	23
6. Усъвършенствайте търпението си	28
7. Добавяйте малко благост	33
8. Живейте добрия живот	38
9. Онзи, на когото можем да разчитаме	43
10. Кротко отношение	49
11. Да усъвършенстваме самоконтрола си	54
12. Продуктивен живот	59

Предговор

Какво бихте искали да се промените? Искате ли да бъдете по-уверен или по-спокоен? Може би искате да сте по-дружелюбен, по-малко да се тревожите или по-малко да се страхувате? Мнозинството от нас повече или по-малко искаме да се променим, защото разбираме, че винаги имаме нужда от подобрения. Може би даже сме прочели някои книги за самоусъвършенстване и сме се опитали да се променим, но сме установили, че се плъзгаме обратно към онова състояние, от което искаме да излезем. Ако това е така, какво трябва да направим?

В тази книга се опитва да отговори основно на два въпроса: откъде идва силата за промяната и какви искаме да бъдем след като се променим.

Накрая заключението е, че Исус Христос ни предлага силата, от която се нуждаем, за да станем такива, каквито искаме да бъдем. Книгата разкрива тези две истини такива, каквито са описани в Библията – и по-конкретно, в книгата Галатяни. Там четем, че плодът на силата на Христос е: „*любов, радост, мир, търпение, благодат, доброта, вяроност, кротост и самоконтрол*“ (Гал. 5:22 -23). Това е списъкът на нещата, които трябва да бъдат променени. Може би по рождение притежаваме някои от тези неща; а другите – това са нещата, които искаме да променим.

Молитвата ми е, четейки тази книга и размишлявайки за тези качества, вие да приемете силата, която Христос предлага, да изхвърлите онези свои наклонности, които наистина не искате да притежавате и така да се превърнете в личността, която Той – и вие - искате да бъдете.

Глава 1

Силата да промените живота си

От както съм станал пастор, най-често задаваният ми въпрос е: „Рик, защо не мога да се променя? Искам да се променя – наистина искам. Но не знам как да направя това.“ Или понякога питащият ми казва: „Аз нямам силата, за да се променя.“

Посещаваме семинари и конференции, където търсим безболезнен метод за лекуване, за да може живота ни да бъде облъчен и променен чрез незабавното действие на самодисциплината. Започваме да спазваме диети (веднъж и аз спазвах диета цял един следобед). Започваме да посещаваме здравни клубове и се изпълваме със силен ентузиазъм за около 2 седмици. След това се връщаме обратно в стария коловоз. Ние не се променяме. Четем книги за самопомощ, но проблемът на тези книги е, че те ни казват *какво* да направим, но не ни дават *силата* за да го направим. Те казват неща като: „Откажете се от старите си навици. Бъдете позитивни; не бдете негативни.“ Но как да направим това? Откъде да вземем силата за да се променим? Как да изведем живота си от „нулевата скорост“? Как да излезем от калъпа, в който се намираме? Доброна новина е, че християнството предлага силата, от която имаме нужда.

Ние можем да притежаваме възкресяващата сила

Думата „сила“ се среща 57 пъти в Новия Завет. Тя е използвана, за да опише най-могъщото събитие, което някога се е случвало, събитието „възкресението на Исус Христос от смъртта,“ което разделя човешката история на епохата „след Христос“ и на епохата „преди Христос.“ И тази възкресяваща сила е на разположение за да промени живота ви!

Най-важното нещо в живота е да познаваме Христос и да опознаваме силата на неговото възкресение. Павел пише: „*Искам да позная Христос и силата на неговото възкресение*“ (Фил.3:10 – мой превод). В друго свое писмо Павел казва на своите читатели: „*Моля се да започнете да разбирате колко невероятно велика е неговата сила да помага на онези, които вярват в него. Това е същата могъща сила, която възкреси Христос от смъртта и го сложи да седне на почетното място, отдясно на Бога на небесата*“ (Еф.1:19-20 – мой превод)

Павел използва гръцката дума *dunamis*, която е коренът на нашата (английска) дума *dynamite* (*динамит*). С други думи, Павел казва: „Бог иска да ви даде динамитна сила, която може да промени живота ви. Да, същата сила, която преди 2000 години възкреси Исус Христос от смъртта, сега е на наше разположение, за да превърне в здрави неща слабостите в живота ни. Библията описва възкресителната сила като сила да заличи миналото ни, сила да надвие проблемите ни и сила на

промени самоличността ни.

Божията сила ще заличи миналото ни

Първо, възкресяващата сила е силата, която заличава миналото ни – провалите ни, грешките ни, греховете ни и нещата, които съжаляваме че сме направили (или не сме направили.) Когато казвам „заличава“, аз не казвам, че тя отрича нещата, които са станали в миналото, все едно че те никога не са се случили. „Заличава“ означава „да премахна, да неутрализирам, да изтрия нещо.“ Стигали ли сте някъде до средата на някоя работа и тогава да сте пожелавали да можехте да я започнете отначало? Да предположим, че боядисвате вашия хол и по средата на работата се дръпвате назад и оглеждате цвета на боята, която в началото изглеждаше перфектна на образеца, според който я избрахте, но сега, на стената не изглежда много добре. И ви се иска да започнете боядисването отначало. Много хора се чувстват по този начин в живота си: „*Направих толкова много грешки. Искан ми се да можех просто да ги изтрия и да започна отначало.*“ Провали, проблеми, лоши решения – всички ние сме страдали заради тях. Но изглежда, че някои хора не могат просто да се разделят с миналото и поради това позволяват на миналото им да ограничава сегашните им възможности. Те живеят в състояние на постоянно съжаление и постоянно хленчат: „*Ох, само да не бях правил това*“ или „*Ех, ако само бях направил тези промени.*“ Те постоянно се самоанализират тогава, когато вече е късно. И са измъчвани от болезнени спомени. „*Аз пропуснах този шанс и сега до края на живота си ще плащам за това.*“

Бог казва, че не е нужно да живеем с тежкия товар на вината, на старите обиди и на спомените за грешките си. В Кол.2:13-14 той казва, че е забравил всичките ни грехове и е заличил всеки запис за дълг, който трябваше да платим. Той е направил това, като е позволил Христос да бъде прикован на кръста. Христос знае нещата, които сме объркали, но той не е дошъл за да ни ги натяква постоянно. Той е дошъл, за да ги заличи. Той не е дошъл, за да ни осъжда и порицава; той е дошъл, за да ни промени. Възможно е да станем чисти!

Представяйте си, че това прилича на рисунката на моя син. Ако той превърне рисунката си в някаква бъркотия, всичко което трябва да направи, е да почисти добре с гъба плочата си за рисуване и после да започне всичко отново. Библията казва, че точно това прави Бог с грешките, които ние сме направили. Когато отидем при него, той ги забърсва, за да не остане от тях никаква следа.

В Йер.31:34 Бог казва на израелтяните, че той „*няма вече да помни греховете им.*“ Това трябва да е едно от най-изумителните твърдения в Библията – че Богът, който е сътворил света, „забравя.“ Когато отидем при него, когато признаем греховете си и го помолим да ни прости, той изтрива миналото ни. Бог избира да забрави прегрешенията ни, грешките ни и провалите ни. Това е добра новина! Даже ако умрем през тази нощ и застанем пред Бога на небето, ние можем да го попитаме за някакъв наш грях, който сме извършили вчера и той ще ни попита: „*Какъв грях?*“ Той изтрива миналото ни и ни прави свободни, за да живеем в настоящето.

Защо Бог може да изтрие миналото ви?

На какво основание се извършва тази прошка? Когато Исус умрял на кръста, едно от последните му твърдения от кръста било: „*Извърши се*“ (Йоан 19:30). На гръцки тази фраза се състои само от една дума – *tetelestai*, чийто буквален смисъл означава „платен напълно, изтрит.“ С печат, на който била написана тази дума, се подпечатвал документа, деклариращ, че присъдата за изпращане в затвора е заменена. Исус казва, че точно това е направил на кръста. Той е платил напълно цената за всеки грях, който ние някога сме извършили. Рим.8:1 ни казва: „*Следователно няма никакво осъждане за тези, които са в Христос Исус.*“ Исус бил разпънат на кръста, за да можем ние да престанем да разпъваме себе си на кръст. Той бил окачен на кръста заради нашите затруднения. Това е добрата новина! (**Коментар:** *Евангелие = добрата новина. Д. Пр.*)

Въпросът е, ако Бог забрави някой грях в момента, в който ние го изповядаме пред него, не мислите ли, че и ние би трябвало да забравим този грях? Колко дълго помните някакво съобщение за неплатена сметка, след като я платите? Аз забравям за тези съобщения в мига, в който съм ги платил. Аз не се тревожа за фактурата за изразходвания ел. ток през миналия месец. По същият начин, тъй като Христос е платил изцяло нашата фактура, ние не е нужно повече да мислим за нея.

Някой беше казал, че когато дадем на Бога грешките и провалите си, той ги хвърля в най-дълбоката част на морето. След това поставя там един надпис, на който пише: „*Ловенето на риба е строго забранено.*“ Той не иска да продължаваме да изваждаме наяве греховете си. Павел казва: „*Забравяйки това, което е отзад...аз се впускам към целта да спечеля наградата, за която Бог ме е призовал към небето в Христос Исус*“ (Фил.3:13-14 – мой превод). Но ние можем да блокираме работата на силата на Бога в живота ни, когато не вярваме, че Бог наистина ни е простил или като

избираме самите ние да не простим на себе си. Божията сила е силата да заличава миналото ни.

Божията сила ще победи проблемите ни

Божията сила е и силата, която побеждава проблемите ни. Всеки човек има проблеми. Те са неразделна част от живота ни в този греховен свят. Проверете пулса си, ако си мислите, че нямате никакви проблеми. Само хората в гробищата нямат проблеми. Истинският проблем е това, което правим ние с проблемите си. Неминуемо ние се опитваме да ги решаваме със собствената си сила. Как разбираме кога се опитваме да решаваме всичките си проблеми със собствената си сила? Когато през цялото време сме уморени! Един човек, който бил обезсърчен от липсата на сила да победи проблемите си, описал положението си така: „Ядосан съм и съм отегчен да бъда ядосан и отегчен.“ Ние изпадаме в това състояние, когато се опитваме сами да решаваме проблемите си. Бог иска да престанем да се опитваме и да започнем да вярваме в Него, че той ще реши проблемите ни.

Срещал съм стотици хора, които считат, че животът им е станал неуправляем. Те ми казват: „Животът ми е неуправляем. Аз съм жертва на обстоятелствата. Какво мога да направя? Безсилен съм. Точно когато си помисля, че живота ми се подрежда, някой го разбърква.“ Когато ги попитам: „Как се справяте?“ те отговарят: „Благодаря, добре се справям, като се имат предвид обстоятелствата в които се намирам.“ И как се справят те в обстоятелствата в които се намират? Някой беше казал, че обстоятелствата приличат на матрак: ако се намира върху матрака, човек си почива, но ако е под матрака, човек се задушават! Мнозина от нас са под обстоятелствата, в които живеем. Въпреки, че не винаги можем да ги контролираме, ние можем да контролираме начина, по който реагираме на тях.

Може би вие казвате: „Но, Рик, ти не знаеш всичките проблеми с които трябва да се боря. Аз се намирам в труден период.“ Ако е така, окуражавам ви да преместите фокуса на вниманието си от вашите проблеми и да го насочите върху обещанията на Бога. В Рим.8:35 Павел пита: „Кой ще ни отдели от любовта на Христос? Дали тревогите или страданията, гоненията или глада, опасността или меча?“ (мой превод) Той отговаря на своя въпрос в ст. 37: „Не, във всички тези неща ние сме повече от победители чрез Този, който ни обича“ (мой превод). Знаете ли какво е „победител“? Победителят е „човек, който побеждава чрез придобиване на контрол.“ А Павел казва, че ние сме „повече от“ победители. Според смисъла на гръцката дума, ние сме „повече от победители“ и можем да имаме съкрушителна победа. Ако поставим живота си в ръцете на Бога и разчитаме на възкресяващата сила на Христос, тогава нищо не може да ни унищожи. Това е посланието на възкресението, това е сърцевината на Добрата Новина.

Няма никакво значение колко мрачна е ситуацията, Бог може изцяло да я промени. Не е важно колко безнадежден изглежда живота, Бог донесе надежда. Същата сила, която направи възможно Исус Христос да възкръсне от смъртта, ни позволява да се издигнем над проблемите си. В Деян. 4 е описана първата сериозна опозиция на проповядването от апостолите евангелие в Йерусалим. Когато религиозните власти ги заплашили, апостолите се събрали заедно и се молили. Обърнете внимание за какво са се молили те. Те не молили Бог да спре противниците им, а да даде на тях самите свръхестествената смелост да им се противопоставят (ст.29). И Бог им дал такава смелост (ст.31).

Божията сила ще промени самоличността ни

Възкресяващата сила ни прави способни да изтрием миналата си и да победим проблемите си, но това не е всичко, което прави тя. Възкресяващата сила освен това ни помага да променим самоличността си. Какво искате да промените в себе си и как ще се приспособите към тази промяна? Или казано по друг начин: „Дали брачният ви партньор иска вие да се промените?“ Може би следната случка още по-добре ще изясни какво имам предвид. Една съпруга казала, че мъжът ѝ е „твърде темпераментен – състои се от 90 % избухливост и 10% ум!“ (**Коментар:** Това е каламбур – на английски: *temperamental – темперамент; temper – избухливост; mental – ум.* Д. Пр.) Как бихте довършили следното изречение: „Характерно е за мен да ...“ „Характерно е за мен винаги да закъснявам.“ „Характерно е за мен, че не мога да спазвам диета.“ „Характерно е за мен е да кажа нещо, за което после съжалявам, че съм го казал?“ „Характерно е за мен, че съм избухлив, депресиран или гневен.“ Аз съм сигурен, че вие сте наясно какво трябва да промените в самоличността си, стига да можете.

Бог използва процес

Бог използва процес от два стъпки за да ни промени. Първата стъпка е обяснен в 2Кор. 5:17: „Ако някой е в Христос, той е ново създание; старото си отиде, новото дойде!“ (мой превод)

Първоначалната повратна точка е, когато ние поверим живота си на Христос. От този момент нататък ние вече не сме същите; новият живот е започнал. Поради това Библията нарича тази първа стъпка „да бъдеш роден отново.“ Да бъдеш роден отново не означава, че ние сме преродени; това просто означава, че получаваме шанса да започнем отново. Това не означава, че започваме да пишем на нов лист, а започваме да живеем нов живот, че имаме нов старт. Това е ново начало с голяма разлика. Сега имаме нова природа и в нас живее Светия Дух. В нас е включен един комплект „духовни батерии“, които ни дават силата! Това прави цялата разлика в света.

Да бъдем родени отново е подобно на това да бъдеш роден за пръв път, но е само началото. След това следва процес, който продължава през целия ни живот и е описан в Рим. 12:2. Английският превод на Филипс парафразира този стих така: „*Не позволявайте на света около вас да ви натъпче в своя собствен калъп, а позволявайте на Бога да промени модела на умовете ви, за да можете да докажете на практика, че планът на Бога за вас е добър, че задоволява всичките му изисквания и че се движи към целта на истинската зрелост.*“ (мой превод)

В следващата глава ще разгледаме по-конкретно как Бог ни помага да се променяме и кои са инструментите, които той използва. След това ще разгледаме подробно как той ни променя, като произвежда в нас плодът на Духа, така както е описан в Гал. 5:22-23. Всяка глава ще бъде посветена на едно от тези качества на характера. Когато Светия Дух контролира живота ви, той ще произвежда във вас 9 позитивни качества на характера: **любов, радост, мир, търпение, благодат, доброта, вяроност, кротост и самоконтрол.** (Коментар: *Добре е да ги запомним наизуст. Д. Пр.*) Колко от хората, с които работите или живеете проявяват тези качества? Колко от хората, с които работите или живеете биха казали, че тези качества описват вас самият? Тъжен е факта, че вместо да обичаме другите хора, често пъти ние не ги обичаме. Вместо да живеем радостно, ние се чувстваме победени, депресирани и обезкуражени. Вместо да живеем в мир, ние се чувстваме напрегнати и потиснати. Вместо да сме търпеливи, ние сме разочаровани и раздразнени. Вместо да сме отзивчиви и любезни към другите, всеки от нас мисли само за себе си. Вместо да сме пример за доброта, често пъти ние считаме, че в нас няма нищо добро. Вместо да сме верни, ние пренебрегваме отговорностите си. Ние сме по-склонни да отговорим гневно или негодуващо на другите, отколкото да сме дружелюбни. И вместо да се самоконтролираме, ние наблюдаваме как животът ни се разпада на съставните си части.

Това са разликите между това да позволим на силата на Бога да работи в живота ни или да уповаваме на собствената си сила. Но трябва да помним, че плода на Духа не е нещо, което ние изработваме. Това е нещо, което Бог произвежда в нас, когато ние изцяло живеем с вяра в него.

Не отлагайте да направите това

Само едно нещо няма да ви позволява да се промените и да станете такъв човек, какъвто вие и Бог искате да бъдете. Това нещо не е дявола. Не са другите хора. Не са обстоятелствата в които се намирате. Това е бавенето и отлагането. Среждал съм много хора, които са готови да започнат този живот, но никога не го правят. Те ми казват „*Аз възнамерявам да се променя.*“ На такива хора аз отговарям: „*Това е добре, но кога ще започнете?*“ Бавенето, мотането и отлагането са съдбоносни. „В някои от следващите дни ще отида при зъболекаря.“ „В някои от следващите дни ще трябва да отида да ми направят операцията, която е належаща.“ „В някои от следващите дни ще прекарвам повече време със семейството си... да се замисля сериозно да стана християнин... да стана активен в църквата...да осъществя тази мечта.“ „В някои от следващите дни аз ще вляза във форма.“ В някой от следващите дни! Много голяма е вероятността този ден никога да не дойде.

Защо да прекарваме още една нощ с жабите? (Коментар: Вижте Изх. 8:9-10. Д. Пр.)

Един от любимите ми филми е филмът „Десетте заповеди.“ Обичам сцената, където Чарлтън Хистън, който играе ролята на Моисей, протяга ръцете си и водите на Червено море са разделят, за да могат израелтяните да преминат по дъното му. Моето семейство се наслаждава на поведението ми всеки път, когато гледам този филм, защото в продължение на няколко седмици след това поведението и говоренето ми са като на Жул Бринер, който във филма играе ролята на фараона. Когато децата ми ме помолят за нещо, аз отговарям: „И така, нека да бъде записано и нека да бъде направено!“

Един хумористичен факт за събитията, съпътстващи изхода на израелтяните от Египет, е свързан с десетте чуми, които Бог изпратил на египтяните. Всяка от тези чуми осмивала някакъв египетски бог. Например, египтяните боготворели въшките, поради което Бог им изпратил много въшки, за да им се покланят. Имало е и чума на жабите. Библията казва, че навсякъде имало жаби. Аз съм сигурен, че съпругата на фараона е настоявала съпругът ѝ да премахне жабите. Накрая фараонът извикал Моисей и казал: „*Добре, Моисей, предавам се.*“ И тогава Моисей попитал: „*Кога искаш аз да*

премахна жабите?“ И последвал класическият отговор на фараона. Той казал: „*Утре*.“ Той трябва да е бил побъркан! Как би могъл човек да продължава да чака да бъдат премахнати жабите? Има една прочута проповед, наречена „*Още една нощ с жабите*“, която се основава на този текст от книгата Изход. (*Коментар: Аз намерих тази проповед и съм я превел. Д. Пр.*) Защо бихте пожелали да прекарате още една нощ с жабите? Поради каква причина някой би поискал да отложи промяна, която ще подобри положението му? Ние бихме очаквали фараона да каже: „*Веднага премахни жабите!*“ Но той не казал това, а казал: „*Утре*.“

Ние постоянно правим същото. Отлагаме да извършим промените, които са за наше добро. Защо? Може би защото сме доволни от себе си или сме незаинтересовани от промяната. Може би сме твърде мързеливи, за да се променяме. Може би се страхуваме, защото не знаем кои неща ще бъдат променени. Може би сме твърде горди или просто сме коравоврати. Каквато и да е причината, ние отлагаме.

Инженерите от НАСА ни казват, че по-голямата част от горивото, което се използва за изстрелването на ракета, изгаря в първите няколко секунди на издигането ѝ. Нужно е огромно количество енергия и подемна сила, за да бъде отделена ракетата от стартовата площадка. Но щом веднъж тя тръгне и се насочи към излизането в орбита, тогава е нужно много по-малко гориво и е много по-лесно тя да бъде контролирана и насочвана. Тя е преодолела инерцията.

Едно нещо е аз да ви кажа, че Исус Христос може да заличи миналото ви и че той може да ви помогне да победите проблемите, с които се борите сега, както и да промени самоличността ви. Но е съвсем друго нещо вие да преодолеете инерцията и наистина да му позволите той **сега** да прави това! Въпреки, че може да сте съгласни с всичко, което казвам, вие може да продължите да чакате и да се залъгвате, че някой ден ще позволите на Исус да ви помогне. (*Коментар: „Едно нещо е да можеш, друго нещо е да знаеш, но трето и четвърто нещо е да го направиш“ - нар. поговорка. Д. Пр.*) Исус Христос има силата сега да направи промени в живота ви. Той ще ви даде силата да започнете, както и силата да продължите да вървите по пътя, по който Той ще ви води. Той ще ви даде силата да разкъсате веригите на отлагането.

Ако не сте били способен да се разделите с миналото си, Исус Христос предлага пълна прошка. Той може да подреди отново живота ви. Може би се чувствате като Хъмпи Дъмпи, (*Коментар: Много популярен детски герой в англоезичните държави. За него има песнички, комикси и филмчета. Изобразяван е като смешно, безформено и подскачащо човече с формата на кокоше яйце. Д. Пр.*) и че сте толкова разтрошен на парчета, че нищо няма да може отново да ви възстанови. Но никога не е твърде късно да започнете живота си отново! Докато не се откажете, вие никога не сте се провалили.

Може би сте съкрушени от проблемите си. Възкресението на Исус ни напомня, че нито една ситуация не е безнадеждна. Отпуснете се. Вярвайте в Бога. Не трябва да бъдете управлявани от обстоятелствата в които се намирате. За възможностите на Бога нито един проблем не е твърде голям. Бог продължава да прави възкресения. Какво чакате? Точно в този момент можете да кажете: „*Исус Христос, вземи живота ми. Вземи доброто, вземи и лошото, вземи и грозното. Вземи всяка част от мен.*“ Отворете сърцето си за да влезе неговата любов сега, в този момент и позволете на неговата променяща и възкресяваща сила да се превърне в реалност в живота ви.

1. Замислете се какво означава не само да прощаваме, но и да забравяме.
2. Открийте някой ваш проблем, чието разрешаване от Бога забавяте вие и коя е първата крачка, която трябва да направите, за да се справите с него.

Глава 2

Божията част и моята част от работата за моята промяна

Градината на баща ми е един от любимите спомени от детството ми. Струваше ми се, че баща ми отглеждаше всичко в нея. Всъщност, ние винаги отгледахме достатъчно, за да изхранваме всички съседи. Когато хората идваха у нас да ни посетят, обикновено си заминаваха с торба, пълна с пресни зеленчуци и сочни плодове. Баща ми отглеждаше само един вид плодове – *естествени* плодове. Имаше и *биологични* плодове - потомството на животни и деца. Имаше и *духовен* плод, за който говори Бог в Гал.5:22-23: „*А плодът на Духа е: любов, радост, мир, търпение, благодат, доброта, вярност, кротост и самоконтрол*“ (мой превод). Тези девет качества описват характера на плодовития и продуктивен християнин. Как се сдобиваме с тези качества на характера? Очевидно е,

че Бог не ни докосва с пръста си в някакъв момент и моментално тези качества се материализират в живота ни. За да направи това Бог използва един процес, който ще разгледаме сега.

Това е процес, в който Бог и ние работим заедно

Във Филипяни 2:12-13 апостол Павел описва този процеса, в който работят съвместно две страни – Бог и ние. В началото на това описание той казва: „*изработвайте спасението си,*“ а после обръща нещата обратно и казва: „*Бог е този, който работи във вас*“ (мой превод). Звучи като противоречие, нали? Но не е. Това е парадокс. Английският мъдрец Честертън дава следното определение за парадокса: „Парадоксът е истина, която стои на главата си, за да привлече вниманието ни.“ В текстовете на Павел има много парадокси. Ключът за разбирането на този парадокс е малката приставка „*из*“ в думата „*изработвайте*“ в ст.12. Павел **НЕ** казва: „Работете **за** спасението си.“ Има голяма разлика. Да работим ЗА нещо означава: за да го спечелим, за да го заслужим, за да сме достойни за това нещо. А Библията ясно ни учи, че спасението не е нещо, за получаването на което ние трябва да работим. **Спасението е безплатен дар на Божията милост.** Павел казва, „*изработвайте спасението си.*“ Тук Павел говори за „*духовно изработване.*“ Какво правите вие, когато физически изработвате нещо? Развивате или настройвате мускулите си, които Бог ви е дал. Да изработвате нещо означава да отглеждате, да произвеждате възможно най-много от това, което ви е било дадено. Точно това казва Павел тук: „Култивирайте, отглеждайте духовния си живот!“

Бог има своя част от работата за нашето духовно израстване, а и ние също имаме своя част от тази работа. Той ни предоставя силата, но ние трябва да шракнем ключа, за да включим тази сила да работи в нас. Изработвайте спасението си, защото Бог е този, който работи във вас.

Първо ще разгледаме Божията част в този процес и инструментите, които той използва. След това ще разгледаме нашата част, както и някои избори, които ще трябва да направим.

ИНСТРУМЕНТИ, КОИТО БОГ ИЗПОЛЗВА

Бог използва Словото Си.

Първият инструмент, който използва Бог, когато ни променя е Библията. Чрез Писанието той ни учи как да живеем. 2Тим.3:16-17 ни казва: „*Дялото Писание ни е дадено чрез вдъхновение от Бога и е полезно да ни учи на това, което е истина и да ни направи да разбираме кое е грешно в живота ни; то ни дава сила и ни помага да вършим това, което е правилно. То е Божият начин да ни прави винаги да сме добре подготвени*“ (мой превод). Библията променила ли е живота ви? Чух за канибал от един остров в Южните морета, който повярвал в Бога. Веднъж седял край огромен казан, под който горял огън и четял Библията си. Край него минал един антрополог с тропически шлем на главата си и попитал канибала: „Какво правиш.“ Туземецът му отговорил: „Чета Библията.“ Антропологът го погледнал презрително и казал: „Знаеш ли, че съвременния човек отказа да чете тази книга? Тя е пълна само с лъжи. Не би трябвало да си губиш времето в четенето на тази книга.“ Канибалът го огледал внимателно от главата до петите и бавно отговорил: „Господине, ако не беше тази книга, ти щеше да се намиращ в този казан!“ Божието Слово променило живота и предпочитаната храна на този човек. Ако сериозно искате да промените живота си, вие ще трябва да четете Библията. Трябва да започнете да я изучавате, да запомните наизуст някои нейни текстове и да ги прилагате в живота си. Когато хора ми кажат, че вярата им е слаба, аз ги питам: „Четете ли редовно Библията си?“ „Не я чета.“ „Изучавате ли Библията?“ „Не я изучавам.“ „Запомняте ли стихове от Библията?“ „Не.“ „Тогаво как очаквате вярата ви да расте?“ Библията казва: „Вярата идва чрез чуването и разглеждането на Божието слово“ (Рим. 10:17 – мой превод).

Бог използва Своя Дух

Вторият инструмент, който Бог използва за да ни променя, е Святия Дух. Когато се оставим в ръцете на Христос, Святия Дух влиза в живота ни, за да ни дава сила и да ни насочва (Рим.8:9-11). Духът на Бога ни дава нова сила и жизненост, както и желанието, и силата да правим това, което е правилно. А когато Духът работи в нас, ние ставаме все повече и повече приличащи на Него.

Каквото и да научите от тази глава, преди всичко друго запомнете: Основната цел на Бога във вашия живот е да ви направи да приличате на Исус Христос. Духът на Бога използва Божието Слово за да направи детето на Бога все повече и повече да прилича на Божия Син. А как изглежда Исус? Неговият живот на земята е превъплътител състоящият се от 9 части плод на Духа: *любов, радост, мир, търпение, благодат, доброта, вяност, кротост и самоконтрол.*

Бог използва обстоятелствата

Идеалният начин на Бога да ни променя, е да ни накара да четем Библията, за да разберем как трябва да живеем и тогава, зависими от неговия Дух, който живее в нас, да ни направи способни да живеем по този начин. За нещастие, повечето от нас са коравоврати и ние не се променяме лесно. Поради това Бог донася трети инструмент, за да работи върху нас – *обстоятелствата*. Проблемите, напреженията, сърдечните болки, трудностите и стреса винаги привличат вниманието ни. К. С. Луис веднъж казал: „Бог ни шепти, когато се наслаждаваме, а ни крещи, когато ни боли.“

В английският превод „Филипс“ на Библията, в Рим.8:28-29 се казва: „Всичко което се случва на онези, които обичат Бога, който ги е призовал според своя план, приляга за един модел на доброта. Бог...ги избира, за да носят семейната прилика на неговия Син“ (мой превод). Нищо не може да дойде в живота на вярващия човек без разрешението на небесния Отец; всяко нещо трябва задължително да е „филтрирано“ от Отца. Интересното относно начина, чрез който Бог използва обстоятелствата е, че Бог не обръща внимание на произхода на тези обстоятелства. Често пъти ние сами си създаваме проблемите чрез грешни решения, лоши отсъждания и чрез вършенето на грехове. В други случаи проблемите ни са причинявани от други хора. Понякога дяволът прави да ни се случват неща, така както се станало с Йов. Но Бог казва, че източникът на обстоятелствата няма нищо общо с целта, за която той ще ги използва. Той казва: „Все пак аз ще ги използвам в твоя живот. Ще ги пригода да подхождат за моя модел; ще ги приспособя да станат неразделна част от моя велик план за твоя живот, за да те направя да бъдеш подобен на Исус Христос.“ Поради това няма обстоятелство в живота ни, от което да не можем да се научим, достатъчно е само да имаме правилното мислене.

В Пр.20:30 има още добри новини: „Удари и рани премахват злото, а биенето прочиства вътрешността на човека“ (мой превод). Може би и вие от собствен опит сте се убедили в истинността на този стих. Понякога е нужно да преживее нещо болезнено, което да ни накара да променим поведението си.

Казано с други думи, много по-малко вероятно е да се променим, когато видим светлината, отколкото - когато усетим горещината! Защо? Защото ние се променяме само когато болката стане по-силна от страха ни от промяната. (**Коментар:** *Преди около два века френският икономист Фредерик Бастиа казал, че докато е по-евтино, по-лесно и е свързано с по-малко лоши последствия, хората ще продължават да лъжат, да крадат и да убиват. Чак когато системата за тяхното залавяне и осъждане започне да работи толкова добре и наказанията са толкова строги и неизбежни, че хората да понесат по-големи загуби, ако живеят като престъпници, отколкото ако се трудят честно и почтено, чак тогава престъпленията ще намалееят. В Библията се казва: „Страхът от Бога е началото на мъдростта.“ Д. Пр.)*

Аз нося обувки, които са ми удобни, а не са модерни. Преди няколко години имах един чифт черни обувки, които носех почти ежедневно в продължение на една година. Накрая по тях се появиха дупки, но те бяха толкова удобни, че аз продължавах да ги нося. Не можех да си кръстосам краката, когато седях на подиума, защото не исках хората в църквата да виждат дупките. Знаех, че трябва да си купя нови обувки, но продължават да нося скъсаните обувки. Но веднъж в продължение на цяла седмица валя дъжд. След като 4 дни ходих с мокри чорапи, аз се мотивирах за промяна и си купих някакви нови обувки. Първите стъпки в промяната обикновено са притесняващи!

Бог ни говори чрез Библията и чрез подтикванията на Святия си Дух, но ако не може да привлече вниманието ни, той ще използва и *обстоятелствата*. Например, Библията казва, че ние трябва да сме смирени и Святия Дух ни прави способни да сме смирени. Но ако ние не можем да смирим себе си, той ще използва обстоятелствата, за да ни смири. За да израстваме, Бог може да използва всяка ситуация в живота ни. Това е неговата част. А каква е нашата част?

ИЗБОРИ, КОИТО НОСЯТ ПРОМЯНА

Трябва да подбираме мислите си

Духовното израстване не става автоматично. Промяната е въпрос на избор. Не можем просто да седим пасивно, да не правим нищо и да очакваме, че ще пораснем. Ако наистина искаме да се променим, ние трябва да правим три избора.

Първо, трябва грижливо да избираме това, за което мислим. В един от вариантите на превод на Библията на английски, в Пр.4:23 се казва: „Внимавай за какво мислиш; живота ти се формира от мислите ти“ (мой превод). Някой беше казал: „Ти не си това, което си мислиш, че си, а си това, за което мислиш.“ Следователно, ако искате да промените живота си, вие трябва да промените моделите на мисленето си. Промяната винаги започва с нов модел на мислене.

Как човек става християнин? Като се покае. Често пъти думата „покаяние“ е погрешно разбрана. В миналото си представях, че това е описание на човек, който стои на ъгъла на улицата и

казва, че ключът към успеха е да размишляваме над Божието Слово. А какво практически означава да разсъждаваме над Божието Слово? Ако потърсим в тълковния речник думата „разсъждавам“ (на английски) ще открием, че неин синоним е думата „преживям.“ Преживянето е това, което прави кравата (и другите преживни животни), когато дъвче повторно храната, която вече е глътнала. Кравата яде трева, сдъвква я колкото може и после я гълта. Тази храна престожава известно време в стомаха ѝ и след това малко по малко кравата я връща обратно в устата си, за да я сдъвче повторно и отново да я глътне. Този процес продължава, докато храната премине през всичките 4 стомаси на кравата. Това е представлява процесът преживяне. Кравата изцежда всяка капка хранителна енергия от тревата, която поглъща. Разсъждаването е мислено предъвкване. Разсъждаването не е процес, в който мозъкът ви не участва и не мисли. Разсъждаването означава да мислите сериозно за това, което четете. Вземате един стих и си задавате въпроса: „Какво означава казаното в този стих за моя живот?“ Говорете на себе си за това и говорете на Бога за това.

Бог е доста конкретен, когато ни казва за какво да се замисляме. Фил.4:8 казва, че ние трябва да разсъждаваме (*Коментар: В българската Библия, издадена от българското Библейско дружество от 2002 год. вместо „разсъждавайте“ е записано „зачитайте,“ което променя целия смисъл на текста. Д. Пр.*) за 8 различни категории неща и по подразбиране – да избягваме да мислим за противоположните категории на тези 8 неща. Предлагам ви точно сега да отделите няколко минути, да прочетете този стих и да размишлявате над казаното в него. Говорете на Бога за това. Това ще бъде добро упражняване в размишлението над Божието Слово.

Кол.3:16 казва: „Позволявайте на Христовото слово да живее напълно във вас“ (мой превод). Ежедневно и редовно трябва да отделяте поне 10-15 минути, през които да седнете, да четете някаква част от Библията и да мислите над това, което току-що сте прочели. След това говорете на Бога в молитва за това. Това е стартовата точка за изпълнение на вашата част от работата за промяната. Вие можете да избирате за какво да мислите.

Ние трябва да зависим от неговия Дух

Ние можем да изберем да се поставим в зависимост от Светия Дух. Библията казва, че Бог поставя в нас своя Свят Дух, за да ни дава сила. Всички християни имат Светия Дух в живота си, но не всички християни имат Божиата сила в живота си. Исус дава красива илюстрация на това в Йоан 15. Той сравнява духовния ни живот с лозата и нейните филизи: „*Аз съм лозата, а вие сте филизите. Който живее в Мен и Аз - в него, ражда много плод; защото без Мен вие не можете да направите нищо*“ (Йоан 15:5 – мой превод). В тази илюстрация филизът е абсолютно зависим от лозата; филизът не може самостоятелно да роди плод. Отглеждането на плода е вътрешна работа. Ако през пролетта отида и привържа ябълки към клоните на едно изсъхнало дърво, а след това изведа жена си на двора и ѝ кажа: „Скъпа, погледни нашето ябълково дърво,“ тя ще ми каже: „Ти си привързал тези ябълки към дървото.“ Същото се случва и когато някой християнин каже: „Ще привържа една плодна клонка в моя живот – малко търпение тук, малко благост там и малко самоконтрол тук. Аз сам си ги произведох.“ Това не може да бъде направено. Запомнете, плодът, който раждат християните, е плод на Духа и поради това трябва да бъде отгледан вътре в тях.

Сега вие може би казвате: „Как да знам дали живея в Христос? Как да знам дали съм присъединен към лозата? Как да знам дали завися от неговия Дух?“ Много просто – вгледайте се в молитвения си живот. Вашите молитви демонстрират зависимостта ви от Бога. За какво се молите? Това, за което се молите показва заради какво сте присъединен към Бога и заради какво разчитате на Бога. Това, заради което не се молите, е онова нещо, което вие се опитвате сами да направите. Молитвата е като изпитание със силна киселина – тя разкрива скритите ни дефекти.

Тайната на поставянето ни в зависимост от Духът на Бога е свързана с непрестанната ни молитва. Молете се за вашите решения. Молете се за нуждите си. Молете се за вашите интереси. Молете се за вашия график. Молете се за проблемите, с които се появяват в живота ви. Молете се за нещата, които купувате. Молете се за всичко. Това е смисълът на думата „живея“ - да сте наясно, че Бог винаги е с вас, да усещате неговото присъствие. Докато се молите, вие ще започнете да виждате как плодът на Духа израства в живота ви.

Ние трябва да реагираме мъдро на обстоятелствата

Освен, че трябва да подбирате мислите си и да избираме да зависим от Божия Дух, *ние можем да избираме как да реагираме на обстоятелствата в живота ни.* Виктор Франкл бил един от евреите, които били изпратени в нацисткия концлагер в Дахау. Той разказва, че докато бил в концлагера, пазачите му взели всичко. Взели му самоличността. Взели му съпругата. Взели му

семейството. Взели му дрехите. Даже му взели венчалната халка. Но имало едно нещо, което никой не можел да му вземе. В една своя класическа книга той пише: „Последната от човешките свободи е способността да избираме начинът си на мислене (манталитета си) в конкретните обстоятелства в които се намираме.“ Пазаците в концлагера не могли да вземат от Франкл свободата му да избира начина си на мислене.

Ние не можем да контролираме обстоятелствата в живота си. Ние не знаем какво ще ни се случи утре, даже днес. Не можем да контролираме обстоятелствата в които се намираме, но можем да контролираме начина, по който ще реагираме на тях. Можем да контролираме, дали това преживяване ще ни превърне в по-горчив човек или в по-добър човек. За живота ни не е толкова важно това, което ни се случва, а е важно онова, което се случва *вътре* в нас. Павел говори за това в Рим. 5:3-4. Той казва, че ние можем да се радваме тук и сега, даже по време на нашите изпитания и тревоги, защото те ще произведат упоритост в нас и ще развият в нас зрял характер. Ние можем да се радваме когато имаме проблеми, а не просто да издържим на тях, защото знаем, че Бог ги използва за наша изгода. Бог даже използва проблемите, които самите ние си причиняваме.

Бог използва и ситуациите, които други хора създават в живота ни с цел да ни навредят. Този урок е вписан в живота на Йосиф, както ни се разказва в Стария Завет. Йосиф бил измамен от братята си и бил продаден като роб. Много години по-късно той им казал: „*Вие искахте да ми навредите, но Бог замисли това за добро*“ (Бит.50:20 – мой превод). Това държи здраво истината във вашия живот. Може би има някой, който сега се опитва да ви навреди. Не се тревожете. Ако сте християнин, ако сте поставили живота си в ръцете на Бога, Бог може да използва за добро даже такава болезнена ситуация. Той ще развие във вас зрял характер. А точно такава е целта на плода на Духа. Бог иска да произведе характера на Христос в нашия живот, защото знае, че колкото повече ставаме подобни на него, толкова по-пълно ще е нашето доближаване до образа, с който сме създадени.

Когато създал човека, Бог го направил „*по Своя образ*“ (Бит.1:7). Такъв е бил първоначалният план и той не е променен. Бог иска да ни направи да приличаме на него – не богове, а приличащи на Бога. Той прави това, като работи върху нашия характер чрез своето Слово, чрез своя Свет Дух и чрез обстоятелствата. Гръцката дума за „характер,“ която е използвана в Рим.5:4 означава „изпитан и доказано надежден характер.“ (Коментар: В българската Библия, издадена от българското Библейско дружество от 2002 год. вместо изразът „*изпитан и доказано надежден характер*“ е използван изречение „*изпитана правда*.“ което променя напълно смисъла на текста. Д. Пр.). Това създава представата за ковач, който разказва за желязо, което е преминало през огъня, после е било удряно с чука върху наковалнята, но е издържало на изпитанието.

Виждали ли сте по телевизията реклама на куфар, в която участва една горилка. Куфарът е показан как се движи по транспортна лента на летище и вместо да бъде взет внимателно от някой красив джентълмен, куфарът е вземан от лентата от една горилка. Тя мята куфара някъде в залата, стъпва върху него, после скача върху него, а после го хвърля високо във въздуха. Вижда се, че този куфар има характер. Той е надежден и успешно преминава изпитанието. Тази седмица вие можете да се чувствате като пребит на работното си място или у дома сте били заплашван и малтретиран, но Бог може да използва даже този вид ситуации за добро в живота ви. Вижте ключовата истина: „*Бог произвежда плода на Духа в нас, като позволява ние да се срещаме със ситуации и с хора, чиито характери са напълно противоположни на плода на Духа.*“ Замислете се, например, как Бог произвежда любовта в живота ни. Лесно е да обичаме хората, които са прекрасни или приличат на нас. Но за да ни научи на истинската любов, Бог поставя около нас някои трудни за обичане хора. Ние се научаваме каква е истинската любов, когато започнем да обичаме този заядлив колега на работното си място или онзи отегчителен съсед. Бог ни учи да обичаме, като ни позволява да се упражняваме в любовта, обичайки хладни хора. Същото е вярно и за мира. Всеки може да е в мир, когато ситуациите са тихи и спокойни, но за това не е нужно да имаме характер. Бог ни учи да имаме мир, когато около нас е пълен хаос и когато всичко около нас се разпада – телефонът звъни, звънецът на вратата звъни, на печката има тенджерата, която прекипява, бебето плаче, а кучето хапе котката. Това е ситуация, в която ние наистина можем да се научим как да имаме мир вътре в себе си. Бог работи по този начин, за да се развива в нас всяко от 9-те качества на плода.

Нужно е време

И още едно, последно нещо, нужно е време, за да узрее плодът. Няма такова нещо като моментално узряване или като моментално духовно израстване. Времето е от решаваща важност. Когато се опитвате да ускорите узряването на плода, той не е толкова вкусен. Яли ли сте някога домати, които са отглеждани по съвременните технологии и са третирани с газ? Това са доматиите,

които купувате в бакалията. Ако фермерите откъсват домати когато узреят и ги транспортират до складовете, а от там – до магазините, те ще се смачкат докато стигнат до купувача. Поради това фермерите ги берат още докато са зелени, а после, преди да бъдат откарани на пазара, домите биват третирани с въглероден двуокис. Въглеродният двуокис принуждава домите много бързо да станат червени. Разбира се, тези домати не са вредни, но са безвкусни. Но ако сте яли домати, които са обрани след като са узрели естествено, техният вкус е съвършено различен. Нужно е време, за да узрее плодът. И Бог се нуждае от време, за да узрее духовния плод в живота ви.

Вие можете да започнете този процес още сега, като кажете на Бога, че искате да бъдете продуктивен и плодотворен християнин, и че искате да работите съвместно с него за изпълнението на неговия план за живота ви. Посветете се на четенето, запомнянето наизуст и размишляването над текстовете от Библията. Молете Бога да използва Слово си, за да променя начина ви на мислене. Поканете Светия Дух да царува безпрепятствено в живота ви. Осигурете му достъп до всичко. Молете се и говорете с Него за всичко. Приемете всички обстоятелства като част от Божия план да промени живота ви. Молете го да ви помогне да отговаряте на трудните хора и на неприятните ситуации така, както би направил това Исус. Бог иска да произведе плодът на Духа в живота ви. Ще работите ли съвместно с него в този променящ живота процес?

1. Дайте пример за начинът, чрез който наскоро Бог ви е накарал да вземете някакво решение или да направите нещо, като ви е говорил чрез своя Дух или чрез Словото си.

2. Защо начинът на мислене е важен при противопоставянето и при действаването в трудни ситуации?

Глава 3

Да се превръщаме в по-обичаща личност

1 Кор.13 завършва със следните познати думи: „И така, остават тези три: вярата, надеждата и любовта. Но най-голяма от тях е любовта.“ Любовта е и първият плод на Духа, споменат в Гал.5. Но какво точно е любовта?

Любовта е може би най-погрешно разбираната дума в целия свят. Част от проблема е в това, че използваме тази дума, за да опишем с нея много неща. Поради прекомерната ѝ употреба ние разводняваме нейния смисъл. Обичам съпругата си. Обичам Америка. Обичам пица. Обичам кучето си. Обичам те. Обичам да ми разтриват гърба. Ние използваме думата обич или любов по толкова много и различни начини, че те буквално са загубили своя смисъл. Даването или получаването на любов е трудно, когато ние даже не разбираме какво е любовта.

Поради това, на първо място трябва да изясним няколко често срещани погрешни разбирания за любовта. Повечето хора си мислят, че любовта е чувство – че тя е някакъв сантиментален възел в стомаха или трептене в черния дроб, или че е океан от емоция. Наистина, любовта произвежда чувства, но тя е нещо повече от някакво чувство. В една книжка с комикси от поредицата „Фъстъци“, Чарли Браун и Линус (*Коментар: двамата герои в тези комикси. Д. Пр.*) разговарят и Линус казва: „Тя беше толкова привлекателна. Виждахме се с нея в миналото всяка неделя в Неделното училище. Сядах до нея и я гледах, и понякога тя ми се усмихваше. А сега чувам, че отишла в друга църква.“ Чарли Браун поглежда нагоре и казва: „Това бързо ще промени цялата ти теология!“ Колко често се оставяме чувствата да ни ръководят и им позволяваме да ни мотивират да направим нещо, което обикновено не правим.

Друго погрешно разбиране е, че любовта е неконтролируема. Някога казвали ли сте: „Чувствам, че съм влюбен“ - все едно, че сте се препънали? Ние считаме, че любовта не може да бъде контролирана. „Нищо не мога да направя, ако съм се влюбил.“ Или обратното: „Не мога да се принудя; аз просто вече не го обичам.“ Ние говорим така, все едно, че любовта е неконтролируема, но Библията казва, че любовта е контролируема. Нещо повече, Исус ни заповядва да обичаме другите хора. Думите му показват, че ние наистина имаме контрол над това, кого обичаме и кого не обичаме.

Любовта е в сърцевината на две неща. Първо, тя е въпрос на избор. Библията казва: „Върху всички тези добродетели облечете любовта, която свързва всички тях в съвършено единство“ (Кол. 3:14 – мой превод). Обърнете внимание на думата „облечете.“ Любовта е нещо, което вие можете да изберете да имате. Ако то беше чувство, ние нямаше да можем да го командваме. Но ние можем да командваме избора, а любовта е въпрос на избор. Тя е контролируема.

Освен това Библията казва, че любовта е вид поведение. Любовта е нещо, което правим – тя е

действие, а не чувство. Апостол Йоан е изразил това по следния начин: „*Нека да не обичаме с думи или с език, а с действия и в истина*“ (1Йоан 3:18 – мой превод). Твърде често ние обичаме с думи, а не с действия. Млад мъж казал на годеницата си: „Любов моя, толкова много те обичам, че бих умрял заради теб.“ А тя отговорила: „О, Харолд, ти винаги казваш това, но никога не го правиш.“

Любовта е нещо повече от думи и чувства. Гърците имали 4 думи, за да обозначават различните видове любов: *storge*, която означава природна привързаност (любов към родители, братя, сестри и др. роднини); *eros*, която означава сексуална привързаност; *philia*, която означава емоционална привързаност или приятелство; и *agape*, която означава безусловна, даваща и жертвоготовна любов. Когато говори за Божията любов към нас и за този вид любов, с която трябва да обичаме Него и другите хора, Библията винаги използва думата *agape*, с което обозначава решимостта да действаме.

Знаете ли, че е възможно да обичате някой човек, без даже да го харесвате? Спомнете си какво казах в глава 2 – че с цел да ни научи да обичаме, Бог поставя около нас някои трудни за обичане хора. Лесно е да обичаме хора, които са добри и очарователни, но ако иска да ни научи да обичаме, Бог ще въведе в живота ни някои трудни за обичане хора. Факт е, че живота ни е пълен с хора, които не харесваме. Не харесваме начинът, по който говорят някои хора. Не харесваме начинът, по който постъпват други хора. Не харесваме начинът, по който се обличат трети вид хора. Но най-вече, ние имаме склонността да не харесваме хората, които не харесват самите нас. Лейди Астор, първата жена, която е била депутат в Палатата на общините в Английския парламент не харесвала Уинстън Чърчил. Веднъж тя му казала: „Уинстън, ако вие бяхте мой съпруг, аз щях да сипя отрова в кафето ви.“ А Чърчил отговорил: „Мадам, ако вие бяхте моя съпруга, аз щях да го изпия!“

Ако само за една минута се замислите за това, вероятно бихте направили цял списък на хора, които не харесвате. Вероятно това ще са хора, с които сте имали спречквания и неприятности, когато сте общували с тях. В определен момент от живота си всеки човек е трудно да бъде обичан – даже вие самият – но някои хора е трудно да бъдат обичани по всяко време.

Исус никога не е изисквал от нас да имаме топла привързаност към всеки човек. Той не е имал топла привързаност към фарисеите. От нас не се изисква да харесваме всеки човек (това не е ли облекчение?), но ние трябва да обичаме другите хора. След като е така, как трябва да правим това?

Библията ни казва, че има 5 стъпки, които трябва да направим, за да се научим да обичаме хората. Но преди да ги разгледаме, аз искам да си представите образа на човека, който е най-трудно да бъде обичан от вас – на някой омразен роднина, на някои неприятен съсед или на някой противен колега. Как можете да се научите да обичате такъв вид хора? Ето, това са 5-те стъпки:

Опознавайте Божията любов

Първо, преди да можем да обичаме другите, ние трябва усетим и да разберем колко дълбоко ни обича Бог. Еф.3:17-18 казва: „*Моля се Христос да бъде все повече и повече у дома в сърцата ви, да живее вътре във вас, когато вие вярвате в него. Да могат вашите корени да достигат дълбоко в почвата на чудната Божия любов; и вие да сте способни да усещате и да разбирате, така както всички Божи деца трябва да разбират, колко дълга, колко широка и колко висока всъщност е неговата любов; и да опознаете тази любов за себе си*“ (мой превод). Подчертайте в този текст думите усещате, разбирате и опознавате. Бог иска ние да усещаме и да разбираме неговата любов. Защо? Защото в 1Йоан 4:19 се казва, че ние обичаме, защото Бог пръв ни е обикнал. Защо е важно да чувстваме, че сме обичани от Бога? Защото хората, които не са обичани, често пъти не обичат другите хора. Когато не усещам, че съм обичан нежно, аз нямам желанието да обичам. Поради това ние първо трябва да опознаем и да усещаме Божията обич към нас самите. Исус е казал: „*Да се обичате един друг така, както аз ви възлюбих*“ (Йоан 15:12). Това е моделът.

Прощавайте на враговете си

Второто стъпка в научаването да обичаме другите е да прощаваме на хората, които са ни навредили. В Кол.3:13 се казва: „*Прощавайте както и оплаквания да имате един към друг. Прощавайте така, както Господ ви е простил*“ (мой превод). Не е възможно изцяло да обичате един човек и в същото време да изпитвате негодувание срещу някой друг човек. Аз не мога изцяло да обичам жена си, ако в същото време съм ядосан на родителите си. Не мога да обичам детето си, ако в същото време съм ядосан на брат си. Не мога да давам абсолютно любов, когато сърцето ми е разделено. А горчивото сърце е разделено сърце. Може би си мислите: „Не мога да обичам брачния си партньор. Той е чудесен човек, но аз просто не мога да го обичам.“ Може би вие все още реагирате на миналото си и съхранявате в себе си негодувание против някого. Точно това нещо ви пречи да обичате съпругата или съпруга си. А това не е честно към нея или него.

Много хора имат основателна причина да са ядосани. Например, чух в новините по радиото, че 33% от жените и 15% от мъжете ще бъдат прелъстени през живота си. Но ние трябва да се освободим от миналото си, за да живеем в настоящето. За да започнем сега да обичаме хората, ние задължително трябва да затворим вратата към миналото. А това не може да се случи, ако не простим! Простете на хората, които са ви наранили – заради самият вас, а не защото те заслужават да им простите. Направете това, с цел сърцето ви отново да бъде цяло, а не разделено. Хората от вашето минало не могат днес да продължават да ви навреждат, ако вие не им позволите да ви навреждат, като продължавате да задържате в себе си негодувание против тях.

Всеки път, когато изпитвате негодувание против някой човек, вие всъщност му давате част от сърцето си, давате му част от вниманието си, давате му част от вашия ум. Искате ли този човек да притежава тези неща? Не. Тогава вземете си ги обратно, като простите. Прощавайте на онези, които ви навреждат. Вместо отново и отново да изживявате това нараняване, пуснете го да си отиде от вас.

Мислете мисли за любов

Следващата стъпка за научаването да обичаме другите е да мислим мисли за любов. Божието Слово ни напомня: „*Не мислете само за собствените си работи, а се интересувайте и от другите и от това как са те. Отношението ви трябва да е от вида, който ни е бил показван от Исус Христос*“ (Фил. 2:3-4 – мой превод). Какво означава да мислим мисли за любов? Означава да започнем да се фокусираме върху нуждите на другите хора, върху техните болки, проблеми, желаниа и цели, а не само върху своите собствени неща. В една стара поговорка се твърди: „По-лесно е да разбереш другия човек, когато повървиш 1 км. обут с неговите обувки.“ Наранените хора нараняват другите хора. Ако някой ти причинява болка, той прави това, защото той или тя изпитва болка. Трябва да виждаме отвъд грешките на другите хора, за да разберем техните нужди. Чак тогава можем да се научим да обичаме. (Коментар: Баща казал на сина си: „*Когато те ритне магарето, не се навърляй да го биеш, а го огледай за да откриеш конската муха, която го хапе и го кара да те ритне.*“ Д. Пр.) Не сте ли се убедили, че най-неприятните хора, които е най-трудно да бъдат обичани, са точно тези хора, които най-много се нуждаят от обич? Хората, които имаме склонността да подминаваме, са точно хората, които отчаяно се нуждаят от огромни дози любов. Всеки човек има нужда да бъде обичан. Ако човека не може да получи обич, той ще жадува да му бъде обръщано внимание. А ако не може да получи подкрепящо внимание, той ще постъпва така, че да привлече това внимание, което го упреква и осъжда. Подсъзнателно той казва: „Аз ще бъда забелязан, независимо дали по единият или по другият начин.“ В гл. 2 видяхме, че нашите мисли определят емоциите ни. Ние не можем да променяме чувствата си, но можем да минем през „задната врата“ и да променим мислите си. Когато променим начина, по който мислим за даден човек, постепенно ще променим и чувствата си към този човек. И ако, вместо да мислим за провалите на този човек, ние започнем да мислим за него самият или за неговите нужди, това ще промени начина, по който го възприемаме. Опитайте този метод и сами се убедете в неговата ефективност!

Действайте с обич

Четвъртата стъпка към научаването да обичаме другите е да действаме по начин, който показва обич. Вие казвате: „*Рик, ти ми казваиш да постъпвам с обич към човек, когото аз даже не харесвам. Аз не мога да направя това. Ако го направя, аз ще бъда лицемер.*“ Не, това се нарича да обичаме чрез вяра. Когато обичате чрез вяра, вие играете ролята на влюбен. Това е една важна истина: Много по-лесно е да изиграя по моя начин едно чувство, отколкото да превърна чувството си в действие. Например, ако действам като ентузиаст, много скоро аз ще започна да се чувствам ентузиизиран. Ако постъпвам така, все едно че съм щастлив, още преди вие да сте разбрали, аз ще се почувствате щастлив. Опитайте се още сега, в този момент, да се усмихнете с най-широката си усмивка, която можете да се осмелите да направите; после накарайте себе си да се засмеете – истински вътрешно да се засмеете. В началото това ще изглежда направено насила, но задълбайте по-надълбоко и се накарайте да се разтресете от смях. Тогава ще започнете да се чувствате по-щастлив. Ако започнем да действаме с обич, скоро ние ще почувстваме, че обичаме.

Действията ни не само оказват влияние върху емоциите ни, но както казах и по-рано, нашето мислене също оказва влияние върху начина, по който се чувстваме. Можем да атакуваме чувствата си от всяка от двете страни – или още по-добре – и от двете страни.

Променяйте непряко чувствата си

Това което мисля -----> **определя** как се чувствам -----> **определя** как постъпвам

Ако казвате: „Не мога да променя чувствата си,“ това означава, че вие сте се фокусирали директно в чувствата си. Не можете директно да промените чувствата си, но може да ги промените непряко, като променяте мислите и действията си.

А как да действаме с обич? Исус ни предоставя известна помощ в Лука 6:27-28: „*Обичайте неприятелите си, правете добро на онези, които ви мразят, благославяйте онези, които ви проклинат, молете се за онези, които се отнасят лошо към вас*“ (мой превод). Исус ни заповядва да правим 4 конкретни неща.

Първо, Исус ни казва да обичаме неприятелите си. Как да обичаме човек, който ни причинява болка? Не трябва да забелязваме неговата грешка. В Еф.4:2 се казва: „*Бъдете търпеливи един към друг; поради обичта си, взаимно бъдете толерантни към грешките си*“ (мой превод).

Второ, Исус ни заповядва да правим добро. Как правим добро на хора, които даже не харесваме? Търсим начини, да да им дадем нещо. Какво можем да направим, за да им услужим, да задоволим нуждите им, да им помогнем и да им дадем някаква облага? Ние можем да даваме. Можем да извървим втори километър с тях. Можем да предложим практическа помощ. Можем да им окажем услуга. Можем да открием от какви са нуждите им и да ги задоволим.

Трето, Исус е казал да благославяме онези, които ни проклинат. Какво е искал да каже той с това? Той говори за начина, по който ние говорим **за** или говорим **на** онези хора, които се отнасят лошо към нас. Благословията е позитивна дума, изречена **на** или **за** тези хора. Ние не ги поваляме на земята, а ги повдигаме. И ги окуражаваме. В Пр. 12:18 се казва: „*Езикът на мъдрите донася изцеление*“ (мой превод).

Четвърто, Исус ни заповядва да се молим за онези, които се отнасят лошо към нас. Когато се молим за някои хора, това не само променя тях, но променя и нас самите. Тогава как трябва да се молим? Ние се молим Бог да благослови хората, които се отнасят зле към нас, защото Божията доброта води до покаяние. Може би Бог ще благослови тези хора толкова много, че те ще поискат да се променят. Но даже и ако те не се променят веднага, когато се молим за тях, това ще промени нашето отношение към тях.

Всичко това означава, че любовта е действие. 1Кор.13 казва, че любовта е търпелива, милостива и още много други неща. В ст. 4-8 са изброени 15 действия. Когато действаме с обич, когато сме търпеливи, благи или добри, ние демонстрираме плода на Духа. Любовта не е просто първият плод в този списък; тя всъщност е самият този плод на Духа. Всички други плодове са просто изрази на любовта. Любовта е търпелива. Любовта е пълна с радост. Любовта е основата на всички позитивни действия.

Да обобщим: Първо трябва да разберете, че Бог ви обича. После вие започвате да усещате тази обич, не само интелектуално, но и в сърцето си. След това трябва да освободите себе си от миналото, с цел днес да можете да обичате и да прощавате на онези, които са ви причинили болка. После започвате да мислите мисли за обич и да действате с обич, и чувствата на обич ще започнат да идват.

Очаквайте най-доброто

Последната стъпка към научаването да обичаме другите, по някакви причини може да се окаже най-трудната: очаквайте най-доброто даже за хората, които не харесвате. 1Кор.13:7 казва: „*Ако обичате някого...вие винаги ще вярвате в него, винаги ще очаквате най-доброто за него*“ (мой превод). Любовта очаква най-доброто. Установили ли сте, че ние имаме склонността да живеем на това ниво, до което хората очакват ние да достигнем? Бащата, който винаги казва на сина си: „Ти никога няма да постигнеш нищо в живота си; ти си просто един тъпак,“ насочва момчето си към неуспеха.

Когато очакваме най-доброто, ние изваждаме най-доброто. Това означава да обичаме чрез вяра. А обичта чрез вяра е най-великата сила на света. Любовта е заразителна и тя променя хората. Тя може да променя личността на човека!

Вие може би си мислите: „Добре, иска ми се да променя моя съпруг/съпруга.“ Искате ли да научите как да направите това? Мога да ви кажа тайната в едно изречение. Начинът да промените

когото и да е – вашият съпруг/съпруга, децата ви, колежата ви е следният: отнасяйте се към него така, все едно че е такъв, в каквото вие искате той да се превърне. Искате ли вашият съпруг/съпруга да успее? Тогава се отнасяйте към него или нея така, все едно че той или тя е успял човек. Искате ли децата ви да са умни? Отнасяйте се към тях така, все едно че те са интелигентни, а не глупави. Не правете това с цел да ги манипулирате, а защото вие наистина вярвате в тях. Любовта очаква да получи най-доброто.

Да усещаме в живота си Божията възкресяваща сила

Вие може би си мислите: „Аз съм натикан в брак, който е мъртъв или умира. В него просто не е останала никаква искра. В миналото имаше обич, но сега тя е изчезнала. В миналото имаше чувства, но сега те изчезнаха.“ Вероятно сте чували това болезнено признание: „Аз вече не те обичам.“ Какво правите тогава? Слагате ли край на вашия брак? Не, вие молите Бога да възкреси онези чувства на обич. Силата, която е възкресила Исус от смъртта, може да възкреси и една мъртва връзка. Искате ли отново да пламне изгубената любов?

Вие можете да съживите тези чувства, ако изберете да ги имате. Изричането на думи като: „Ще се принудя да се чувствам обичан“ няма да свършат работа. Вие не можете да принудите едно чувство; не можете да принудите искрата за да се превърне в любовна връзка. Но можете да атакувате проблема непряко, като мислите и действате с обич. Вашите мисли и действия ще произведат любовни чувства.

Христос говори на църквата в Ефес за една любов, която те били изгубили – за любовта им към Бога. Тази любов е станала суха и лишена от страст, когато те просто участвали в ритуалните движения на обвързаността им към него. Исус им казал да направят 3 стъпки, за да разпалят отново тази любов. Тези стъпки могат също да бъдат мощно прилагани за повторно разпалване на нашите взаимоотношения. Исус казал: „Спомни си височината, от която си паднала! Покай се и върши нещата, които вършеше в началото“ (Откр. 2:5 – мой превод).

Първата стъпка по пътя към възкресението е да си спомним. Повторното разпалване на любовта във вашия брак започва с мисленето за това как се обичахте с брачния си партньор. Спомнете си щастливите времена. Спомнете си качествата, които в началото плениха сърцето ви. Изберете да си спомните взаимните си преживявания – събития, които са ви сблизжили, като например някои любовни срещи или неща, които са се случили в началото на вашия брак, раждането на дете или купуването на първият ви дом. Не си спомняйте лошите неща; те толкова лесно се помнят. Вместо тях, изберете да се фокусирате върху добрите неща, които са се случили във вашата връзка.

Втората стъпка за възкресяване на любовта е да се покаете. Думата „покайвам се“ идва от гръцката дума *metanoia*, която означава „да промените мозъка си, да промените начина си на мислене.“ Когато ви призовава да се покаете, Исус ви призовава да промените начина си на мислене за човека, когото сте престанали да обичате. Престанете да фантазирате за това какво е можело да се случи. Престанете да си мечтаете за това какъв щеше да е животът ви, ако се бяхте оженили за някой друг. Престанете да мислите какъв можеше да бъде живота ви, ако брачният ви партньор беше различен или беше направил това или онова. Престанете да се самоизмъчвате с „Какво щеше да стане ако...?“ По този начин вие сам убеждавате себе си да се занимавате с тези нещастни чувства. Престанете да фантазирате и започнете да мислите положителни мисли, в които се казват истините – тези, които са описани в 1 Кор. 13. Ако искате отново да възстановите любовта в живота си, запомнете наизуст 1 Кор. 13. Размишлявайте над този текст и започнете да го прилагате в живота си.

Третата стъпка за възкресяване на любовта е да правите тези неща, които сте правили в началото. Любовта се нуждае от действия. Трябва да работите над това, да заобичате брачния си партньор – толкова упорито и изобретателно, колкото сте го правили по време на процеса на ухащането и при даването на годежния пръстен. Правете тези неща, които правехте в началото. Може би в продължение на месеци или даже години не сте имали романтична вечеря. Може би от месеци не сте имали време да останете двамата насаме. Отделете време да излезете от дома на любовна среща и се подгответе – купете цветя, облечете специални дрехи – така, както сте правили в началото. Нека изобретателността ви да се съживи. Престанете да фантазирате за по-зелената поляна, която се намира някъде другаде. Истината е, че тревата не е по-зелена, защото се намира от другата страна на оградата. Тревата е по-зелена тогава, когато я поливате! Ако вземете енергията, която прахосвате за да се оплаквате и да фантазирате, и я инвестирате за подобряване на вашия брак, вие ще имате прекрасен брак. Ще разпалите старите изгубени чувства, независимо от това колко много време е минало от деня, когато за последен път сте ги усетили. Любовта работи, ако и вие работите за нея. Ако искате да възкресите умираща любов, призовавам ви да направите две неща.

Първо, предайте се изцяло на Исус Христос. Честно казано, нямам голяма надежда за бракове, които не са основани на вярата в Исус Христос. Човешката любов изсъхва, но любовта от вида *agape* – Божията любов – никога не се предава. Корените на вашите проблеми са духовни, а не емоционални или междуличностни. Вашата връзка с Бога оказва влияние върху връзката ви с вашия брачен партньор и с всеки друг човек. Когато не сте свързани правилно с Бога, вие няма да сте в правилни отношения и с другите хора. Вертикалният план (връзката с Бога) и хоризонталният план (връзката с другите хора) задължително са балансирани. Всеки един от двата плана оказва влияние върху другия. Стартовата точка е да оправите вертикалната си връзка с Бога, а след това хоризонталната ви връзка с другите хора ще бъде по-лесно да бъде поправена. Светият Дух може да ви изпълни с нови резервоари на любовта, които вие никога не сте си мислили, че можете да имате. Вие се нуждаете от Божията любов и сила, затова посветете живота си безрезервно на Исус Христос.

Вторият призив е да посветите целия си живот изцяло на вашия брачен партньор, независимо от неговите недостатъци и грешки. Не попадайте в капана на „Аз ще да те обичам, ако...“: „Аз ще да те обичам, ако ти направиш това или онова за мен.“ Това се нарича „любов, която зависи от изпълнението на определени условия от страна на обичаният човек.“ А Божията любов е от друг вид и тя казва: „Аз те обичам. Точка. Аз те обичам, без да поставям никакви условия.“ Всъщност, Божията любов казва: „Обичам те, въпреки...“ Бог казва: „Обичам те, въпреки твоите несъвършенства. Обичам те въпреки твоите проблеми. Обичам те.“ Това е любовта от вида agape и този вид любов променя всичко. Затова се молете за възкресение и избирайте да правите нещото, което Исус казва: спомни си, покаяй се и действай. Когато направите това, вие ще бъдете изненадани от това колко бързо ще се върнат чувствата ви.

1. Помислете за някой труден за обичане човек в живота ви и за някакво конкретно нещо, което можете да направите, за да му покажете, че сте загрижени за него.

2. Обсъждайте с брачния си партньор как мислите, чувствата и постъпките ви влияят взаимно и какъв ще бъде резултата от тях.

Глава 4

Изборът да се радваме!

Всеки човек иска да е щастлив. Ако попитате хората коя е първата и най-важна цел в живота им, повечето от тях ще кажат: „Аз просто искам да бъда щастлив.“ В Оринж каунти, Калифорния, където живея, да бъдеш богат е сериозен бизнес. С тези думи искам да кажа, че ние работим за постигането на тази цел. Няма друго място в САЩ като нашето. Тук ние живеем с представата, че през цялото време трябва да сме щастливи. Аз трябва да действам като щастлив човек, трябва да говоря като щастлив човек, трябва да мириша като щастлив човек и със сигурност трябва да изглеждам като щастлив човек. А ако не съм щастлив, аз трябва да се преструвам, че съм щастлив – да си поставям маска и да помня, че от мен се очаква да съм щастлив човек. Но изискването винаги да изглеждаме щастливи ни причинява стрес. Виждам много хора, които симулират, че са щастливи, но това всъщност не е вярно. Факт е, че не всеки ден ние уцелваме в „10-така.“ Не всичко винаги става точно по начина, по който сме го планирали. Някои дни са катастрофи. Нека честно да признаем това.

Лош е денят, когато...

Вие разбирате, че ще имате лош ден, когато се обадите по телефона в бизнес информационната служба, за да проверите дали има някакви клиентски запитвания към вашата фирма и от там ви отговорят, че никой не ви е търсил. Разбирате, че ще имате лош ден, когато клаксона на мотоциклета ви по някаква причина престане да работи и това продължи през цялото време, докато се движите в шествието по магистралата заедно с групата „Ангелите на ада“ (*Коментар: „Ангелите на ада“ са прочут мотоциклетен клуб в САЩ, които карат предимно мотори „Харлей Дейвидсън. Д. Пр.)* И разбирате, че този ден ще бъде лош, когато захапете със зъбите си в красива пържола и някои от тях остане в нея. Лесно е да бъдете щастлив, когато всичко се случва по вашия начин. Но какво става с останалите моменти от живота ви? Дали сте щастливи само когато всичко се случва по вашия начин? Ако е така, тогава вие ще бъдете нещастен през голяма част живота си.

Как можем да оставаме позитивни в един негативен свят? Как можем да оставаме оптимисти, когато всичко около нас се разпада на парчета? Точно в тези моменти идва радостта. В Гал.5:22 се казва: „*Плодът на Духа е...радост.*“ А във Фил.4:4 Павел ни напомня: „*Радвайте се всякога в*

Господа. *Ще го кажа отново: Радвайте се!*“ (мой превод) Думата happiness - „щастие“ произлиза от думата happenings - „случки.“ Коренът и на двете думи е hap - „късмет“ или „обстоятелство, положение.“ Ние казваме: „Днес съм щастлив, защото нещата се случиха така, както трябваше.“ А с радостта положението е различно. Радостта прониква по-надълбоко. Радостта е вид поведение, манталитет, тя е въпрос на избор. Радостта е работа, която протича вътрешно и тя не зависи от външните обстоятелства. *(Коментар: Трябва да правим разлика между щастие и радост. Ние сме щастливи, когато живеем добре. Щастие е в пряка зависимост от външните обстоятелства, в които живеем. И тъй като тези обстоятелства неизбежно се променят, в живота ни се редуват периоди на щастие и на нещастие. А радостта е изцяло състояние на човешкия дух и зависи от вярата и от вътрешния мир на човека. Такъв вид радост можем да получим единствено от Господ Исус Христос. За да сме радостни, ние трябва да имаме благодарно сърце. Само на тази основа се раждат другите добродетели на християнския характер: честност, искреност, любезност, благородство, стремеж към доброто, почтеност, търпение, надежда, позитивно поведение, смелост, миролюбие, благодат, самоконтрол, милосърдие, състрадание, кротост и смирение. Благодаренето не зависи от обстоятелствата в които се намираме – то е стил на живот. Когато се радваме по този начин ние разбираме, че ако сме отделени от Бога, ние сме загубени. Всичко, което сме, всичко, което имаме – е дар от Бога. Благодарността е най-доброто лекарство против стреса. Нека винаги да се придържаме към текста на Фил.4:6-7. Благодарният човек мисли по начин, който е различен от начинът на мислене на неблагодарните хора. Д. Пр.)*

Ваш избор е да се радвате. Това е основната истина в тази глава: вие можете да избирате да бъдете радостен, независимо от обстоятелствата. Радостта прави животът да е...приятен. Когато се научим да избираме да се радваме, ние правим огромна крачка към повишаване на качеството на живота си. Като християни, ние можем да бъдем най-позитивните хора на света. Защо? Рим.5 ни дава три причини да сме позитивни хора.

НИЕ ИМАМЕ НАДЕЖДА

Рим.5 започва така: „*Следователно, понеже бяхме оправдани чрез вяра, ние имаме мир с Бога чрез нашия Господ Исус Христос, до който получихме достъп чрез вярата в тази благодат, в която сега стоим*“ (Рим5:1-2 – мой превод). След това Павел обяснява, че резултата от живеенето в Божията благодат се изразява в това, че „*ние се радваме в надеждата за Божията слава*“ (ст.2). За християнинът няма такава ситуация, която да е изцяло безнадеждна.

Християните имат надежда

Твърди се, че човек може да живее 40 дни без храна, 3 дни без вода, 8 минути без въздух, но не може да живее даже една минута без надежда. Ние трябва да имаме надежда. Изследователи в Университета Корнуел изследвали 25 000 военнопленници от Втората световна война и стигнали до заключението, че човек може да понесе почти с всичко, стига да има надежда. Много хора имат надежда, но тя не се основава на нещо стабилно. Тяхната вяра е изкуствена и самовнушена надежда. Много хора основават надеждата си върху погрешни неща: в стоковата борса, в добрия си външен вид, в голямата си заплата, в прекрасната си работа или в доброто си семейство. Но всички тези неща са временни и могат да бъдат отнети. А когато те изчезнат, с тях изчезва и надеждата. А е невъзможно да се радваме, ако нямаме надежда. За разлика от тези хора, християните имат причина да са позитивни. Ние можем да се радваме, защото се радваме в надеждата. В Рим.12:12 Павел ни напомня: „*Радвайте се в надеждата.*“ Павел говори за нашата надежда в Христос. Надеждата, която имаме в Христос е първата причина, поради която трябва да се радваме, даже в трудни ситуации.

Бог има цел за живота на всеки от нас

Второ, ние можем да се радваме, защото Бог има цел във всяка ситуация. В Рим.5:3 се казва: „*Ние също се и радваме в нашите страдания, защото знаем, че страданието произвежда упоритост*“ (мой превод). Гръцката дума, която тук е преведена като „страдания“ се отнася за всяко нещо, което ни поставя под напрежение. В различни преводи на Библията тази дума е преведена като „изпитания“, „тревоги“ или „проблеми.“ Много хора имат погрешната представа, че когато се отърват от проблемите си, те ще бъдат щастливи. Но ти никога няма да се отърват от всичките си проблеми, докато са живи. Не сте ли установявали, че точно когато сте се отървали от някой голям проблем, вие забелязвате други по-малки проблеми, за които не сте знаели, докато се бяхте фокусирали в големия проблем? Радостта означава да се научаваме да се радваме на живота, въпреки проблемите. Радостта не означава липса на страдание, а присъствие на Бога. Поради това Павел казва, че ние се наслаждаваме по време на страданието: защото Бог винаги е с нас. Не разбирайте погрешно идеята за радостта по време на страданието. Павел не казва, че трябва да се преструваме и да симулираме, че се

радваме. Той не казва да си поставяме изкуствена усмивка на лицето, да се преструваме, че всичко ни е наред, да отричаме реалността и да се държим така, все едно, че нямаме никакви проблеми и тревоги. Бог не очаква и не иска вие да сте фалшив или лицемер. Павел не ви окуражава да отричате, че в живота ви има лоши неща, ако това наистина е така. Нито пък иска вие да се държите като мазохист. Някои християни имат комплекса на мъченици и си мислят, че колкото повече страдат, толкова по-духовни стават. Те си казват: „Наистина страдам заради Исус, следователно аз съм велик християнин.“ Страданието може да произведе добри неща в живота ви, но Павел не казва, че ние трябва да сме мазохисти. Забележете, че Павел казва: „Ние се радваме в нашите страдания.“ Той не казва, че ние се радваме, защото страдаме. Той не казва, че ние се наслаждаваме на страданието. Той казва, че ние се радваме в страданието, защото знаем, че това страдание има някаква цел. Християните могат да бъдат позитивни даже в неприятна ситуация, защото ние знаем, че Бог има цел, заради която е позволил в живота ни да се появи този проблем. Ние притежаваме гледната точка и начинът на възприемане на света в който живеем, които нехристияните не притежават. А нашата гледна точка винаги определя как реагираме на събитията около нас.

Може би сте чували за писмото на една студентка до нейните родители. То ясно показва как гледната точка оказва влияние върху реакциите ни. В писмото пише:

„Скъпи мамо и тате, съжалявам, че от дълго време не съм ви писала. За нещастие всичките ми принадлежности за писане бяха унищожени в нощта, когато спалните ни помещения бяха подпалени от протестиращи хора. Сега съм в болница и лекарите казват, че зрението ми рано или късно ще се възстанови. Бил, прекрасното момче, което ме спаси по време на пожара, ми предложи да живея при него в малкия му апартамент, докато бъдат ремонтирани спалните ни помещения. Той произхожда от добро семейство, поради което няма да бъдете изненадани когато ви кажа, че ние с него ще се оженим. Всъщност, понеже винаги се искали да имате внук, вие ще се зарадвате, когато научите, че следващия месец ще станете баба и дядо.

P.S. Моля ви да не обръщате внимание на горното упражнение по съчиняване на литературен текст по английски език. Нямах никакъв пожар. Не съм била в болницата, не съм бременна и даже нямам постоянен любовник. Но получих „3-ка“ по френски език и „2-ка“ по химия и просто исках да съм сигурна, че когато научите за това, вие ще погледнете на него от правилната гледна точка.“

Гледната точка е причината за всички различия в този свят. Как реагирате на проблеми в работата си, на проблеми у дома и на проблеми със здравето ви – всичко това зависи от гледната ви точка. Павел казва, че като християни ние можем да се радваме даже в трудните времена, защото имаме надежда и защото знаем, че Бог работи в живота ни. Ние имаме гледна точка. Павел ни напомня: „Ние знаем, че страданието произвежда...“ Страданието може да бъде продуктивно! Проблемите имат цел. Изпитанията и трудностите в живота ви имат стойност. По-лесно е да понасяте страданието, когато знаете, че то е с някаква цел и че то не е напразно и безсмислено.

Аз имах привилегията да асистирам при раждането и на трите ни деца. Гледах болката, изписана на лицето на съпругата ми по време на раждането и сега разбирам, защо раждането се нарича с английската думат labor - „работа, усилия, труд.“ Но съм видял и изражението на лицето ѝ, когато акушерката поставяше новороденото бебе в уморените ѝ ръце. Изражението ѝ разкриваше, че усилието и болката са имали голяма стойност. Те са произвели нов живот!

А какво точно произвежда нашето страдание? Първо, Павел казва, че страданието ни произвежда упоритост (Рим.5:3). Гръцката дума за упоритост буквално означава „способността да понасяш напрежение.“ Ето това е упоритостта – способност да стоите там, където сте, когато сте под напрежение, никога да не се предавате и да продължавате да стоите на позицията си. Когато правим това в труден период без да се предаваме, нашият характер и увереността ни заякват и се закаляват, и ни правят способни в бъдеще да устояваме на още по-голямо напрежение.

Второ, Павел казва, че упоритостта произвежда характер (Рим.5:4). Тази дума се среща само 6 пъти в Библията и означава „доказано надежден.“ Това прилича на куфара за който говорихме, че по време на изпитанието му е бил блъскан, удрян и хвърлян. Този куфар има характер: той е доказано надежден. Бог иска да ви превърне в такъв вид личност и използва страданието, за да постигне тази цел. Бог използва проблемите в живота ви, за да произведе упоритост и характер. А точно характерът, а не обстоятелствата, произвежда радостта. (Коментар: Един от големите български писатели, мисля че беше Атанас Далчев, казал: „У нас има много талантиливи хора, но малцина имат характер.“ Д. Пр.)

Трето, Павел казва, че характерът произвежда надежда (Рим.5:4). В Библията думата надежда не означава „аз искам“ или „аз желая.“ В Библията думата „надежда“ означава увереност в силата на Христос и увереност в обещанията на Бога. Вместо да унищожават надеждата ни, проблемите са проектирани така, че да усилят надеждата ни!

Независимо от това, дали даден проблем е предизвикан от вас самият или от други хора, или от дявола, Бог позволява това да се случи. **Ако сте християнин, нищо в живота ви не се случва случайно.** Извънредно важно е да разбираме факта, че зад проблемите ни има някаква цел, но в същото време е важно да разбираме, **че проблемите автоматично не произвеждат упоритост, характер и надежда.** Може би познавате хора, които са преминали през тежки периоди в живота си, но трудностите и болката не са произвели позитивен характер в живота им. Обратното, те са станали горчиви, гневни и сурови. **Упоритостта, характерът и надеждата се произвеждат само когато ние избираме правилният вид поведение.** А кой е правилният вид поведение? Радостта! Когато се научим да се радваме **тогава**, когато имаме проблем, тогава Бог използва това за добро в живота ни.

Книгата Яков потвърждава това учение на Павел: „*Считайте го за чиста радост, братя мой, когато попадате в разни изпитания, защото знаете, че изпитанието на вашата вяра усъвършенства упоритостта*“ (Як.1:2-3 – мой превод). Отново забележете, че радостта идва „**защото знаете.**“ Това винаги е въпрос на упоритост. Яков продължава: „*Упоритостта трябва да завърши работата си, за да бъдете зрели и завършени, и нищо да не ви липсва*“ (ст.4 – мой превод). Бог казва, че проблемите в живота ви са имали за цел да произведат зрелост.

Нито едно изследване на християнската радост не би било цялостно, ако не спомене и книгата Филипаяни. Ако наистина искате да разберете радостта, четете Филипаяни. В това късо писмо Павел 19 пъти говори за радостта и веселието. Подчертайте тези стихове и размишлявайте над тях. Запомнете наизуст някои от тях, за да може Бог да ги използва за да произвежда радост в живота ви.

Между другото, знаете ли къде се е намирал Павел, когато е писал това радостно писмо? **Той е бил в затвора!** Обикновено ние **не считаме**, че затворът е място, където можем да се радваме, но Павел се научил да бъде доволен във всяка ситуация и неговата радост не е зависела от обстоятелствата, в които се е намирал. Християните могат да се радват в трудни времена, защото те винаги имат надежда и защото Божията цел винаги е по-голяма от всеки проблем.

БОГ Е С НАС

В Рим.5:11 Павел споменава за трета причина, поради която ние можем да бъдем радостни: „*Ние се радваме заради това, което Бог е направил чрез нашия Господ Исус Христос, който сега ни прави приятели на Бога*“ (мой превод). Можем да се радваме във всички обстоятелства, защото Бог винаги е с тези, които вярват в него, независимо от това къде се намираме или с какво трябва да се справяме. Като вярващи ние сме примирени с Бога чрез Исус Христос. Ние сме станали приятели на Бога и това приятелство ще трае вечно. Ис. 43:2 потвърждава тази увереност: „*Когато преминаваш през дълбоки води, аз ще бъда с теб; твоите тревоги няма да те смажат. Когато минаваш през огън, ти няма да бъдеш опърлен; трудните изпитания, които са дошли, няма да ти навредят*“ (мой превод). Ще постъпите добре, ако размишлявате и запомните наизуст този стих – може да се нуждаете от него през тази седмица. Той казва, че ако сте вярващ човек, Бог е с вас и нищо няма да може да ви смаже. **Нищо не може да ви унищожи.** Дяволът не може (той не е достатъчно силен) и другите хора не могат, а Бог не би го направил. **Нищо не може да ви смаже!** През каквото и да преминавате сега в живота си, вие никога няма да бъдете сам. Това е причината да се радваме! (***Коментар: Много силно потвърждение на тази истина се съдържа и в Авакум 3:17-18: „Даже да не цъфти смокинята, нито да има плод по лозите, трудът на маслината да се осуети и нивите да не дадат храна; стадото да се премахне от кошарата и да няма говеда в оборите, аз пак ще се веселя в Господа, ще се радвам в Бога на спасението си. Йехова Господ е силата ми; Той прави краката ми като краката на елените и ще ме направи да ходя по височините му*“ (мой превод). Научете наизуст тези два стиха, размишлявайте над тях и всеки ден си ги повтаряйте. Това е Божията истина - не трябва да зависим от обстоятелствата в които се намираме, защото Бог е по-силен от тях! Д. Пр.)**

СЪЗДАЙТЕ СИ МОДЕЛ ЗА ДУХОВНА ТРЕНИРОВКА

Радостта е като мускулатурата. Колкото повече я упражнявате, толкова по-силна става тя. Има 4 упражнения, които могат да ни помогнат да усъвършенстваме вътрешната си радост. **Правете тези 4 упражнения през следващите 6 седмици и ще видите каква промяна ще направят те в живота ви.** Те работеха в моя живот преди години, когато взех решение да ги правя. Ако ги правите, аз ви гарантирам, че вие ще се превърнете в по-позитивен и радостен човек, отколкото сте бил досега.

Първо, **създайте си поведение на благодарност.** В 1Сол.5:18 се казва: „*Бъдете благодарни във всички обстоятелства, защото това е Божията воля за вас в Христос Исус*“ (мой превод). Това е поведението на благодарност. Отново забележете, че ние не трябва да бъдем благодарни **заради** всички обстоятелства, а трябва да сме благодарни, намирайки се **във** всички обстоятелства.

Психолозите казват, че благодарността е най-здравословната емоция. Хенс Селюи, основоположникът на изследването на стресовите състояния твърдял, че благодарността произвежда по-силна емоционална енергия отколкото всеки друг вид поведение. Не сте ли установявали, че е вярно, че хората, които са най-благодарни, са най-щастливите хора, които познавате? Призовавам ви да потърсите през тази седмица начини, за да изразявате благодарност и ще видите каква промяна ще настъпи във вас. Напишете някое писъмце, за да благодарите на някой човек или се обадете по телефона за да кажете на някой колко много означава той или тя в живота ви. И не забравяйте да благодарите на Бога. Псалмистът казва: „Сърцето ми подскача от радост и аз ще Му благодаря с песен“ (Пс.28:7 – мой превод). Ако не сте радостен човек, започнете да пеете химни на възхвала на Бога и наблюдавайте как ще се промени поведението ви.

Второ, възпитавайте себе си да се радвате вътрешно, като дарявате. Исус ни учи, че „е по-благословено да даваме, отколкото да получаваме“ (Деян.20:35 – мой превод). Шегувайки се някой е казал, че когато става въпрос за даването, много хора нищо не може да ги спре. А какво казва Библията за даването? „Бог обича онзи, който дава на драго сърце“ (2Кор.9:7). Защо? Може би защото ние най-много приличаме на Бога, когато даваме, а той дава щедро. Освен това, начинът по който даваме, определя колко много неща може да направи Бог в живота ни. Когато даваме с радост, ние отваряме себе си, за да получим онова, което той безплатно ни дава. В Мал.3:10 се казва: „Донесете всички десетъци в склада, за да има храна в дома Ми. Опитайте ме в това, казва Господ на Силите и вижте дали няма да отворя небесните илюзове и да изляя толкова голямо благословение, че вие няма да имате достатъчно място за него“ (мой превод). Чували сте Призивът на Пепси (**Коментар:** Вероятно става дума за някаква реклама на „Пепси Кола. Д. Пр.); а това е Небесен Призив! Ние не можем да надминем Бог в даването. Един стар и вярващ в Бога фермер веднъж казал: „Аз внасям в Божия склад и Той внася в моя склад, но Божията лопата е по-голяма от моята лопата.“

Трето, възпитавайте в себе си вътрешна радост чрез служение; посветете живота си са помагате на другите. Исус казал, че ние задължително трябва да загубим живота си, за да го спасим. (Марк 8:35) В Ефесяни Павел ни напомня: „Служете от все сърце, все едно че служите на Господа, а не на хората, защото знаете, че Господ ще възнагради всеки човек за каквото и да е добро, което той прави“ (мой превод). Най-щастливите хора обикновено са твърде заети да служат на другите, за да си задават въпроса: „Аз щастлив ли съм?“ Радостта идва когато преместим фокуса си и вместо към себе си, го насочим към помагането на другите хора. Вероятно в църквата ви има поне няколко области за служение, които очакват някой като вас да започне да върши тези неща. Попитайте вашия пастор или ръководителя на неделното училище дали вие бихте могли да им помогнете във вършенето на нещо. Това ще ги направи щастливи – когато дойдат в съзнание след предложението ви!

Последното, четвърто упражнение има за цел да възпитате в себе си вътрешна радост от споделянето на Христос с другите хора. Исус казва, че на небето има радост и веселие, когато някой започне да вярва в Христос (Лука 15:10). Най-много се радвах, когато посветих живота си на Исус Христос; втората ми по-сила радост е, когато завеждам други хора при него. Представете си сцената на небето: веждате там някой, пред когото вие сте свидетелствали за Господа, а той идва при вас и казва: „Искам да ви благодаря за вашата загриженост и за времето, което отделихте. Аз съм тук, защото вие бяхте достатъчно загрижен за да ми кажете за Исус.“ Е, това ще е време за радост и веселие. Но това ще е кулминацията на радостта; а тя започва тук и сега, когато вие помагате за раждането на ново дете в семейството на Бога. От време на време срещам някой християнин, който казва: „Изгубих радостта си.“ Понякога аз питам: „Кога за последен път отведохте някой човек при Христос?“ Обикновено се оказва, че е изминало много време. Имайки предвид своите сънародници, евреите, Павел казал: „Как искам с цялото си сърце моите собствени сънародници да бъдат спасени! Как се моля на Бога за тях! (Рим.10:1 – мой превод) Молете Бога да ви даде товар като този. Радостта е неуловима, защото самите упражнения, които я произвеждат, се противопоставят на това, на което ни учи нашата култура относно радостта. Нашата култура казва: „Живей за себе си и забрави за другите.“ А нашият Господ ни казва, че радостта идва от възприемането на поведение на благодарност и от раздаването на материалните ни притежания, на нашето време и на нашите познания за разпространяването на Добрата Новина. Призовавам ви да се опитате да изпълнявате тези 4 упражнения в продължение на 6 седмици. Ако правите това с пълна вяра, вие ще откриете, че сте се превърнали в по-радостна личност.

1. Каква е разликата между радостта и щастието и защо е препоръчително да имаме радостта, а не щастието?

2. Защо пълненото с надежда поведение е по-логично и по-ефективно, когато се намираме в трудни ситуации?

Глава 5

Да живеем в мир в един напрегнат и гневен свят

Всеки човек иска да живее без стрес и безпокойства. Независимо дали сте бизнесмен, който се намира под напрежението да спазва сроковете в работата си или сте домакиня, която се опитва да държи децата си под контрол, или сте студент, който се опитва да си завери семейството, всеки иска да живее без стрес и безпокойства. Но много от нас трябва да признаят, че през по-голямата част от времето си живеят в стрес, а не в мир. Доколко сте запознат със стреса? Предлагам ви един кратък тест. Довършете всяко от тези изречения с подходящата дума.

1. „Готов съм да хвърля ...“
2. „Намирам се на края на ...“
3. „Аз съм просто едно кълбо от ...“
4. „Животът ми се разпада на ...“
5. „Не знам какво да правя ...“
6. „Иска ми се да си подам оставката от човешката ...“

Какво написахте? Ако на № 1 сте написали „пешкира“ (*Коментар: Което означава: „Готов съм да се предам.“ Д. Пр.*); Ако на № 2 сте написали „въжето“ (*Коментар: Което означава: „Намирам се на края на силите си.“ Д. Пр.*); Ако на № 3 сте написали „нерви“; Ако на № 4 сте написали „части“; Ако на № 5 сте написали „в края на краищата“; и ако на № 6 сте написали „раса,“ тогава вашите познания получават оценка „Отличен 6+“. Вие сте експерт по темата за стреса! Повечето от нас толкова често измърморват тези признания, че те почти са се превърнали в нашата втора природа.

Стресът е злочест факт от живота в нашия съвременен свят. Всеки човек е напрегнат. Ежедневно в САЩ се гълтат милиони хапчета аспирин. Продажбите на успокоителни средства са на рекордни нива. Книгите, в които се дават съвети за живеене без стрес веднага заемат първите места в класациите за най-продаваните книги. Казва ни се, че прекомерно големия стрес е нездравословен. Има ли нещо ново в тези неща? Ние знаем това от векове. Почти преди 3000 години Соломон е написал: „Спокойното сърце дава живот на тялото, а завистта – гниене на костите“ (Пр.14:30 – мой превод). На много места в Библията се говори за стреса и още повече – за противоотровата на стреса – за мира в сърцето. Но какво представлява мира?

ВИЕ СЕ НУЖДАТЕ ОТ ТРИ ВИДА МИР

Библията говори за три вида мир. Първият е духовен мир. Духовният мир е мир с Бога. В Рим.5:1 се казва: „Тъй като бяхме оправдани чрез вяра, ние имаме мир с Бога чрез нашия Господ Исус Христос“ (мой превод). Това е фундаментът, това е крайния резултат. Ние трябва да имаме мир с Бога, преди да можем да имаме другите видове мир. Надявам се, че вие сте намерили този вид мир. Има само един начин да придобиете този мир - чрез Исус Христос („Аз съм пътят и истината, и животът; никой не идва при Отца освен чрез Мен“ - Йоан 14:6)

Следващият вид мир е емоционалният мир. На първо място трябва да имаме мир с Бога – да имаме духовен мир. А след това можем да имаме мирът на Бога – емоционалният мир. Този вид мир си представят повечето от нас, когато мислят за думата мир – за вътрешното усещане за благополучие и подреденост. В Кол.3:15 се казва: „Нека Божият мир да управлява в сърцата ви, понеже...вие бяхте призвани към мира“ (мой превод). Гръцката дума, която тук е преведена „да управлява“, е използвана само един единствен път, тук в Библията и означава „да бъде съдия.“ Този стих казва, че ние трябва да позволяваме на Божият мир да бъде съдията в живота ни. Какво прави съдията по време на мач? Той запазва мира. Той гарантира, че играта се играе спокойно и според правилата. Бог иска да ви даде един вътрешен съдия, който ще ви държи да бъдете в мир, даже когато всичко около вас изглежда хаотично. Чували ли сте някой да казва: „Трябва да избягам“? Може би вие самия сте казвали това на себе си. Някоя нощ не сте ли били толкова уморен, че тялото ви рухва в леглото, но мозъкът ви не иска да спре да работи? Мислите в главата ви се сменят една след друга. Но вие не можете да избягате. Днес можете да отидете в Таити, но ако нямате емоционален мир, мозъкът ви ще продължава да работи, докато се сдобивате с тен на плажа. Не можете да избягате от себе си. Вие се нуждаете от духовен мир и от емоционален мир.

Трето, вие се нуждаете от мир във взаимоотношенията си, от мир с другите хора. В Рим.12:18 се казва: „Ако е възможно, доколкото зависи от вас, живеете в мир с всички човеци.“ Мирът във взаимоотношенията намалява конфликтите. От собствения си опит знаете, че взаимоотношенията

могат да бъде източник на стрес. За повечето от нас най-големите ни проблеми са проблемите с хората: на работното си място да бъдете в съгласие с началника си, да бъдете в съгласие с членовете на семейството си и с роднините си. Постоянно трябва да уреждаме конфликтите, съперничествата и критичното отношение с хората, с които общуваме, защото тези неща могат да ни отнемат мира. Колко отчаяно се нуждаем от духовен и емоционален мир и от мир във взаимоотношенията си с другите хора! Но можем ли наистина да намерим тези видове мир?

РАЗБЕРЕТЕ ОБЕЩАНИЕТО ЗА БОЖИЯ МИР

В Йоан 14:27 (Филипс) Исус обещава: „*В мир ви оставям; моят мир ви давам и моят дар въобще не прилича на мира на този свят. Не трябва да сте отчаяни и не трябва да се страхувате*“ (мой превод). Той казал тези думи малко преди да отиде на кръста. Забележете, че Исус казва, че неговия мир е дар. Ние не можем сами да изработим този мир, нито пък можем да го заслужим. Не можем да се самонадъхаме за да имаме този мир. Не можем да стигнем до него, след като положим големи усилия. Този вид мир е дар, който ние просто приемаме. Освен това Исус казва, че неговия мир е различен от мирът, който ни дава света. Мирът на света е крехък и чуплив. Колко пъти сме стигали до съглашения за спиране на огъня през последните няколко години? Някой беше пресметнал, че през последните 3500 години само в 286 години в света е имало мир. Мирът на света е временен.

Накрая, Божият мир не зависи от обстоятелствата. Божият мир ни дава възможност да бъдем спокойни по време на бурята. А как получаваме този мир? Има 5 начина за достигане на перфектния мир на Бога.

ПЕТ НАЧИНИ ЗА СТИГАНЕ ДО ПЕРФЕКТНИЯ МИР

Подчинение на принципите на Бога

Първо, ако искаме мир, ние сме длъжни да се подчиняваме на принципите на Бога, такива, каквито са в неговото Слово. Просто правете това, което казва Библията. Псалмистът казва: „*Велик мир имат тези, които обичат Твоя закон и нищо не може да ги накара да се препънат...Подчинявам се на Твоите постановления, защото ги обичам твърде много*“ (Пс. 119:165, 167 – мой превод). Бог казва, че мирът идва, когато ние живеем в хармония с него – когато правим това, което той ни казва да правим.

Когато купуваме нова кола, в отделението за ръкавиците има наръчник за собственика. Този наръчник ни казва, че ако ние направим определени неща в определеното време, ние ще можем да изминем повече километри с колата си. Библията е вашият наръчник за собствения ви живот. В нея са написани принципите за здраве, за финанси, за брак, за взаимоотношения с другите хора, за бизнеса и за много други неща. Можете да пренебрегнете тези принципи, но ако направите това, не трябва да обвинявате никой друг за проблемите си, освен самия себе си. Ако не се подчинявате на тези принципи, вие няма да живеете в мир. Точно така, както колата се движи много по-спокойно, когато я управлявате според предписаните указания от нейния производител, така и вашият живот ще бъде спокоен, ако живеете според Божия план, такъв какъвто е описан в неговото Слово. Това е толкова просто. Ако искате да живеете в мир, подчинявайте се на принципите на Бога.

Приемете Божията прошка

Следващото, ако искаме мир, ние сме длъжни да приемем Божията прошка и освобождението от наказанието. За повечето хора чувството за вина е най-големият разрушител на мира. Когато се чувстваме виновни, ние се чувстваме обитавани и преследвани от миналото си. Какво ще се случи, ако някой разбере? Какво ще стане, ако някой види срамната тайна, която крием? Поради тази причина четем във вестниците за хора, които 30 години след престъпление, което са извършили, дават обезщетение на пострадалите. Те казват: „В продължение на 30 години аз живеях в ада и трябваше да извадя това от моето скривалище.“ Единственият начин да имаме мир в разума си, е да имаме чиста съвест и само Бог може да ни даде това. В Мих.7:18 се казва: „*Кой е Бог като теб, който извинява грях и прощава...престъпление?...Ти не оставиш гневен завинаги, а се наслаждаваш да показваш милост*“ (мой превод). Забележете, че Михей казва, че Бог жадува, че иска и очаква да изчисти нашата плоча, на която са записани греховете и престъпленията ни. Такава е неговата природа. На него му харесва да прощава. Някой е казал, че Бог е голяма гума за изтриване. Божият Слово ни казва: „*Ако изповядаме греховете си, той е верен и справедлив, и ще прости греховете ни*“ (1Йоан 1:9 – мой превод). Божата прошка е на наше разположение, така че ако нямате чиста съвест, получите днес една прошка.

Фокусирайте се върху Божието присъствие

Ако искаме мир, ние трябва да се фокусираме в Божието присъствие. Трябва да разберем, че Бог винаги е с нас и да се научим да усещаме присъствието му. Ис.26:3 ни напомня да се фокусираме в Бога: „Ти ще пазиш в съвършен мир този, чийто ум е непоколебим, защото той уповава в Теб“ (мой превод). Ние имаме възможност да избираме или да се фокусираме в проблемите си, или да се фокусираме в Бога, който притежава решението. Кори тен Буум, авторката на книгата „Скритото място,“ пише: „Колкото по-тъмна ставаше нощта около нас, толкова по-светло, по-реално и по-красиво гореше Божието Слово.“ Ако гледате в света, вие ще бъдете измъчени и отчаяни; ако гледате вътре в себе си, вие ще бъдете потиснати; но ако гледате към Христос, вие ще бъдете в покой. Това, в което се концентрирате, определя нивото на личния ви мир. Фокусирайте се в Божието присъствие; той е с вас и той е обещал, че никога няма да ви изостави.

Понякога в петъчния следобед в офиса на нашата църква ние правим глупави неща. В един такъв петъчен следобед ние си играехме със стресовите точки. Знаете ли какво представляват стресовите точки? Джеймс Добсън говореше за тях в своето предаване по радиото, а ние записахме неговите предавания и се получи един комплект от лекции. Стресовите точки са малки чувствителни на натиск точки, които са разположени на ръката ви. Когато нивото на адреналина в кръвоносната ви система се промени, точките променят цвета си и показват, дали се намирате в състояние на стрес. Ние експериментирахме с тях, за да видим, дали можем да си повлияем един на друг върху нивото на нашия стрес. Спомням си, че казах: „Нямаше ли да е прекрасно, ако имахме една малка вътрешна предупредителна лампичка, която да ни казва, дали фокусът на вниманието ни се е отделил от Господа? Или пък можеше да имаме някакъв малък звук или светлинен сигнал, който да ни казва, че ние не сме настроени на Божията вълна?“ И тогава разбрах, че всъщност ние наистина имаме такава предупредителна светлина. Тя се нарича напрежение или стрес. Когато станем напрегнати, това е ясен признак, че сме отместили погледа си от Господа и сме се фокусирали в обстоятелствата. Вместо в решението, ние се фокусираме в проблема. Когато гледаме в проблема, ние ставаме напрегнати. Трябва да помним, че стреса е Божият начин да ни каже: „Приведи в ред фокуса си: гледай към мен.“

Псалмистът казва: „Бог е нашето прибежище и сила, винаги присъстваща помощ в беда“ (Пс.46:1 – мой превод). По-нататък в същия псалм той ни напомня: „Бъдете спокойни и знайте, че аз съм Бог“ (ст.10 – мой превод). Тези стихове имат интересна история. Те не са написани от Давид; този псалм е бил написан по времето на цар Езекия, много години след смъртта на Давид. Народът на Израел бил нападат от Сенахирим, царят на Асирия.

(Коментар: За яснота добавям карта на Близкия Изток от онова време. Д. Пр.) Вражеските войски обкръжили Йерусалим и израелтяните били поставени под напрежение. Те знаели, че врагът ще ги призове да се предадат, поради това се молели с молитва, която сега е известна като Пс. 46. Пет минути преди пладне Бог поразил асирийците с една чума и 185 000 от тях били убити. Йерусалим бил спасен и всички израелтяни били щастливи. Този псалм ни напомня, че Бог е нашето прибежище. Той е нашата сила, независимо от това колко безнадеждно може да ни изглежда положението ни. Той е винаги присъстваща помощ.

Този псалм ни казва две неща за получаването на Божията помощ във време на беда. Първото нещо е да бъдем спокойни, когато сме в беда. Думата на иврит, която е използвана тук и е преведена като „спокойни,“ означава „да се отпуснем, да намалим напрежението, да не се тревожим.“ Счита се, че повечето от проблемите ни се дължат на неспособността ни да оставаме спокойни. Кога за последен път седяхте спокоен и бяхте фокусиран в Господа? Опитайте се да направите това

сега, в този момент. Вдишайте дълбоко, после издишайте бавно и се фокусирайте в Божието присъствие, което ви заобикаля отвсякъде. Правете това упражнение поне 50-60 пъти дневно, когато усетите, че напрежението вътре във вас се повишава. Предоставяйте на разума си мини-ваканции. Отпуснете се, успокойте се. Бързането е смърт за молитвата. В допълнение на това, че ни казва да бъдем спокойни, Господ ни напомня: „Знайте, че аз съм Бог.“ Знаете ли, че точно в следата на урагана или на торнадото има център, в който всичко е спокойно и той се нарича „око“? По същия

начин, въпреки че всичко около вас се разпада на части, в живота ви може да има спокоен център. Бъдете спокойни и знайте. Подчинявайте се на Божиите принципи, приемайте Божията прошка, фокусирайте се в Божието присъствие и „*Божият мир, който надвишава всяко разбиране, ще пази сърцата и умоте ви в Христос Исус*“ (Фил.4:7 – мой превод).

Вярвайте в Божията цел

Ако искаме да живеем в Божия мир, ние трябва да вярваме в Божията цел. Даже когато нещата не ни изглеждат, че са логични, ние трябва да вярваме в Божията цел. В Пр. 3:5-6 се казва: „*Доверявай се на Господа с цялото си сърце и не уповавай на собственото си разбиране; във всичките си пътища признавай Него и Той ще насочва пътеките ти*“ (мой превод). В този текст има 4 глаголи: *доверявай*, (не) *уповавай*, *признавай* и *насочва*. Първите три глаголи са заповеди. Четвъртият глагол е обещание: Бог ще насочва пътеките ти.

Нека разгледаме глагола „доверявам.“ Забелязали ли сте, че много неща в живота ни са лишени от здрав разум? Имате ли усещането, че много неща в живота ни са извън нашия контрол? Какво правите в такива случаи? Вие се доверявате. Ето това правим всички ние. „Не уповавай на собственото си разбиране“ означава: „Не се опитвай ти самият да разбереш живота.“ А ние не правим ли това през цялото време? Прахосваме много време и енергия и винаги се опитваме да разберем нещата. А Бог ни призовава да му се доверяваме.

Повечето хора се тревожат за два широко разпространени проблеми: болест и смърт. Всички ние сме обект на заплахата да заболеем и някой ден всеки от нас ще умре. Как можем да имаме мир, когато обичан от нас човек е смъртоносно болен? Как трябва да реагираме, когато някой наш приятел умре неочаквано? Бог ни казва да му се доверяваме, а не да се опитваме сами да разбираме защо се случват някои нещата. Хора са ми казвали, че когато най-накрая престанали да се опитват да разберат защо Бог е позволил нещо да се случи, тогава в тях дошъл мира. Трябва да приемем факта, че в този живот няма да получим отговор на всички въпроси, които ни вълнуват.

Един урок, който научавам бавно е, че не е нужно да разбирам защо, как или кога Бог прави това, което прави; единственото, което трябва да правя е да му се доверявам, за да мога да живея в неговия мир. Дотогава, докато се боря да разбера защо се случват нещата, аз всъщност не вярвам на Бога и вероятно няма да имам мир. Трябва с доверие да оставяме собствения си живот и живота на любимите ни хора в ръцете на Бога. Авторът на Притчи ни призовава да се доверяваме на Бога и да не зависим от собственото си разбиране. Освен това той ни напомня да признаваме Бога – да знаем и да приемаме, че Бог е неподвластен и контролира вселената, включително и тази част от нея, в която живеем ние с вас. Трябва да признаваме, че Бог контролира всичко и че той е безгрешен. Някой ден ще проповядвам за думите или фразите, които ние никога няма да чуем, че Бог ги произнася. Една от тези думи е думата „грешка.“ Никога не се налага Бог да произнася тази дума, защото той никога не прави грешки. Всичко, което се случва в живота ви е в хармония с Божия план за вас. Той използва всяка ситуация – даже проблемите, душевните болки и трудностите, които вие сами си причинявате – за да постигне своята цел в живота ви. Единственото, което Бог очаква от вас е да му се доверявате, без да се опитвате да разберете защо се случват нещата в живота ви. Признайте, че Бог контролира всичко. Когато направите това, вие ще имате неговото обещание, че той ще „насочва“ живота ви или както е написано в един от вариантите на превод на Библията (New International Version): „*Той ще направи прави пътеките ви*“ (Пр.3:6 – мой превод). Когато се опитваме сами да ръководим живота си, много от нас вървим по случайни пътеки, изпълнени с колебание: „Дали да направя това или да направя онова? Дали да отида тук или да отида там?“ Нерешителността произвежда стрес. (**Коментар:** *Един съвет и от мен: когато се колебаете дали да направите нещо или не – НЕ ГО ПРАВЕТЕ. Това ще ви спести много главоболия. Д. Пр.*) А когато се доверяваме на Господа, той насочва пътеките ни и те стават прави, а не стресиращи.

Апостол Павел научил своя урок. Той живеел в мир, защото знаел, че Бог ръководи живота му. Даже когато бил заключен в римския затвор, той можал да напише: „*Научих тайната да бъда доволен във всяка ситуация, независимо дали съм добре нахранен или съм гладен, дали живея в изобилие или съм в недоимък*“ (Фил.4:12 – мой превод). После той ни казва „тайната,“ която е научил: „*Аз мога да направя всичко чрез Онзи, който ми дава сила*“ (ст.13 – мой превод). Виждаме, че Павел е трябвало да научи това нещо; то не е дошло по естествен път при него, както не е дошло и при нас. Той се научил да се доверява на Господа и да му позволява да ръководи живота му – и той бил

задоволен, и имал мир. Най-безопасното и най-спокойното място за нас е да бъдем в центъра на Божията воля.

Една от любимите ми сцени в Библията е когато Исус и учениците са в рибарската лодка в Галилейско море и се появява буря (Лука 8:22-25). Смаян съм, че Исус е можел да спи по време на тази бушуваща буря. От реакциите на учениците знаем, че бурята е била сурова. Повечето от тях били опитни рибари и били преживели много бури. Но те изгубили надежда, че ще оцелеят в тази буря. А по време на този щорм и на цялата безредица, Исус спял дълбоко в подмятаната от вълните лодка. Защо е можел той да спи? Защото е знаел нещо, което учениците не знаели: че Бог контролира всичко. Наглед не изглеждало, че това е така, но била достатъчно Исус да каже само една дума и щормът стихнал.

Петър се научил от тази случка как да спи добре нощем. Няколко години по-късно той бил арестуван от цар Ирод и бил изпратен в затвора (Деян. 12:1-19). В нощта преди да бъде екзекутиран, Бог изпратил един ангел да го спаси. Забележете, че ангелът трябвало да сръга Петър в ребрата за да го събуди (ст.7). Петър спял като бебе! (*Коментар: А само след няколко часа цял да бъде убит и той е знаел това! Кой от нас би могъл да спи в такъв момент? Д. Пр.)* Защо Петър можел да спи така? Защото той вярвал в Господа, който управлявал живота му. Ето това е мир, истински мир!

Търсете Божия мир

Ако искаме Божия мир, ние трябва да го търсим. Във Фил.4 Павел ни казва: „*Не се безпокойте за нищо, но във всяко нещо, чрез молитва и молба, с благодарност предявявайте исканията си на Бога. И Божият мир, който надвишава всяко разбиране, ще пази сърцата ви и умовете ви в Христос Исус*“ (ст.6-7 – мой превод). Забележете порядъкът – първо молитва и после – мир. Тук има причинно-следствена връзка. Молитвата е причината; а мирът е резултата.

Ако не се молите, има голяма вероятност да се тревожите. А тревогата е безполезна емоция – такова прахосване! Тревогата е състояние, което е противоположно на мира. Двете неща не могат да съществуват едновременно. Английската дума *worry* произлиза от немската дума *wergen*, която означава „задушавам.“ И точно това прави тревогата – тя задушавя живота ви. Исус показва това, когато обяснява притчата за сеяча в Лука 8: „*Семето, което е паднало сред тръни са онези, които чуват (Добрата Новина), но когато си отидат, биват задушавани от житейските тревоги, богатства и удоволствия и не узряват*“ (ст.14 – мой превод).

Не изпадайте в паника, когато се повишава напрежението на което сте подложени. Молете се! Молитвата е страхотно лекарство против стреса. Тя може да бъде вашия предпазен клапан. Когато напрежението във вас се повиши и усещате, че скоро ще избухнете, отворете предпазния клапан на молитвата. Превърнете тревогите си в молитви.

Веднъж присъствах на семинар за управление на стреса и научих, че всеки човек има нужда за да разкаже за всичките си тревоги на слушател, който изслушва, без да поставя никакви условия. Един от съветите, които дадох там беше: „*Говорете на домашния си любимец.*“ Този принцип наистина е верен: ние се нуждаем от слушател, който изслушва, без да поставя никакви условия, за да споделим с него всичките си тревоги, нуждаем се от някой, който няма да бъде стресиран от това, което му казваме, нуждаем се от някой, който няма да започне да ни подценява заради това, което му казваме. Но провеждането на сърдечен разговор с един хамстер не е идеалният вариант на Бога. Кой по-добре от Бог може да ни изслуша, когато му разказваме за тревогите си? Петър използва този образ, когато казва: „*Излейте всичките си тревоги на Него, защото Той се грижи за вас*“ (1Пет.5:7 – мой превод). Изливайте тревогите си върху Господа! Бог няма да бъде стресиран от това, което ще му кажете. Той вече знае всичко за вас и въпреки това ви обича. Идеята на лектора на семинара беше правилна, но той просто не знаеше правилната личност, на която трябва да говорим. Та нали, в края на краищата, молитвата е разговоряне с Бога. Кажете му това, което е в мозъка ви, кажете му това, което ви тревожи и признайте, че той контролира цялата вселена, включително и вашия живот. Молете го да задоволи нуждите ви. Той може да направи нещо, което ще е по-добро от това, което може да направи цяло стадо хамстери.

Исус казал на учениците си: „*Не позволявайте на сърцата ви да бъдат разтревожени. Вярвайте в Бога. Вярвайте и в Мен*“ (Йоан 14:1 – мой превод). Няма да имате истински и траен мир, докато Исус Христос не започне да управлява живота ви. Запомнете: мирът не е живот, в който няма тревоги. Мирът е спокойствие тогава, когато бушуват житейските бури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кое е това нещо, което днес ограбва вашия мир? Да не би да е чувството за вина? Обърнете се

към Бог за да ви прости. Да не би да е някаква тревога? Или смяна на работното място? Или финансови проблеми? Или предстояща голяма хирургическа операция? Или отношенията ви с някой труден човек? Можете да говорите на Христос за всички тези неща и за всяко друго нещо, което ви безпокои. Ще се почувствате по-добре, че сте направили това и вероятно, в най-добрия случай, той ще може да направи нещо за вас. От какво най-много се страхувате? От самотата? От страхът от провал? От смъртта? От някаква болест? От промяна? От някаква отговорност? Молете се с тази позната молитва, наречена „Молитвата за спокойствие“:

„Боже, дай ми спокойствието да приемам нещата, които не мога да променя, дай ми смелостта да променя нещата, които мога да променя и ми дай мъдростта да знам разликата между едното и другото.“

Мирът ще бъде чудесен страничен продукт от вашата молитва.

1. Какъв вид мир - духовен, емоционален или мир във взаимоотношенията в с другите хора ви липсва сега, в този момент и защо?

2. Научете наизуст „Молитвата за спокойствие“ и ежедневно се молете с нея.

Глава 6

Усъвършенствайте търпението си

Прочутият психолог и преподавател Джон Дюи казал, че търпението е най-полезното достойнство на този свят. Факт е, че ние имаме нужда от търпение през целия си живот и навсякъде. В Пр.16:32 се казва: *„По-добре е да бъдеш търпелив, отколкото могъщ. По-добре е да владееш себе си, отколкото да владееш цели градове“* (мой превод). Преди много години, когато преминавах през труден период, аз започнах да се моля: „Господи, дай ми повече търпение.“ Очаквах, че много от проблемите ми ще намалее, но те станаха още по-големи! Тогава казах: „Господи, дай ми повече търпение“ и проблемите ми наистина станаха ужасни! После осъзнах, че Бог беше отговорил на молитвата ми. Благодарение на проблемите си аз станах много по-търпелив.

Подлагайки на „изпитание“ търпението ни, Бог ни дава истинско търпение. Лесно е да изглеждате търпеливи, когато всичко става по вашия начин. Но какво се случва, когато нещата не стават по вашия начин? Може би вие сте като човекът, който се молел: „Господи, дай ми търпение, искам го веднага!“ В един от комиксите от поредицата „Фъстъци“ Луси е нарисувана както се моли, коленичила край леглото си. После тя се изправя, излиза от стаята и казва на Линус: „Молих се за по-голямо търпение и за повече разбиране, но престанах.“ А след това, в последната рисунка тя казва: „Страхувах се, че мога да получа тези неща.“

ТЕСТ ЗА ВАШЕТО ТЪРПЕНИЕ

Страхувате ли се да се молите за търпение, защото можете да го получите? Колко сте търпеливи? Предлагам ви 4 начина да тествате търпението си.

Прекъсвания

Първият тест са прекъсванията. Всички ние сме прекъсвани. Седнали сте да вечеряте и телефонът звъни. Или сте във ваната и на вратата ви чука пътуващ търговец. Или работите нещо спешно и пристигат посетители. Често пъти и най-добрите ни планове са прекъсвани.

Налага ли ви се да се справяте с прекъсвания на работното си място? Бъдете смел! Когато Йоханес Брамс композирал пиесата си „Приспивна песен“, той бил прекъсван толкова много пъти последователно, че му отнело 7 години за да я завърши. Да, прекъсванията били проблем, въпреки че някои хора считат, че той просто заспивал край пианото. *(Коментар: Може би поради това пиесата му е била наречена „Приспивна песен.“ Д. Пр.)*

Учениците на Исус не харесвали да бъдат прекъсвани. Те ставали нетърпеливи към хората, които прекъсвали графика на Исус (Мат.19:13-14). Те казали: „Не довеждайте сега децата си при Исус. Учителят е зает.“ Как вие се справяте с прекъсванията? Това е първият тест на вашето търпение.

Неудобствата

Неудобствата са вторият тест на вашето търпение. Как се справяте с неудобствата в живота си?

Американците мразят да бъдат забавяни. Ние сме хора от поколението „Веднага.“ Ние имаме манталитет, който прилича на микровълнова печка – на секундата искаме да получим това, което искаме. Имаме „Минутен ориз“ (*Коментар: Полуфабрикат от предварително сварен и изсушен ориз, който се сготвя много бързо. Д. Пр.*), „нес-кафе,“ и „бърза закуска.“ Ние не обичаме да чакаме.

Освен това искаме да бъдем информирани от мястото на събитието; обичаме репортажите „на живо.“ По време на избори електронни табла показват резултатите от изборите още преди хората да са гласували. Преди един век хората не са се тревожели, ако изпуснат дилижанса; те винаги можели да се качат на следващия дилижанс след 1-2 дни. А днес ние ще получим сърдечен удар, ако не успеем да минем навреме през въртящата се врата! Ние бързаме толкова много. Трябва да заминаваме, да се движим, да се вълнуваме. Ние не можем да чакаме! Лука 10:40 ни разказва за жена, на която ѝ било трудно да понесе едно неудобство. Исус бил в дома на Мария и Марта, и Марта усърдно приготвяла яденето. Тя била ядосана на сестра си, защото Мария я изоставила сама да свърши цялата работа. Вие можете да чуete раздражението в гласът ѝ, когато тя казала на Исус: „Господи, не те ли е грижа, че сестра ми ме остави сама да свърши работата? Кажй ѝ да ми помогне!“ (мой превод) Може би и вие се чувствате така. Може би и вие носите допълнителен товар и се чувствате третиран зле, и сте затруднен. И вие бихте искали да седите в краката на Исус, но има работа, която трябва да бъде свършена и вие сте единственият, който изглежда, че разбира това. Как реагирате? Търпелив ли сте, въпреки неудобството?

Дразненията

Третият тест на търпението ви са дразненията – тези малки неща в живота, които досаждат. Вижте списъка на някои дразнения, които за чух през последния месец: задръстване на трафика, дълги опашки, телефонни обаждания, не поставени на мястото им ключове, студена храна, закъснели полети, спукани автомобилни гуми, заети бани, шум от рок музика от съседите. Сигурен съм, че и вие можете да си направите свой собствен списък. Някои от тези дразнения са управляеми, но повечето от тях са неуправляеми. Поради това трябва да се научим да ги понасяме. Как се справяте с тях? За това се изисква търпение. Както четем в Чис.20:10-11, Моисей се ядосал на израилтяните в един конкретен случай. В продължение на много години той понасял дребнавите им оплаквания и критики, но в този случай не му останало никакво търпение. Когато Бог му казал да каже на скалата да даде вода, вместо това той разгневно я ударил. Нетърпението му го накарало да не се подчини на Бога. В резултат от това Бог не позволил на Моисей да влезе в Обещаната земя. Обикновено Моисей бил търпелив човек, но даже търпеливите хора имат своята граница на търпението си, както скоро ще видим. (*Коментар: Твърдението, че Моисей е бил търпелив човек се потвърждава от Чис.12:3: „А Моисей беше много кротък човек – повече от всички хора, които бяха на земята.“ Д. Пр.*) В „Енциклопедия Британика,“ издание от 1982, в частта „Странни и необикновени събития“ се разказва за човек, на име Браян Хеиз: „През юли в живота на Браян Хеиз се случиха някои събития и повечето от тях били лоши. Когато апартаментът му в Прово, Юта бил наводнен поради спукана тръба в апартамента над неговия, домоуправителя му казал да отиде и да вземе под наем една помпа за изсмукване на водата. Но когато отишъл до колата си Браян установил, че една от гумите ѝ е спукана. Той сменил колелото, а после се върнал в апартамента си, за да се обади на приятел и да поиска от него да му помогне. Електрическият удар, който получил от телефона толкова го изненадал, че той неволно изскубнал жицата на телефона от стената. Преди да излезе за втори път от апартамента си, един съсед се наложило да изкърти входната врата на апартамента, защото поради водата тя се разширила и заседнала здраво в касата на вратата. Докато се случвало всичко това, някой откраднал колата на Браян, но тя била почти без гориво. Браян успял да я намери изоставена само на няколко квартала от дома си, но се наложило да я бутва до бензиностанцията, където я заредил с гориво. Същата вечер присъствал на военна церемония в местния университет. Там успял сериозно да се самонарани, когато по някакъв начин успял да седне на щика на своята пушка, който бил хвърлен на предната седалка на колата. Лекарите успели да зашият раната му, но никой не можал да възкреси четири от канарчетата на Браян, които били смазани от падналата мазилка на тавана в апартамента му. След като се подхлъзнал на мокрия мокет и натъртил лошо опашката си кост, според думите му, той започнал да се чуди: „Да не би Бог да иска да ме убие, но просто не може да ме уцели.“

А вие си мислехте, че и вие сте имали лоши дни! За много от нас, най-големите дразнения в живота са хората. Може би се чувствате като таксиметровият шофьор в Ню Йорк, който казал: „Знаете ли, аз не се оплаквам от работата си, а от хората с които се сблъскам.“ Всички ние се сблъскаваме с хора, които са дразнещи или по някакъв начин ни натъжават. Длъжни сме да научим уроците на

мидата. Тя взема едно дразнение – една песъчинка – и я превръща в перла. Когато се научите да реагирате позитивно на дразненията, това ще ви направи способни да превръщате в перли тези неща, които ви дразнят.

Бездействието

Четвъртия тест на вашето търпение е бездействието. Повечето от нас предпочитат да вършат каквото и да е, но не и да чакат. Ние мразим да чакаме в чакалнята пред лекарския кабинет, да стоим на опашка пред касата в супермаркета или да сме принудени да лежим в леглото. Знаете ли, че 6 месеца от живота си ще прекарате в чакане пред светофара, за да светне „зелената“ светлина? А забелязали ли сте, че когато светне „зелената“ светлина и ако до 2 секунди вие не тръгнете, шофьорът зад вас „почервениява“? Не е ли интересно, че се възхищаваме от търпението на шофьора зад нас, но не и от търпението на шофьора, който е пред нас? Как вие се справяте с бездействието?

Можете да научите много неща за хората, просто като наблюдавате как те изчакат асансьора да дойде на техния етаж. Някои хора са клатят напред и назад. Други хора подскочат нагоре-надолу. Трети постоянно натискат бутона, все едно че по този начин ще накарат асансьора да дойде по-бързо. Те просто не могат да седят и да чакат. Те трябва да правят нещо, за да имат усещането, че контролират положението.

Ние често говорим за „търпението на Йов.“ Йов е пример за човек, който може да чака, без да прави нищо. Той казал: *„През всичките дни на тежката си служба ще чакам да дойде възстановяването ми“* (Йов 14:14 – мой превод). Ние можем да научим много неща от примера на Йов. Библията казва: *„Нетърпението ще ви вкара в беда“* (Пр.19:2 – мой превод). Медицинските изследвания потвърждават това. Те открили една изцяло нова болест, наречена „болест на бързането.“ Лекарите Мейер Фридман и Рей Розенман твърдят, че 90% от жертвите на сърдечни удари са от типа на „бързащите“ хора. Привичното им нетърпение ги е вкарало в бедата.

КАК СА СТАНЕМ ТЪРПЕЛИВА ЛИЧНОСТ

Коя е причината за нетърпението? Липсата на мир. Може би затова Бог е поставил търпението след мира в списъка на плода на Духът. Когато имате мир в сърцето си, почти нищо не може да ви направи нетърпелив. Но когато нямате мир в сърцето си, почти всяко нещо може да ви направи нетърпелив. Поради това, как можете да се научите да бъдете търпелива личност? Библията ни разкрива един отговор, състоящ се от 4 части.

Създайте си нова гледна точка

Първо, създайте си нова гледна точка. Намерете нов начин за гледане към ситуацията или към човека, който ви създава проблеми. Търпението започва чрез промяна на начина, по който гледате на нещо. Когато съм нетърпелив, аз имам ограничена гледна точка. Виждам само себе си: моите нужди, моите желания, моите стремежи, моя график и начините, по които хората объркват живота ми. Егоизмът е корена на нетърпението. Поради това ние имаме нужда от нова гледна точка към живота. Аз трябва да се науча да гледам на нещата от гледната точка на другите хора. (*Коментар: Това се нарича „емпатия.“ Д. Пр.*) Знаете ли каква е тайната на успеха? Ако искате да бъдете успешен съпруг или съпруга, научете се да гледате на живота от гледната точка на своя брачен партньор. Ако искате да сте успешен родител, научете се да гледате на живота от гледната точка на детето си. Ако искате да бъдете успешен бизнесмен, научете се да гледате на живота от гледната точка на вашите клиенти. Ако искате да бъдете успешен работодател, научете се да гледате на живота от гледната точка на своите служители. Гледайте на живота от гледната точка на другите хора и открийте защо този човек се чувства или постъпва по този начин. Не знам друго нещо, което да има по-голям потенциал за намаляването на конфликта в живота ви.

Вижте какво казва авторът на книгата Притчи: *„Мъдростта на човека му дава търпение; за негова прослава е да не забеляза оскърбление“* (Пр.19:11 – мой превод). Обърнете внимание на думата мъдрост. Какво е мъдростта? Мъдрост е да гледаш на живота от Божията гледна точка, да получаваш Божията перспектива за конкретната ситуация. От тази гледна точка аз придобивам три важни прозрения: (1) Аз съм само човек; аз не съм Бог. Разбира се, Бог знае това, но той иска и аз да призная същото. Аз не съм безгрешен, аз не контролирам живота си. Всъщност, повечето от нещата, които се случват в живота ми, са извън моя контрол. (2) Нито пък който и да е друг човек е безгрешен, поради това не трябва да бъда изненадан или прекомерно разстроен, когато хората правят грешки или ме натъжават. (3) Бог контролира всичко и той може да използва ситуацията, дразненията и проблемите, които се случват в живота ми, за да постигне целите си в моя живот.

В друг стих от Притчи се казва: „Стъпките на човека са насочвани от Господа“ (Пр.20:24 – мой превод). Това означава, че някои забавяния в живота ви и някои прекъсвания са причинявани от Бога. Понякога Бог ще доведе дразнещи хора около вас, с цел да ви научи на нещо. Приемете нова гледна точка. Гледайте на ситуацията от Божията гледна точка. Навсякъде в Библията Бог приравнява търпението със зрелостта. В Пр.14:29 се казва: „Търпеливият човек има голямо разбиране, а избухливият човек демонстрира безумие“ (мой превод). Търпението е белег на зрелост. Повечето от децата са много нетърпеливи; те не знаят разликата между „не“ и „не сега.“ Когато не получат веднага това, което искат, бебетата много се разстройват. А зрелостта означава да притежаваме способността да чакаме и да живеем с отложеното удоволствие. Човекът, който притежава разбиране и мъдрост, който гледа на живота от Божията гледна точка, може да бъде търпелив. Поради това ние трябва да открием нова гледна точка.

Придобивайте чувство за хумор

Вторият начин да станем търпелив човек, е като развиваме чувството си за хумор. Научете се да се надсмивате над обстоятелствата, в които попадате. Научете се да се смеете на постъпките си. По някакъв начин съзирайте комичното и забавното в това, което ви обезсърчава и разстройва. В Пр.14:30 се казва: „Спокойното поведение удължава живота на човека“ (мой превод). Изследванията на учените показват, че хората, които се смеят, живеят по-дълго. Хуморът намалява напрежението. Той е противоотрова против безпокойствието. Хуморът е успокоител, който няма странични вредни ефекти. Смехът ни помага да поемаме и да се успокояваме от ударите на живота. Веднъж някой попитал президента Линкълн как се е справял със стресовите ситуации по време на Гражданската война. Той отговори: „Ако не се смеех, аз нямаше да мога да издържа.“ Много прочути комедианти са израсли в бедни условия с много проблеми и успели да се справят с проблемите си, като се научили да се смеят и да карат и другите хора да се смеят. Затова се научете да се смеете. Ако можете да се смеете над нещо, тогава вие ще можете да живеете с това нещо. Ако се научите да се смеете на бедите си, вие никога няма да останете без повод да се смеете!

Бог има чувство за хумор. Виждали ли сте лицето на орангутан? Бог го е измислил! Искате ли приличате повече на Бога? Научете се да се смеете. Чувството за хумор може да запази здравия ви разум. Чуден е графика на Бога, както и неговото чувство за хумор. Докато скицирах съдържанието на тази глава, по някакъв начин изцяло изгубих първоначалната си идея за нея. Тогава си казах: „Виж, тук трябва да направиш своя избор. Или трябва да приложиш на практика това, което съответстваш другите да правят и да се посмееш над тази ситуация, или можеш да се разстроиш и нервираш.“ Сигурен съм, че в този момент моята жена и децата ми са се чудили защо се смея. Учете се да се смеете. Смехът отпуска и отморява.

Животът е пълен със смешни ситуации. Веднъж Уил Роджърс казал: „Аз не знам никакви шеги. Просто наблюдавам правителството и съобщавам фактите.“ (*Коментар: Уил Роджърс (1879-1935 – умира при самолетна катастрофа, заедно с 26-годишната си жена) – прочут американски комик, шоумен и журналист. Написал е следната прочута епиграма: „Когато умра, моята епитафия или както и да наричате надписа на надгробния ми паметник ще бъде следния: „Шегувал съм се по повод на всеки прочут мъж от моето време, но никога не съм срещал човек, който да не съм харесвал.“ Толкова съм горд с тази епитафия, че с нетърпение очаквам да умра, за да може тя да бъде написана.“ Д. Пр.)* В Пр.17:22 се казва: „Когато си радостен, това запазва здравето ви“ (мой превод). Всички трябва да развиваме чувството си за хумор.

Задълбочавайте любовта си

Третата стъпка за превръщането ви в търпелив човек е да задълбочавате любовта си. 1Кор.13:4 е може би един от най-разбираемите стихове в Библията: „Любовта е търпелива“ (мой превод). Това означава, че когато съм нетърпелив, аз съм човек, който не обича, защото любовта е търпелива. Когато обичате някой човек, вие се съобразявате и сте загрижен за неговите нужди, желания, болки и гледни точки, а не само са своите собствени. Когато сте изпълнен с обич, почти нищо не може да ви провокира да се разгневите или да ви накара да сте нетърпеливи. А когато сте изпълнен с гняв, почти всяко нещо може да ви накара да избухнете. Когато сте под напрежение, това което е вътре във вас, ще излезе на показ. Поради това задълбочавайте обичта си. В Еф.4:2 се казва: „Поради това, че се обичате, бъдете търпеливи един към друг и бъдете снисходителни към грешките си“ (мой превод). Защо трябва да сте търпеливи към другите? „Защото ги обичате.“

Когато бях в семинарията, един от колегите ми много ме дразнеше. И за да бъде положението още по-лошо, той правеше всичко възможно да бъде близо до мен. Той беше от този вид хора, които ви пръскат със слюнката си, когато говорят. Положението стана толкова лошо, че когато го видех че

върви по коридора срещу мен, аз се обръщам обратно и излизах от сградата, за да избягам от него. Наистина не харесвах този човек и той ме дразнеше. Една вечер прочетох Еф.4:2, този стих промуши като кинжал сърцето ми и аз се изповядах: „Боже, аз не обичам този човек.“ Спомнете ли си, че в началото на тази книга ви казах, че не сте длъжни да харесвате някои хора, но трябва да ги обичате? Любовта не е чувство; тя е избор - и действие. Поради това онази вечер в семинарията аз казах: „Боже, помогни ми утре да обичам този човек. Не завинаги. Просто ми помогни утре да го обичам.“ А след това се помолих с една молитва, заради която после съжалявах, че я казах. Аз казах: „Боже, ако дразненето на този човек ще ме направи да приличам повече на Христос, тогава ме направи да бъда като Христос. Научи ме на търпение. Ако дразненето на този човек ще ме направи повече да приличам на теб, аз се моля утре той да ме дразни много повече, отколкото досега.“ Това беше грешка. На следващата сутрин се събудих и отидох в класната стая, но през целия ден не видях този човек. Казах си: „Хей, това е прекрасно! Харесва ми този начин на научаване да бъда търпелив. Правилно, Господи!“ После дойде времето за вечеря. Влязох в столовата, взех си яденето и седнах. Докато ядах вечерята си този човек ме видя, дойде при мен, каза ми: „Здравей Рик, цял ден не съм те виждал!“ и стовари таблата си с яденето върху масата ми. Неговата порция спагети се посипа върху главата и върху ризата ми, а „Кока-колата“ му се изля върху панталоните ми.

Всички с столовата се обърнаха да ме видят, докато спагетите се плъзгаха надолу от ушите ми. Но в този миг аз бях пълен с любов, мир и радост, защото бях подготвен. Наистина бях подготвен, защото през целия ден се молих. Поради това просто казах: „Слава на Господа!“ Сигурен съм, че всички присъстващи си мислеха, че щях да побеснея от яд. Но какво се случва, когато вие прославите Бога заради хората, които ви дразнят? Вие можете да заприличате дотолкова на Исус, че тези хора ще престанат да ви досаждат. А ако дяволът е използвал този човек за да ви засегне, той ще спре, защото ситуацията ви е мотивирала да хвалите Бога. Ако се научите да хвалите Бога във всяка ситуация, вие ще изградите около живота си стена от възхвала, през която даже дяволът няма да може да проникне.

Станете зависим от Господа

Последната стъпка за превръщането ви в търпелив човек е да станете зависим от Бога. Търпението не е само резултат от човешката гледна точка; то е плод на Духа. Вие не можете просто да надъхате себе си и да кажете: „Ще бъда търпелив, даже и това ще ме убие.“ Това наистина ще ви убие. Търпението не е резултат от гледната точка. Търпението не е да казвате: „Той всъщност не ме дразни,“ когато дълбоко вътре в себе си казвате, „Аз мразя този човек.“ Търпението не означава да носите маска и да претендирате, че сте търпелив.

Но ако в себе си усещате Божието търпение, ако това е истинският плод на Духа, тогава вие наистина ще имате мир вътре в себе си. Тогава определени ситуации няма да ви досаждат така, както е било преди. Защо? Защото вие зависите от Господа. Търпението е форма на вяра. То казва: „Аз вярвам в Бога. Вярвам, че Бог е по-голям от този проблем. Аз вярвам, че Бог е намесен в тези дразнения и може да ги използва за добро в моя живот.“ Вярата ни помага да гледаме на живота от гледната точка на Бога. Вярата ни помага да казваме: „Боже, какво искаш да науча аз в тази ситуация?“, а не да казваме „Защо се случи това?“ Защото вярваме, ние вече не е нужно да питаме Бога: „Защо се спуска гумата на колата ми, докато пътувах за летището, където имах важна среща?“ Вместо това ние ще попитаме: „Какво искаш да науча аз от това затруднено положение?“

Ной трябвало да чака 120 години, преди да завали обещания дъжд. Това е дълъг период от време, през който трябва да бъдеш търпелив. Авраам е чакал 100 години, за да му се роди син. Това е дълъг период от време, през който трябва да бъдеш търпелив. Моисей е чакал 40 години в пустинята и след това е прекарал още 40 години, водейки децата на Израел през пустинята към Обещаната земя. В дните на Новия Завет учениците очаквали Святия Дух в горната стая. Библията е книга за чакането. Защо? Защото очакването е демонстрация на вярата, а вярата доставя удоволствие на Бога. Най-трудното нещо на чакането се случва, когато вие бързате, а Бог не бърза. Трудно е търпеливо да очаквате отговор на някоя ваша молитва; да очаквате да се случи някакво чудо; или да чакате Бог да промени финансовото ви състояние или да реши някакъв здравен проблем на вас или на децата ви, на съпругата ви, на съпруга ви или на някой ваш роднина, който е ексцентричен човек. Трудно е да чакате, когато вие бързате, а Бог не бърза, но търпеливото чакане е изпитание за вярата. Колко дълго можете да чакате?

Лазар е бил добър приятел на Исус, но сериозно се разболял. Сестрите му Мария и Марта съобщили на Исус: „Господи, този когото обичаш, е болен“ (Йоан 11:3). Библията казва, че когато Исус чул това, нарочно изчакал да изминат още два дни, преди да отиде във Витания, където живеели те. Когато пристигнал там, Лазар вече бил умрял. Тялото му било вече поставено в гробницата. По

всичко изглеждало, че Исус е закъснял. Но Исус е знаел, че не е било твърде късно. Той влязъл в гробницата и извикал: „*Лазаре, излез навън*“ (Йоан 11:43). И Лазар излязъл – жив!

Поуката от тази случка е, че Бог никога не закъснява; неговия график винаги е безгрешен. Той може да не се движи според нашия график (обикновено става точно така), но той винаги е навреме. Той чака ние да повярваме в него и да го чакаме. Псалмистът е казал това по следния начин: „*Бъди тих пред Господа и търпеливо го чакай*“ (Пс.37:7 – мой превод). По-напред в същия псалм авторът ни инструктира да вярваме в Господа, да се „наслаждаваме“ в него и да „поверяваме“ пътя си на него (ст.3-5). Всички тези неща са отличителни черти на вярата и зависимостта. Бог бленува повече от всичко друго ние да вярваме в него. Търпението е доказателство за вярата ни в него.

Защо трябва да бъдем търпеливи? Защото Бог е търпелив и ние трябва да бъдем като него. Петър ни призовава: „*Помнете, че търпението на нашия Господ означава спасение*“ (2Пет.3:15 – мой превод). Бог е търпелив. Ако сме негови деца, ние трябва да приличаме на него. Поради това Светия Дух работи в живота ни, за да ни направи търпеливи. Търпението е част от характера на Христос.

1. Кой тест на търпението – прекъсване, неудобство, дразнение или бездействие – ви затруднява най-много в този момент?

2. Замислете се за човек, към когото сте ядосан и нетърпелив. Какви стъпки ще предприемете, за да промените тези свои чувства си към него.

Глава 7

Добавяйте малко благост

В нашето изследване на плода на Духа разгледахме любовта, радостта, мира и търпението. Сега стигнахме до плода на благостта. В Кол.3:12 се казва: „*Затова, като Божи избрани хора, свети и нежно обичани, облечете се с милост, благост, смирение, кротост и търпение*“ (мой превод). Обърнете внимание на думата „*облечете се*.“ Тук Павел ни казва, че когато се събуждаме сутрин, ние трябва да се обличаме не само физически, но и духовно и емоционално. Когато сутрин се събуждаме и решаваме какво ще облечем, трябва освен това да се запитаме: „Днес какво поведение ще трябва да облека?“ Павел казва, че благостта е избор. Тя е нещо, което можем да избираме и да обличаме всеки ден. Благостта е „любов в действие“ - тя е практическата демонстрация на любовта. Благостта е видима и действаща, а не е просто чувство. Има една песен, в която се казва: „Намери нуждата и я задоволи. Намери болката и я излекувай.“ Ето това е благостта.

Но защо трябва да бъдем благи? В края на краищата, благостта може да е свързана с поемането на някакъв риск. Ако сме благи към другите, ние можем да бъдем погрешно разбрани. Те може да си кажат: „Защо този човек е толкова благ? Какво ще спечели от това?“ Освен това, хората, към които сме благи могат да ни използват. Те могат да се превърнат в паразити, като си кажат: „О, ето един ахмак. Ще се възползваме от него.“

Въпреки рисковете, ние трябва да сме благи поради две причини. Първо, ние трябва да сме благи, защото Бог е благ към нас. В Еф.2:8 се казва: „*Защото поради неговата благодат вие бяхте спасени чрез вярата в Христос*“ (мой превод). Милостта и благостта винаги вървят заедно. Поетът Робърт Бърнс казал, че милостивото сърце най-много прилича на Бога. Ние трябва да сме милостиви, защото Бог е милостив към нас.

Другата причина, поради която трябва да сме благи е, понеже и ние искаме хората да бъдат благи към нас. Ние искаме към нас да се отнасят правилно. Исус е казал: „*Отнасяйте се към другите така, както искате и те да се отнасят към вас*“ (Мат.7:12 – мой превод). Ако сте груб към другите хора и те ще бъдат груби към вас. Но ако сте любезен, повечето хора ще пожелаят да ви отговорят по същия начин. В Пр.21:21 се казва: „*Бъди милостив и честен и ще живееш дълъг живот; другите ще те уважават и ще се отнасят честно към теб*“ (мой превод). А в Пр.11:17 пише: „*Собствената ти душа се храни, когато си милостив; а тя се унищожава, когато си жесток*“ (мой превод). Следователно, когато сме благи, ние наистина правим услуга на себе си. Какво означава да бъдеш благ човек и как можем да станем по-благи хора? Предлагам ви 5 отличителни черти на благия човек.

Бъдете чувствителен

Първо, благите хора са чувствителни към другите. Те знаят от какво се нуждаят хората около тях. Поради това се научавайте от какво се нуждаят хората около вас. Настройвайте се на тяхната вълна.

Благостта винаги започва с чувствителността. Във Фил.2:4 се казва: „Всеки от вас трябва да гледа не само собствения си интерес, но и интересите на другите“ (мой превод). Подчертайте думата „гледа.“ Благостта винаги започва със забелязването на нуждите и болките на другите хора. Често пъти в брака ние съвсем не сме наясно с нуждите на партньорът ни, защото сме станали безсърдечни. Престанали сме да слушаме и не осъзнаваме напрежението, на което е подложен човека, с когото живеем. Най-просто казано, коренът на много от брачните проблеми е нечувствителността.

Всеки човек, който ще срещнете през тази седмица се нуждае от благостта, защото всеки човек има някаква болка. Даже хората, които седят около вас в църквата имат големи болки, но през по-голямата част от времето вие не знаете за тях. Следователно благостта започва с чувствителността. Пример за чувствителност и благост в живота на цар Давид намираме в текста на 2Ц.9. Давид бил коронован да бъде цар на Израел и предвождал израелтяните в една серия от военни победи. Предишният цар Саул, който го преследвал в продължение на години, бил мъртъв. Йонатан, приятелят на Давид и син на Саул, бил убит. След като се утвърдил на трона и царувал в продължение на няколко години, Давид задал един необичаен въпрос – попитал дали има останал жив някой член от семейството на Саул, към когото би могъл да прояви доброта. Установил, че е жив Мемфивостей, внук на Саул и син на Йонатан, който бил сакал и с двата си крака. Когато Давид изпратил хора да го доведат, Мемфивостей вероятно си е помислил, че ще бъде убит, защото е член на вражеското семейство и на старата династия. Но забележете добротата в думите на Давид: „Не се бой...защото ще ти покажа благост заради баща ти Йонатан. Ще възвърна всички земи, които са принадлежали на дядо ти Саул и ти винаги ще ядеш на моята трапеза“ (2Ц.9:7 - мой превод). Интересен е отговорът на Мемфивостей: „Кой е слугата ти, че да забележиш едно умряло куче като мен?“ (ст.8 – мой превод). Очевидно той е имал лошо мнение за себе си. Но поука е, че Давид активно е търсил хора, към които можел да бъде благ. Той е бил чувствителен. **(Коментар:** Да, в този случай наистина е бил чувствителен, но Давид не винаги е постъпвал така. Когато извършил прелюбодеянието с Батшеба, той не е бил благ към нейния мъж Урия. Още по-малко бил благ към Урия, когато организирил и осъществил убийството му. Не е бил благ и към сина си Авесалом и към сестра му Тамар, която била изнасилена от Амнон, неин полу-брат и син на Давид, когото бащата не наказал, а се престорил, че нищо лошо не се е случило. **Даже Давид не успявал винаги да е чувствителен. Д. Пр.)** А вие? Към кого трябва да бъдете добър през тази седмица? Към кого трябва да бъдете чувствителен?

Бъдете подкрепящи

Втората отличителна черта, която е демонстрирана от благите хора е подкрепата, която те оказват на другите. Това означава да говорим така, че да изграждаме и да издигаме хората нагоре, а не да ги събаряме долу. Внимавайте какво казвате на хората. Подкрепяйте ги с думите си. Говорете сърдечно. В Пр. 15:4 се казва: „Сърдечните думи носят живот, а грубите думи смачкват духа ви“ (мой превод). Никой не иска да бъде скастриан. Децата казват: „Тоягите и камъните могат да счупят костите ми, но имената никога няма да ме наранят.“ **(Коментар:** Или глупавия български израз „Дума дупка не прави.“ Д. Пр.) Не е вярно! Имената наистина нараняват! Етикетите нараняват! Библията казва, че смъртта и живота са подвластни на езика. Можете да унищожите другите хора с думите си. Поради това, изграждайте и да издигайте хората нагоре. Повдигайте емоционално всеки човек, с когото разговаряте. Окуражавайте хората. Бъдете подкрепящи.

В Пр.10:32 се казва: „Праведните хора знаят да ви кажат блага дума, а лошите хора винаги казват оскърбителни думи.“ (мой превод). Дали сте човек, който се нахвърля върху слабостта на другия човек? Може би правите това на шега, но го правите и се наслаждавате от това, че го правите. За разлика от това поведение, благите хора не смущават и не поставят другите в неловко положение. Видях един комикс, в който Чарли Браун говори по телефона на момиче, което му казва: „Здравей Чък! Знаеш ли в какъв конкурс ще участвам? В конкурс в нашето училище за „Кралицата на красотата за месец Май.“ А Чарли Браун казва: „Това е много интересно. В нашето училище винаги избират Луси.“ Момичето на телефона отговаря: „Чък, изглежда, че критериите за избор във вашето училище са доста занижени.“ След това Чарли Браун приключва разговора, затваря телефона, поглежда към Луси и казва: „Тя те поздравява.“ Това е пример за дипломатичност и за благост. Колко подкрепящи сте вие, когато говорите с другите хора? Дали ги окуражавате или ги поваляте на земята? Крещите ли на децата си или им натяквате? Ще го кажа така: ако Бог ви даваше по един долар за всяка добра дума, която казвате и си взема обратно по един долар за всяка ваша лоша и лишена от доброта дума, вие богат ли щяхте да бъдете или беден? Учете се да бъдете чувствителен. Бъдете подкрепящи с думите си.

Йосиф е добър пример за човек, който говорел добри думи. Всичко в живота на Йосиф изглеждало, че върви наопаки. Братята му се отнаесли с него като с боклук. Хвърлили го в една яма и

го продали в робство. През първите 30 години от живота му всичко изглеждало, че върви в погрешна посока: той бил несправедливо обвинен в прелюбодеяние, бил хвърлен в затвора и станал жертва на неизпълнени обещания. Но после нещата се обърнали наопаки и Йосиф станал втория по важност човек в цял Египет. Братята му дошли при него и коленичили, а след време на Йосиф се предоставил шанса да си отмъсти за това, което те му причинили. Но Библията казва, че Йосиф ги уверил отново в доброто си отношение към тях и им говорил добри думи, даже след смъртта на баща им – човекът, когото Йосиф най-много искал да зарадва (Бит.50:19-21).

Благите думи могат да изградят мост в някои обтегнати отношения. Християнинът трябва да говори милостиво, даже когато има възможност да си отмъсти.

Бъдете състрадателен

Третата отличителна черта на благия човек е способността му да бъде състрадателен. Ако искате да бъдете благ човек, научете се да бъдете състрадателен. Хората са благодарни, когато сте състрадателен към тях, когато скърбите заедно с тях и ви боли тогава, когато и тях ги боли. Много пъти, когато някой човек страда, другите хора казват: „Ние се чувстваме толкова неловко. Просто не знаем какво да кажем в такъв случай.“ Не е нужно да казвате нищо. Просто това, че сте близо до тези хора е израз на доброта. Понякога докосване по рамото, една сълза, потупване по гърба или сграбчване на ръката е всичко, от което се нуждае страдащия човек. Това е благостта. В Рим. 12:15 се казва: „*Радвайте се с тези, които се радват; тъгувайте с онези, които тъгуват*“ (мой превод).

Независимо как оценяват политиката му, повечето хора признават, че бившият президент Роналд Рейгън знаеше как да дава израз на сърдечните си чувства. Когато избухваше космически кораб или когато катастрофираше самолет, превозващ американски войници, той прегръщаше семействата на жертвите, стискаше им ръката и се просълзяваше. Силните лидери не се страхуват да показват чувствата си. Слабите лидери са загрижени за това, какво могат да си помислят другите хора. Силните лидери са достатъчно силни, за да бъдат състрадателни.

В 2Тим.2:24 се казва, че благостта е отличителна черта на духовния водач. Съпрузи, това означава, че ако не се отнасяте благо към съпругата си и към децата си, вие не сте голям духовен лидер, колкото и могъщи или духовни да се представяте пред хората. Откога не сте помагали в къщи за измиването на чиниите? Откога не сте сменяли памперс или не сте помагали за подреждането в къщи? Вие казвате: „Аз съм духовен лидер; аз не върша такива неща.“ А Библията казва, че благостта е отличителна черта на духовния лидер. Как реагирате, когато вашето дете на юношеска възраст се прибере у дома с разбито сърце? Казвате ли: „О, това не е толкова важно?“ Или съчувствате на страдащата девойка? Спомняте ли си вашите юношески години – онези години на стеснително объркване? Спомняте ли си как се чувствате, когато за пръв път се появи пъпка на лицето ви и вие се чувствате така, все едно че беше настъпила национална катастрофа? А сега, когато дъщеря ви подсмърча натъжена от новопоявилото се акне, вие казвате: „О, това е дреболия!“ Разбира се, сега за вас това е дреболия, но си спомнете, че това беше голям проблем, когато бяхте юноша и осъзнайте, че за дъщеря ви акнето е голям проблем. Поради това бъдете състрадателен и съчувствайте на детето си. Вълнувате ли се от нещата, от които се вълнуват децата ви? Това не е демонстрация на детинщина, а е проява на благост. Вълнувайте се заедно с тези, които се вълнуват. За да се развълнуват някои хора, под тях трябва да избухне бомба. А в Библията се казва: „*Радвайте се с тези, които се радват, плачете с онези, които плачат*“ (Рим.12:15). Разбира се, най-добрият пример за съчувстваща личност е Исус. Както видяхме в гл.6, Исус е плакал край гроба на Лазар. (**Коментар:** Йоан 11:35: „*Исус се просълзи.*“ *Твърди се, че това е най-краткият стих в цялата Библия. Д. Пр.*) Исус не се е страхувал да показва чувствата си. Той е наричан „*благостта и любовта на Бога*“ (Тит.3:4 – мой превод). Исус е въплътената в плът благост. На много места в евангелията четем, че Исус бил „*изпълнен със състрадание.*“ Ако искате да разберете какво е благостта, просто гледайте към Исус. Вие трябва да сте благи, ако искате да бъдете като Исус. Ако поведението ви не прилича на поведението на Исус, не е важно колко стихове от Библията сте запомнили наизуст или колко често ходите на църква. Следователно, научете се да бъдете благ, като бъдете чувствителен човек, който подкрепя другите хора и е състрадателен.

Бъдете откровен

Благият човек освен това е откровен. Понякога благостта означава да бъдем прями и искрени. Понякога това означава да бъдем пределно ясни и да казваме истината. Понякога най-доброто нещо, което можете да направите, е да бъдете откровен с някой приятел и да му кажете точно в какво той или тя греша. Пр.27:6 казва: „*Раните от приятел са по-добри, отколкото целувките от неприятел*“

(мой превод). Истинският приятел ще бъде откровен с вас и ще ви каже такива неща като: „Ти ще сбъркаш, ако направиш това“ или „Ти трябва да влезеш във форма“, или „Ти правиш най-голямата грешка в живота си.“ Да предположим, че лекар ви преглежда, открива някакво много сериозно заболяване във вас и след това ви казва едно от двете неща: „Трябва да бъдете опериран“ или „Успокойте се и не се тревожете за това.“ Кое от двете е по-доброто? Ако наистина трябва да бъдете опериран, доброто нещо е докторът да ви каже, че трябва да бъдете опериран. Подобно на хирург, който взема своя нож и разрязва тялото на пациента за да го отвори, понякога ние трябва да причиним болка на хората, с цел да им помогне да бъдат излекувани. Понякога да си благ, означава да бъдеш откровен.

Ние имаме склонността да имаме захаросана представа за благостта. Думата „благост“ поражда в нас представата за нисичка белокоса стара жена, която опича пирог за съседа си. Ние не разбираме, че понякога да си благ човек означава да казваш откровено болезнената истина. Джеймс Добсън е написал една прекрасна книга за отношенията в брака и семейството, която е озаглавена „Любовта трябва да бъде твърда.“ Добсън обяснява, че понякога да обичаш, означава да правиш нещо, което е трудно и да кажеш: „Няма да ти позволя да не си платиш за това. Няма да седя мълчаливо до теб и да ти позволявам да съсипваш нашия брак.“

Когато давам брачни консултации, понякога искам да попитам брачната двойка, кога ще бъдат загрижат достатъчно, за да се ядосат и да си кажат един на друг: „Искам бракът ни за работи и няма да се примиря да живея в тази бъркотия!“ Обичащите съпрузи и съпруги са достатъчно загрижени, за да се конфронтират един на друг, когато има причина. По същият начин, понеже са благи, понякога родителите трябва да се противопоставят на децата си и да казват „Не.“

Пример за такова поведение в Библията се намира в Гал.2. Петър посетил църквата в Антиохия, чиито членове били предимно християни-неевреи и се наслаждавал на тяхната компания. Петър знаел, че като християнин той не трябва да се подчинява на някои стари еврейски обичаи. Мисля си, че може би на Петър му е харесал вкуса на сандвичите със свинска шунка и е казал: „Хей, тези сандвичи наистина са добри! Съжалявам, че толкова дълги години не съм ги ял.“ Когато християните в Антиохия организирали пикници, Петър вероятно е ядъл сандвичите със свинска шунка и е разговарял със своите християнски приятели, които не били евреи. Но веднъж някои еврей-християни дошли от Йерусалим в Антиохия и Петър казал: „Може би е по-добре да седя тук и да се преструвам, че не съм освободен.“ Когато забелязал това, Павел казал: „Петре, ти си лицемер.“ Той казал това, защото бил загрижен, както за Петър, така и за християните-неевреи, които получавали объркващи послания. Павел бил достатъчно загрижен, за да се противопостави. Понякога най-доброто нещо, което можете да кажете на някого е: „Ти объркваш живота си.“ Знаете ли кога трябва да се конфронтирате? Как да разберете кога трябва да бъдете твърди, а не меки и нежни към хората? Задавайте си следните два въпроса: Първо, „Наистина ли искам най-доброто за този човек?“ Второ, „Дали искам да му кажа неприятната истина и след това да го оставя сам да се оправя или планирам да стоя до него и да му помогна да се промени?“ Понякога благостта означава да бъдеш откровен, да си достатъчно загрижен, да се противопоставиш, и да кажеш: „Няма да ти позволя да се самоунищожиш. Няма да седя мълчаливо и да ти позволявам да обърках живота си.“

Бъдете спонтанен

Накрая, ако искате да бъдете благ, научете се да бъдете спонтанен. Не изчакайте, за да покажете някаква благост. Правете я веднага, когато имате възможност. Правете я сега. Бъдете спонтанен. В Гал.6:10 се казва: „Когато имаме възможност, нека да правим добро на всички хора, особено на онези, които са членове на семейството на вярващите“ (мой превод). Кога трябва да бъдем добри. Винаги, когато имаме възможност. В някой случай вие вероятно си казвате: „Този човек наистина беше мил към мен. Трябва да му напиша едно кратко благодарствено писмо.“ Или може би си мислите: „Трябва да му благодаря по телефона.“ Или: „Трябва да му изпратя някакъв малък подарък.“ Или: „Искам да направя нещо за близките си.“ После може би забавяте да направите това добро дело. И продължавате да забавяте да го извършите, докато накрая дотолкова се ангажирате с други неща, че въобще не го правите. Предполагам, че всички сме постъпвали така. Въпреки това, когато говорим за благостта, добрите намерения не се зачитат. Предоставеният шанс може да не продължи да съществува, докато най-накрая вие решите да го използвате. Библията казва, че когато имате възможност да бъдете благ, вие трябва да бъдете спонтанен и да направите доброто нещо.

Когато имате и най-малкият подтик да се обадите на майка си, обадете се. Напишете писъмце, участвайте в някоя молитвена сбирка по повод на някои нуждаещ се, отменете някоя майка, като се погрижите за известно време за бебето ѝ, помагайте за подреждането на къщата, измийте колата,

оковете тревата, направете каквото и да е – просто бъдете добър, когато имате този шанс и възможност. Класически пример за спонтанна благодетелност в Библията е Добрият самарянин. (Лука 10). Някакъв човек бил бит и ограбен от разбойници и изоставен гол и полумъртъв в канавката на пътя. Свещеник минал покрай него, погледнал го и казал: „О, не искам да бъда близо до този човек. Аз ще бъда омърсен.“ После минал друг религиозен водач и го подминал без да се спре. Накрая минал един самарянин – човек, когото евреите считали, че е от нисша раса. Самарянинът превързал раните на жертвата, откарал го в най-близката странноприемница и оставил кредитната си карта на ханджията, като му казал: „Погрижи се за него и плащай разходите с моята карта. На връщане отново ще се отбия тук.“

Благодетелта струва пари, но когато самарянинът видял нуждата, той не се двоумил. Изоставил всичко друго без колебание. Той бил спонтанен. Сравнете самарянина с хладният и пресметлив свещеник или с религиозният водач, които се опитвали да пресметнат, дали разходите, които биха направили за ранения човек, ще бъдат признати и приспаднати от данъка им. Вероятно свещеника е имал много извинения, освен стриктните правила, които сами по себе си не му позволявали да помогне на нуждаещия се човек. Може би той си е казал: „Хей, аз изпълних моят дълг в храма. Аз бързам да се прибера у дома.“ Или може би си е помислил: „Ако спра и помогна на този човек, самият аз мога да бъда ограбен. Трябва да мисля за семейството си.“ Или пък: „Аз не съм виновен, че той е ранен. Този човек трябваше да бъде по-внимателен.“ Или пък е обещал на себе си: „Ще се оплача да се осигури по-добра полицейска охрана на пътя до Йерихон.“

Тук поука е следната: Исус разказал тази притча за да ни напомни, че всички хората около нас имат някакви проблеми. Те имат проблеми в семейството си. Имат проблеми на работното си място. Имат проблеми със здравето си, с чувствата си и с духовното си състояние. Въпросите, които трябва да си задаваме са: „Какво е извинението ми за това, че не им помагам?“ и „Защо не съм добър човек?“ Даже и да не запомните нищо друго от казаното в тази глава, запомнете следното: „Най-големият враг на благодетелта е заетостта.“ Колко често казваме: „Аз просто съм много зает. Нямам време да се занимавам с това. Това ще обърка целият ми график. Аз имам мои приоритети и проблеми, за които трябва да мисля. Твърде съм зает и не мога да сготвя ядене за болния си съсед. Твърде съм зает, за да се занимавам с децата в Неделното училище в църквата. Аз съм твърде зает. Нямам време.“ Ако отговаряте така, вие наистина сте прекомерно зает, но служението на благодетелта е за всеки човек.

Бъдете благ към някой човек през тази седмица

Едно нещо е да четете книга, в която се дават съвети как да станете благ човек, но е свършено друго нещо да се замислите как да бъдете благ през тази седмица. Отделете няколко минути, за да отговорите на следния въпрос: „По какъв конкретен начин можете да бъдете благ през тази седмица?“ Благодетелта започва с чувствителността, така че бъдете наясно с това. Отворете очите си и се огледайте. Светът около вас е пълен с хора, които имат нужда от вашата благодетелност. Как можете да бъдете благ у дома си? Виждал съм много проблемни семейства, които могат да бъдат спасени, просто ако мъжът и жената са благи един към друг и се отнасят с взаимно уважение. Една съпруга каза: „Единственият път, когато съпругът ми разговаря с мен е когато иска секс или когато иска да му подам устройството за дистанционно управление на телевизора.“ Как можете да бъдете благ у дома? Започнете с обичайната учтивост. Понякога ние сме най-груби към хората, които са ни най-близки. Как се отнасяте към децата си? Благ ли сте към тях? Обръщате ли им внимание или ги водите насам-натам като добитък? А как се отнасяте към раздразнителния си началник на работното си място? Вие можете да не го харесвате, но въпреки това можете да бъдете благ към него. А как се отнасяте към новия си колега, който има проблеми с работата си, понеже никой не му помага да се ориентира? А как се отнасяте към човека, който беше груб към вас? Грубите хора имат нужда от огромни дози благодетелност. Как можете да бъдете благ в църквата? Когато видите непознат човек, можете да се усмихнете. Можете да седнете до новия посетител на църквата. Можете да му кажете, че е добре дошъл. Можете да му стиснете ръката. Предложете му да посещава класа в Неделното училище. Когато членовете на църквата са добри, те говорят окуражаващо помежду си. Усмихват се на непознатите хора. Единствено заключената врата може да попречи на хората да влязат в църква, която е приятелски настроена.

Има толкова много начини да се показва благодетелта, така както има и толкова много хора, които се нуждаят от благодетелност. Нека да ви предложи един план за тази седмица. Направете списък на 7 човека, към които можете да бъдете благ. Напишете конкретно как можете да бъдете благ към всеки от тях през тази седмица. След това се помолете на Бога ежедневно да ви дава шанс да постъпвате благо поне към един от тях. Може би ще се изненадате колко добре ще се почувствате, ако изпълните този

план. А вие можете да бъдете благ и в още много други случаи и да преизпълните този план.

Интересен факт от историята е, че римляните объркваха гръцката дума *christos* (Христос) с друга гръцка дума *chrestos*, която означава „благ.“ Вижте колко много хора можете да объркате и вие през тази седмица.

1. Опишете ситуация, в която сте бил пределно откровен в правилния момент и това е помогнало да подобрите отношенията си с някой важен за вас човек.

2. По какъв специален начин ще демонстрирате благост към някой човек през тази седмица?

Глава 8

Живейте добрия живот

Как бихте определили смисъла на думата „добър“? Ние много често използваме тази дума. Говорим за добра храна, за добро време и за добро съобщение. Казваме: „Имаме добър ден“ или „Той свърши добра работа“, или „Измервано от тук, разстоянието е добро.“ Тази дума се използва по най-различни начини. Когато бях юноша, родителите ми казаха: „А сега се позабавлявай и бъди добър.“ Може би и вашите родители са ви казвали същото. В тогавашните ми представи това изречение беше противоречиво: как е възможно в едно и също време да се забавлявам и да бъда добър?

Потърсих в тълковния речник Webster определението на думата „добър“ и намерих, че има 17 различни категории за тази дума с по 3-4 примери за употреба на всяка категория.

По същия начин думите „добър и доброта“ на гръцки език и на иврит се различават и са пълни с различно значение. Библията казва много неща за добротата. Двете думи, „добър“ и „доброта“, са използвани 619 пъти в Библията. Един от изразите, който чуваме често е „добър живот.“ В тази част от САЩ където живея, аз чувам да казват: „Живей добрия живот в Южна Калифорния!“ Но какво представлява всъщност добрия живот?

Какво е определението за добър живот?

За някои хора добрият живот означава да изглеждат добре. Да изглеждаш добре в Америка е сериозен бизнес. Добиване на тен, съчетаване на цветовете, скъпи фризури, изсмукване на мазнините от тялото – да направите всичко, което е нужно, за да изглеждате добре. Ние даваме голяма премия на красотата и на добрия външен вид. А знаете ли какъв е проблема с добрия външен вид? Липсва универсален стандарт. Това, което на нас ви харесва, може да не харесва на мен и обратното. Някога спорили ли сте с децата си за дрехите, които трябва да облекат? Различните хора имат различна представа за добрия външен вид. Някои хора считат, че добрият живот означава те да се чувстват добре. Каквото и да се случва, те трябва да се чувстват добре. Това може да означава да седят в гореща вана или да отидат в Дисниленд, или да вземат наркотици. Те на всяка цена се стремят към удоволствието. Техният стандарт за живеене е „Ако нещо те кара да се чувстваш добре, прави го.“

Други хора считат, че добрия живот означава да притежават вещи. Те се стремят да придобиват неща и си мислят, че ако успеят да придобият всички лакомства, ще имат добрия живот. Те прилагат в живота си принципа, написан на задните брони на някои автомобили: „Печели този, който има най-много играчки.“ За такива хора основната цел в живота е да печелят пари и да ги харчат за купуване на вещи.

А Библията ни представя напълно различна представа за добрия живот. В нея Бог казва, че фундамента на добрия живот не е да изглеждаме добре, да се чувстваме добре или да притежаваме вещи. Той казва, че добрия живот е този живот, който е пълен с доброта – да бъдем добри и да правим добро. Когато правите добро, вие ще се чувствате добре и даже ще започнете да изглеждате по-добре. Но какво точно е добротата?

В Бит.1 е описано как Бог е създал вселената и ни разказва, че когато видял всичко, което създал, той казал, че то е добро. Защо? Защото то е изпълнявало целта, заради която е било създадено. (Коментар: Не постъпва ли така и всеки архитект, изобретател или създател на сграда, машина или на каквото и да е – оценява творението си дали изпълнява целта, заради която е било създадено. Д. Пр.) Творението е било точно такава, каквото Бог е искал то да бъде. Бог ви е създал с определена цел. Когато живеете по начина, по който Бог е планирал да живеете, вие ще се чувствате добре и животът ви ще стане смислен и съдържателен. Вие ще се чувствате добре, защото правите това, заради което Бог ви е създал. А кое е това нещо, заради което Бог ви е създал да го правите?

В Еф.2:10 се казва: „Защото ние сме Божие творение, създадени сме в Христос Исус да вършим добрите дела, които Бог е подготвил за нас, за да ги вършим“ (мой превод). Ние не сме спасени, защото вършим добри дела; ние сме спасени, за да вършим добри дела. (Коментар: Да не поставяме каруцата пред коня. Конят (спасението) тегли каруцата (добрите ни дела), а не обратното. Д. Пр.) Християнският стил на живот трябва да бъде стил на живот, който е пълен с вършенето на доброта. Това е основната истина, която искам да запомните от текста на тази глава.

Но защо трябва да бъдете добри? Каква ще е изгодата ви от живота, който се отличава с добротата си? Отплатата е здравословно самоуважение. Когато правите добро и сте добър, вие ще се чувствате добре, защото правите това, заради което Бог ви е създал. Това е по-дълбоко чувство на задоволство, отколкото задоволството на егоистичните търсачи на удоволствия. Трайното и здравословно самоуважение не е резултат от добрия външен вид, понеже външността е нетрайна. Това самоуважение не е резултат от това, че се чувствате добре, защото каквото и да правите, вие не можете да се чувствате добре през цялото време. Трайното и здравословно самоуважение не е резултат и от притежанието на неща, защото често пъти материалните неща днес са тук, а утре ги няма. Трайното и здравословно самоуважение идва от правенето на добро и от това, че сте добри. Това е целта, заради която Бог ви е създал.

По природата си ние не сме добри

Но има един проблем: по природата си ние не сме добри. Всички ние сме родени с природната склонност да бъдем егоисти. Веднъж, докато сменях каналите на телевизора, чух един човек да казва: „Моята религия е вярата в пълната и вродена доброта на човека.“ Когато чух това, веднага започнах да се смея. Къде беше живял тази човек през последните 50 години? Може би на Северния полюс? Въобще не приемам идеята за вродената доброта на човека. Тя е лишена от логика по 4 причини:

Първо, Библията казва, че вродена доброта на човека е заблуда. В Ис.53:6 се казва, че всеки човек иска да върви по своя си път и да върши това, което според него е добро. Никой не е безгрешен. Единствено Бог е природно добър (Марк 10:18). Всички ние сме грешни хора и не можем да получим достъп до Божията слава (Рим.3:23).

Второ, ние знаем, че хората по природата си не могат да бъдат добри, защото имаме фактите от човешката история. Тази история е предимно описание на човешката нечовечност към човека. Въпреки че сме най-образованото от всички предишни поколения, ние продължаваме да имаме войни, престъпления, насилие и предразсъдъци. Това е така, защото корена на проблема е все още вътре в нас. Ние все още продължаваме да се стремим всеки да върви по своя си път. Човешката история просто описва резултатите от делата ни.

Третата причина, поради която не вярвам, че по природата си хората са добри е, защото аз съм родител. Ако сте родител вие знаете, че представата за природната доброта на хората е глупава представа. Не се наложи аз да науча децата си да лъжат. А вие? Разбира се, не. Човек лъже поради природата си. Не се наложи аз да науча децата си да са егоисти. Нито пък вие. По природата си хората са склонни да вършат зли неща и да грешат. Библията казва това, историята дава доказателства за това и родителите знаят, че това е така.

Четвъртата причина да опровергавам природната доброта на хората е познаването на моето собствено сърце. Може да ви шокира, но истината е, че през по-голямата част от времето аз не искам да бъда добър. Всъщност, през голяма част от времето аз искам да върша грях! Понякога, вместо да съм обичащ, аз съм хладен човек. Вместо да бъда търпелив, аз отвърщам с някоя саркастична забележка. А понякога съм най-откровен егоист. Аз не харесвам да върша доброто, даже когато знам, че то е правилното нещо, което трябва да направя. Вместо това искам да бъда мързелив. И даже когато желанията ми са правилни, даже когато искам да правя добро, аз всъщност продължавам да отказвам да го направя. Съпротивлявали ли се на себе си да направите доброто, даже когато сте искали да направите това, което е правилно? Бог казва, че тази вътрешна борба е нормална. „*Може ли етиопецът да промени кожата си или леопарда – петната по кожата си? Нито пък можете да правите добро вие, които сте привикнали да вършите зло*“ (Йер.13:23 – мой превод). Изисква се наличието на нещо много повече от силата на волята, за да промените природата си. Вие не ставате добър човек с едно просто шракване с пръстите си.

Апостол Павел установил, че това е вярно и в собствения му живот. Може би ще можете да видите себе си в него. Аз мога. В Рим.7 Павел казва, че, че както и да се опитва, той не може да накара себе си да върши добро. Той искал, но не можел. Когато искал да извърши нещо добро, той не го правел, а когато се опитвал да не извърши нещо лошо, той въпреки това го извършвал. Когато осъзнаем, че не сме безгрешни, ние имаме склонността са се утешаваме със сравнението: „Е, аз може

да не съм такъв, какъвто трябва да бъда, но съм по-добър от еди кой си.“ Вероятно сте чували някой да казва това или самия вие сте го казвали. Единственият проблем с този подход е, че Бог не оценява по някаква диаграма. Той не ни оценява, сравнявайки ни с другите хора. Исус Христос е неговия стандарт за измерване, а той е безгрешен. Това означава, че когато сравним себе си с Христос, ние не изпълняваме изискването на стандарта, защото всички ние сме с недостатъци.

Това е като случаят с едно малко момче, което отишло при майка си и казало: „Мамо, аз съм висок 183 см.“ Тя му отговорила: „Наистина ли?“ То настояло: „Да, аз съм висок 183 см.“ Майката го попитала с какво се е измерил и детето извадило една 15 сантиметрова линийка.

Ние трябва да оценяваме себе си чрез безгрешният стандарт на Бога за добротата – Исус Христос. Когато направим това, ние осъзнаваме истината, че никой човек не е безгрешен.

Нашата доброта е дар от Бога.

Бог не ни е спасил заради нашата доброта, а заради собствената си доброта и милост. Благодарение на спасяващата работа на нашия Спасител Исус Христос, Бог може да обяви, че ние сме добри. Нашата доброта е дар от Бога. Ние сами не можем да я изработим, нито можем за я спечелим. Ние не я заслужаваме. Библията нарича тази работа на Христос с думата „оправдание, реабилитиране.“ Това е велика дума, защото тя означава, че Бог казва: „Вие отговаряте на изискванията заради това, което Исус направи за вас.“ Когато повярвате в Христос, Бог ви дава нова природа (това е като нов старт, който се нарича „роден отново.“) Тогава Бог не само ви дава желанието да правите добро, но ви дава и силата да правите доброто. Във Фил.2:13 се казва: „*Бог е този, който работи във вас както да имате желание, но и да правите добро за Негова наслада*“ (мой превод). Той ви дава желанието и силата да правите това, което е правилно. Това е един от начините да знаете, че сте християнин.

Чрез Божията милост и сила ние сме създавани отново като добри хора и после ни е дадена способността да правим добри дела. Бог работи в нас отвътре навън, а не отвън навътре. Той казва: „Позволи ми да те променя отвътре и тогава външността ти ще си дойде на мястото.“ Какво означава това? Означава ли, че християнинът повече няма да извършва грехове? Разбира се, не! Всеки от нас прави грешки. Всеки от нас извършва грехове. Това означава че сега, когато съм християнин, аз имам нова сила и ново желание да правя това, което е правилно. Бог разрешил проблема с моята стара егоистична природа, като ми дава нова природа, която прилича на природата на Христос.

ДА СЕ НАУЧАВАМЕ ДА ПРАВИМ ДОБРО

Бог е свършил работата за промяна на моята природа. Сега аз трябва да се присъединя към неговите усилия и да работя, за да позволя той да ме изпълни на добротата си. В Тит 3:14 се казва, че ние трябва да се научим да правим добро. Предлагам ви 5 начина да се научите да правите добро.

Изучавайте Библията си

Първо, станете ученик на Божието Слово. Четете Библията, изучавайте я и запомняйте наизуст важни стихове от нея. Изпълвайте мозъка и живота си с нея. Вие разполагате само с два източника, чрез които можете да развивате ценностите си – светът и Библията. Изборът е ваш, изберете едно от двете. Веднъж ми подариха нова Библия и мъжът, който ми я даде, написа на челната ѝ страница: „Тази книга ще те пази от греха или грехът ще те пази от тази книга.“ Това е истина. В 2Тим.3:16 Павел пише: „*Цялата Библия ни е дадена чрез вдъхновение от Бога и е полезна да ни учи кое е истина, и да ни направи да разбираме кое е погрешно в живота ни; тя ни поправя и ни помага да вършим това, което е правилно*“ (мой превод). Затова изучавайте Библията, ако искате да се научите да правите добро. Изпълвайте живота си с нея.

Не е достатъчно да имате своя Библия; трябва да я използвате. Една Библия, носена в ръката, струва колкото две Библии, които са на рафта в библиотеката ви. Ако можех да ви запитам, дали вярвате във всички текстове в Библията, вие вероятно ще ми отговорите утвърдително. Но наистина ли сте я чели цялата от началото до края? Как разбирате, че вярвате в нея, ако даже не знаете какво е написано в нея? Някои християни четат повече „Скъпа Ави,“ отколкото Библията. (**Коментар:** „Скъпа Ави“ (съкратено от името Авигея, една от жените на Давид), прочута вестникарска колонка в САЩ, даваща съвети, е създадена през 1956 от Полин Филипс, която пише под псевдонима Авигея ван Бурен във вестник Чикаго Трибюн и продължава да се списва и досега от нейната дъщеря. От 1987 год. досега повече от 1200 вестници в САЩ отпечатват тази колонка. Д. Пр.) Или четат повече спортната страница. Те не могат да си представят, че ще легнат да спят, без да са прочели съобщението за цените на акциите на борсата. Всеки ден поглъщат съдържанието на вестника, а изминават дни без въобще да са отворили Библията

си. А Библията е тази, която ни учи да разпознаваме кое е правилно и кое е грешно.

Може би казвате: „Но Рик, аз не разбирам Библията.“ Решението на този проблем е просто: вземете си съвременен превод на Библията. *(Коментар: За съжаление, този съвет е лесно приложим за английскоговорещите, но в България ние нямаме лесно разбираем превод на Библията. За да се убедите в това, сравнете с вашата Библия моите преводи на стихове от Библията, които съм направил директно от оригиналния текст на книгата на Рик Уорън. Д. Пр.)* Има много на брой добри преводи на Библията. Вземете „Добрият нов превод“ или „Живата Библия.“ Вземете някой превод, който е добър за изучаване на Библията, като например „Нова международна версия за изучаване на Библията“ или „Приложимата в живота Библия.“ Когато някой каже: „Аз не разбирам Библията“, аз му напомням думите на Марк Твен, който казал: „Мен не ме тревожат онези части от Библията, които не разбирам, тревожат ме тези части от нея, които наистина разбирам.“ *(Коментар: Разбира се че е трябвало да се тревожи, защото ги е знаел, но не ги е прилагал в живота си. Д. Пр.)* Считате ли, че това е вярно? Когато видя човек, чиято Библия е износена от употреба и се разпада на части, аз установявам, че обикновено този човек е здрав и цялостен. Изучавайте Библията.

Пазете разума си

Второ, ако искате се научите да правите добро, трябва да се научите как да управлявате разума си. Това е особено важно, защото „каквото мисли човек в сърцето си, такъв е той“ (Пр.23:7 – мой превод). Грехът винаги започва в мозъка на човека. Сатаната посажда идеи – наречени изкушения – в главата ви. Ако подхранвате тези изкушения в разума си, те ще станат видими в живота ви. Грехът винаги започва в мозъка ви, поради това пазете мозъка си. Повечето хора са много небрежни относно това, на което позволяват да влиза в главите им. Изумяван съм от това, което някои християни гледат по телевизията. Те казват: „О, аз не се тревожа, че гледам такива предавания.“ Наистина ли не се тревожите? В Мат.6:22 Исус казва: „Окоето е светлината на тялото. Ако очите ти са добре, цялото ти тяло ще бъде пълно със светлина“ (мой превод) А в следващия стих Исус казва: „Но ако окоето ти е замъглено от зли мисли и желания, ти си в дълбока духовна тъмнина“ (мой превод).

Психиатрите, психолозите и другите експерти казват, че ние всъщност никога нищо не забравяме. В съзнанието си ние можем да не помним дадено нещо, но всяко нещо, което сме чули или видели, се запазва в нашето подсъзнание. Всички тези неща са смесени там и поради това сънуваме сънища, които ни побъркват. Поради това пазете разума си. Имайте изтънчен вкус. Не позволявайте всякакви неща да влизат в ума ви. *(Коментар: Това означава, че трябва да имаме един вид санитарен контрол, който да пази духовното ни здраве, т.е. – да имаме духовна хигиена. Д. Пр.)* Когато сте бомбардирани с боклуци от телевизията, вие имате избор. Можете да смените канала или още по-добре – можете да изключите телевизора и да прекарате известно време с Божието Слово. Ако искате да правите добро, мислете за доброто, за позитивното и за нещата, които ви издигат нагоре, за истината, за почтеността, за справедливостта, за чистотата, за очарователното и за похвалните неща (виж Фил.4:8). Не позволявайте на отравящи материали да влизат в разума ви. Ако искате да правите добро, трябва да бъдете по-внимателен на какви неща обръщате внимание. Пазете мозъка си.

Формирайте убежденията си

Трето, ако искате да се научите да правите добро, вие трябва да формирате някои свои убеждения. Кои са нещата, които цените и защитавате? Казано е, че ако нямате определени неща, които цените, вие ще харесвате каквото и да е. Това е особено вярно за американското плуралистично общество, където толерантността към противоположните гледни точки е възхвалявана ценност. Ние обичаме да изглеждаме като хора, които са непредубедени, без предразсъдъци и либерални. Проблемът е, че някои хора да дотолкова непредубедени, че мозъкът им отказва да мисли логично. На тях им липсват каквито и да е убеждения.

Знаете ли каква е разликата между мнение и убеждение? Мнението е нещо, което вие поддържате; а убеждението е нещо, което поддържа вас самият. Мнението е нещо, за което вие ще спорите и ще защитавате. А убеждението е нещо, заради което ще страдате и ако е нужно, ще умрете. Осъзнавате ли, че от християните се очаква да мразят някои неща? В Рим.12:9 се казва: „Мразете онова, което е зло; дръжете се здраво за това, което е добро“ (мой превод). Тук всичко е доста ясно: от нас се очаква да мразим злото. Защо? Една от причините е това, което злото причинява на хората. Злото причинява болки и унищожава хората. Когато се вгледате отблизо в Исус, вие разбирате, че да си добър означава да защитаваш това, което е правилно и да се противопоставяш на това, което е погрешно. Исус мрази греха, но обича грешните хора. А ние мразим грешните хора, но обичаме греха.

Бог иска ние да бъдем едновременно състрадателни към хората и да сме убедени противници на греха. Добротата изисква ние да имаме непоколебим убеждение – да се противопоставяме на такива неща, като насилието над деца, абортирането, порнографията и корупцията. Чувал съм по радиото, че 25% от момичетата ще бъдат изнасилени докато навършат 18-годишна възраст! Ние трябва решително да се противопоставяме на подобни зли неща! Освен това, християните трябва да възразяват, когато някой произнася пренебрежително името на Господа. Когато чуете за някаква нечестна дейност, говорете против нея и я порицавайте. Веднъж философът Едмунд Бурк казал: „За да победи злото е достатъчно добрите хора да не правят нищо.“ (Коментар: Изводът е, че човекът, който наистина е добър, не може да бъде пасивен и безучастен наблюдател, а трябва активно да защитава и да поощрява вършенето на добро и в същото време да воюва срещу злото. Да си пасивен наблюдател на злото, това означава за си съучастник в неговото извършване. Ние ще даваме отчет пред Господа не само за лошите неща, които сме извършили, но и за случаите, когато сме били безучастни и мълчаливи наблюдатели на злото, когато сме се страхували да му се противопоставим. Д. Пр.)

Формирайте някои свои убеждения. Трябва да разбирате, че ако формирате свои убеждения и ги защитавате, вие няма да бъдете харесван от всички хора. Някои хора ще казват, че вие сте фанатик или че сте смахнат религиозен глупак. Когато това се случва, спомнете си, че Петър е казал, че е по-добре да страдаме заради това, че вършим добро, отколкото заради това, че вършим зло (1Пет.2:19-20). Исус ни предупреждава, че колкото повече заприличваме на него, толкова повече хората около нас ще се отнасят враждебно към нас. (Коментар: Това е много логично. Хората, които не приемат и са враждебно настроени към Исус, ще бъдат настроени по същия начин и към нас щом разберат, че ние приличаме на него. А Исус обича всички хора, както тези, които го харесват, така и онези, които не го харесват. Но той мрази греха. И оттук тръгва разделението. Изборът е наш. Трябва да изберем. Не можем за бъдем и от едната, и от другата страна. Или ще бъдем от страната на Исус и ще живеем вечно в неговото присъствие, или ще бъдем от страната на невярващите и ще загиваме. Среден път няма. Д.Пр.)

Библията казва, че през последните дни хората ще мразят доброто (2Тим.3:3). Спомнете си, че Исус Христос е живял безгрешен живот, но въпреки това е бил критикуван, подиграван, погрешно разбран и накрая бил убит на кръста. При това положение кое ви кара да си представяте, че вашия живот ще е по-лесен от неговия живот? Това ни отвежда до четвъртата стъпка към научаването да правим добро.

Събирайте смелостта да бъдете различен

За да се научите да правите добро, вие трябва да притежавате смелостта да се различавате от заобикалящата ви култура. Това е плашещо, защото американското общество упражнява натиск, за да ни приспособява, за да вървим по течението. То казва: „Трябва да се приспособявате към общите изисквания, за да не пострадате.“ Когато отивате на парти, организирано от колегите ви, от вас се очаква да се държите така, както се държат другите колеги. Ние сме окуражавани да постъпваме еднакво, да говорим еднакво, да се обличаме еднакво и да миришем еднакво, за да подхождаме на средата в която сме. Но понякога да бъдеш добър, означава да ги готов да останеш сам срещу останалите. Да се осмелиш да си различен. Както се казва в 3Йоан 11: „Не подражай на злото, а на това, което е добро“ (мой превод). Спомнете ли си историята за младите израилтяни, които не искали да се поклонят пред статуята на цар Навуходоносор и били хвърлени в огнената пещ (Дан.3)? Когато сте почтен човек с високи морални достойнства, вие ще трябва да преминете през огъня. Бъдете сигурен, че това е неизбежно. От гледна точка на топлината, вие сте или термометър или термостат. Вие сте или едното или другото. Термометърът само регистрира температурата. Той просто отразява околната среда такава каквато е, независимо дали е гореща или е студена. А термостатът контролира температурата. Той влияе върху околната среда, в която се намира; той определя стандарта. Кое от тези две неща сте вие: термометър или термостат?

Един от любимите ми стихове от Библията е 1Пет.3:11. В него авторът казва, че трябва да имаме „силно влечение към доброто“ (мой превод). Добротата е нещо много повече от простото отклоняване от злото (Коментар: Кое се твърди в българския протестантски превод на Библията. Д.Пр.). Добротата означава да притежаваме ентузиазъм за правенето на добро. Ние трябва да подпомагаме това, което е позитивно и добро. В Рим.15 Павел хвали християните в Рим, като казва: „Вие...сте пълни с доброта“ (ст.14 – мой превод). По онова време Рим е бил столицата на греха в древния свят. В сравнение с древния Рим, сегашният Лас Вегас изглежда като пикник на Неделно училище. Всякакъв вид поквара и неморалност, за който можете да си помислите са съществували в Рим. А когато сте в Рим какво се очаква от вас да правите? От вас се очаква да правите това, което правят римляните! (Коментар: Това е един много популярен съвет, който гласи: „Когато си в Рим, прави като римляните“, т.е. когато си в чужд град, подчинявай се на местния ред, нрави и обичай. Когато си на гости, съобразявай се с това, което правят

домакините. Д. Пр.) Но една група от хора отказала да се отдаде на такова греховно поведение. Те имали висок морал. Павел им писал: „Посред тази помийна яма, вие сте пълни с доброта.“ Какво свидетелство за Господа! Каква репутация! Не искате ли и вие да имате такъв вид репутация?

Срещайте се с други вярващи хора

Накрая, ако искате да се научите да правите добро, вие трябва да си създадете навика да се срещате с други християни. Една от тайните за добротата на християните в Рим е, че се чувствали добре, когато са заедно. Те се срещали редовно, за да се призовават, да се окуражават и да се подкрепят взаимно, за да живеят според техния християнски стил на живот. Авторът на Евр.10:24-25 ни казва, да „обмисляме как можем взаимно да се подтикваме да обичаме и да вършим добри дела“ (мой превод). А след това добавя следния важен елемент: „Нека да не преставаме да се срещаме заедно...а нека взаимно да се окуражаваме“ (мой превод). Приятелството ни с другите християни е проектирано с цел то да ни окуражава да живеем добър живот в един зъл свят. Като християни ние не трябва да подражаваме на света, но в същото време не трябва да живеем изолирани от него. И двата крайни подходи към света са погрешни. Ние трябва да правим точно обратното – трябва да се научим да живеем в света, без да сме част от света. **(Коментар: Така както са белтъка и жълтъка в кокошото яйце. Едновременно сме заедно с другите хора, но сме различни. Д. Пр)** Поради тази причина Исус се е молил за своите последователи в Йоан 17 така: „Молитвата ми не е ти да ги вземеш от света, а да ги пазиш от злият“ (ст.15 – мой превод). Отговорът не е подражаване на света или усамотяване от света, а изолиране от света. Бог ще ни пази от злото и църквата е едно от най-мощните средства, които Бог използва, за да ни пази.

Няма да видите войници, които отиват поотделно да се сражават срещу вражеските войски. Те влизат в сражението, организирани в групи, наречени взводове или батальони. Те знаят, че имат нужда един от друг. Тогава защо толкова много християни считат, че могат да воюват самостоятелно със злото в живота си? Не разбират ли, че участват в битка против духовните сили на дявола (Еф.6)? Не разпознават ли опасностите? Аз искрено си мисля, че много християни даже не знаят, че в момента има такава война. Те дотолкова са се откъснали от духовните реалности, че даже не осъзнават, че се намират в средата на битката. Но християните, които знаят какъв е резултата от тази битка в момента, разбират, че имат нужда един от друг. Те се наслаждават на срещите в църквата така, както се наслаждава войника, който е пуснат в отпуск от фронтната линия и се е върнал при семейството си за кратка почивка и възстановяване. Те гледат на църковните богослужения като на духовна зарядна станция, където те ще бъдат заредени и подготвени да се върнат обратно в битката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Християнският живот не е лесен, но винаги си заслужава да бъде живян. А и вършенето на добро не винаги е лесна работа, но има награда. В Гал.6:9 се казва: „Нека да не се чувстваме уморени, когато вършим добро, защото ако не се откажем, в определеното време ще пожънем реколта“ (мой превод). Как трябва да се поддържате, за да продължите и да не се откажете? Като изучавате Библията, като предпазвате умовете си, като си създавате убеждения, като имате смелостта да бъдете различен и като се срещате редовно с другите християни, за да се подкрепите и окуражавате.

Доволни ли сте да бъдете термометър и просто да регистрирате духовната хладина на средата около вас? Искате ли да бъдете Божият термостат във вашето ъгълче на света? През тази седмица използвайте влиянието си за прослава на Бога и за вършенето на добро във вашия свят.

1. Основавайки се на това, което прочетохте в тази глава, какво според вас представлява „добрия живот“?

2. Кой от 5-те начини за научаване как да правим добро е най-подходящият за вас, който ще използвате през по-голямата част от времето си?

Глава 9

Онзи, на когото можем да разчитаме

До сега в нашето проучване на плода на Божия Дух разгледахме любовта, радостта, мира, търпението, благодтта и добротата. В тази глава ще разгледаме качеството на верността. Може би си

казвате: „Не съм сигурен, дали ще мога повече да възприемам. Аз още не съм усвоил търпението.“ Не се отчайвайте. Помнете, че вие сте израстващ плод на Духа и всъщност сте комплект от 9 отличителни черти. Всички те са взаимосвързани и израстват заедно.

Верността е дума, която не чуваме много често в наши дни. Тя е дума, която е запазена за употреба по време на тържествата по случай пенсионирането. След 25 години вярна служба служителят получава златен часовник. Много от нас, когато си мислим за думата вярност, си представяме нещата, които са стари. Кучето ми може да е старо и грозно, но е вярно. Колата ми може да е стара и грозна, но е вярна.

Да си верен означава да си надежден, да си заслужил доверието, да си сигурен и верен на принципите си. Верността е рядко качество. Библията пита: „Кой може да намери верен човек?“ (Пр.20:6). Не е лесно да намерите човек, на който наистина да можете да разчитате. В превода на Библията, наречен „Добрият нов превод“, Пр.20:6 е преведен така: „Всеки говори за това колко почтен и верен е той, но само се опитайте да намерите човек, който наистина е такъв!“ Като пастор аз съм научил, че не всеки, който изявява желание да служи доброволно, наистина прави това.

Първата причина, поради която трябва да сме верни е, защото Бог е верен. В Пс.33:4 се казва: „(Господ) е верен във всичко, което прави“ (мой превод). И тъй като желае да бъдем като него, Бог иска ние да се научим да бъдем верни. Нещо повече, верността прави живота ни да е по-лесен. Изневярата е причината за много проблеми в живота ни. Пр.25:19 казва: „Подобно на развален зъб или на сакат крак е да разчиташ на неверен човек в трудни времена“ (мой превод). Неверните хора са болка – като болен зъб или като подут крак. Вие знаете какво означава да имате подуване на палеца на крака или мазол на крака. Това е свързано с болка. Когато сте зависими от ненадежден човек, вие никога не можете да бъдете спокоен. Постоянно се питате: „Отново ли ще ме подведе или този път ще постъпи почтено?“ Крайно изнервящо е да работите с непостоянни и ненадеждни хора.

В ежедневните си дейности ние търсим вярност в другите хора. Искаме човекът, който ни донася вестника у дома да е надежден, за да можем да прочетем вестника си в обичайното си време заедно с обичайното си сутрешно кафе. Искаме пощальонът да бъде верен; когато изпращам писмо, аз завися от пощенската служба да го достави на получателя. Аз искам храната в предпочитания от мен ресторант седмица след седмица да е с постоянно качество.

Най-прочутият гейзер в САЩ е „Старият верен“ в Националния парк Йелоустоун. Той не е най-големият гейзер, нито е най-мощният. Той е прочут заради своята вярност и работи точно като часовник. На него може да се разчита. Хората ценят високо надеждността – даже на един гейзер.

Имате ли репутацията на надежден човек? Дали хората, които ви познават, биха поставили живота си в зависимост от вашата вярност? Може да сте талантлив, образован или съзидателен, но ако не сте надежден, талантите ви нямат голяма цена. Някой е казал: „**Най-важната способност на човека е неговата надеждност.**“

Друга причина, поради която трябва да бъдем верни е, че Бог възнагражда верността. Исус казва в притчата за талантите в Мат.25, че един ден ние ще се изправим пред Божия съд. Тогава той няма да оценява способностите ни или добрите ни намерения, а ще ни оценява и възнагражда според нашата вярност. Библията казва, че верния човек ще бъде богато благословен. Ако искате да бъдете възнаграден на небето, трябва да се научите да бъдете верен и надежден човек.

Нека да разгледаме 8 неща, които вие можете да направите, за да усъвършенствате верността в живота си.

Спазвайте обещанията си

В Пр.15:14 се казва: „Подобен на облаци и вятър без дъжд е човекът, който се хвали с подаръци, които не подарява“ (мой превод). Познавате ли такива хора? Те дават обещания, но никога не ги изпълняват. Те могат да кажат: „Смятам да направя това,“ но никога да не го направят.

Внимавайте какви обещания давате. Някога обещавали ли сте на някого, че по-късно ще му се обадите, но не сте му се обадили? Казвали ли сте някога на някого: „Изпратих ти чека (т.е. парите) по пощата“ преди да ги бяхте изпратили? Някога обещавали ли сте, че ще се молите за някого и след това да сте забравили да направите това? Трябва да сте сигурен, когато казвате: „Скоро ще върна това“ или „Ще направя това по-късно.“ Дръжте на думата си!

Понякога като родител, в момент на слабост, аз давам обещания на децата си, просто за да ме оставят на спокойствие. Някога правили ли сте това? Обещавам им нещо, което даже не остава в паметта ми. Седмици след това аз може даже да не си спомням какво съм казал, но се научих, че децата ми никога нищо не забравят. Никога! Когато кажа: „Е, ние може би ще можем да направим нещо,“ децата ми възприемат, че това означава, че ние непременно ще го направим. Спрете да правите

това. Трябва да спазвате обещанията си. В Пр.20:25 се казва: „Капан за човека е прибързано да посвети нещо (на Бога), а по-късно да обмисля какво се е заклел да направи“ (мой превод). Иначе казано, винаги е по-лесно да влезеш, отколкото за излезеш. (Коментар: „Дала баба 5 лева, за да се хване на хорото, после дава 10 лева, за да се пусне от хорото, но не може.“ - нар. поговорка. Д. Пр.) Знаете ли кой е най-големият проблем в отношенията „родител-дете“? Възмущението, негодуванието. А основната причина за възмущението са неспазените обещания.

В Екл.5:5 се казва: „По-добре е да не се обричаш, отколкото да дадеш клетва и да не я изпълниш“ (мой превод). Съпрузи, кои обещания наистина трябва да изпълнявате? Обещава ли сте да заведете съпругата си на почивка или обещава ли сте да поправите течашото кранче на чешмата, или да помогнете за осъществяването на някаква специален проект у дома? А на децата си? Обещава ли сте им да прекарвате повече време заедно с тях или да играете бейзбол?

Когато може да се разчита на вас, не е нужно да убеждавате хората, че ще спазите обещанието си. Няма да е нужно въобще да споменавате за това. Няма да се налага да казвате: „Да пукна, ако не го направя“ или „По-добре да умра, ако не го направя“ или „Заклевам се, че ще го направя.“ Не, вие просто казвате, че ще направите нещо и след това го правите! Исус е казал, нека вашето „Да“ да бъде „Да“ и нека вашето „Не“ да бъде „Не“ (виж Мат.5:37). С течение на времето репутацията, която си създадете ще говори сама за себе си. Другите хора ще се чувстват уверени, че могат да разчитат на вас. А Бог грижливо ще си записва това на небето.

Уважавайте брака си

По време на брачната церемония младоженката и младоженецът си разменят пръстени като символи на клетвата, с която се заклеват. Те обещават да си бъдат верни един на друг до края на живота си. Те не трябва да извършват прелюбодеяния и да бъдат неверни. За да изпълнят тази клетва, те не трябва да позволяват на други неща като спорт, обществени занимания, църковни дейности, телевизия, работа и т.н да заемат главното място в брачния им живот. В Библията се казва, че ако сте семеен, връзката ви с брачния ви партньор е на второ място след връзката ви с Бога. В Евр.13:4 се казва: „Женитбата трябва да бъде уважавана от всички“ (мой превод). Подчертайте думата уважавана. Смесът на тази дума е „да се отнасяме с почит към нея“, „да ценим високо“ и „да имаме сериозно отношение.“ Ако искате да усъвършенствате качеството на верността си, уважавайте брака си. Полагайте усилия за това. В 1Кор.13 - „Главата за любовта“ - се казва, че когато обичате някой човек, той може да разчита на вас. Способността да обичаш и да бъдеш надежден и сигурен човек са неразделимо свързани качества. И обратното е вярно – когато сте ненадежден, това е доказателство, че не обичате истински. Да бъде верен е нещо, което човек съзнателно избира да прави. Да бъдеш верен, това означава да не зависиш от това, което правят другите хора. Вие вземате решение да бъдете верен и независимо от това, което прави вашия брачен партньор, вие избирате да бъдете верен на клетвите, с които сте се заклели пред Бога. Спазвайте обещанията си и уважавайте брака си.

Използвайте талантите си

Бог ви е дал някои духовни способности, таланти и дарби. Той е инвестирал във вас и очаква възвращаемост от тази инвестиция. „Всеки трябва да използва таланта, който е получил, за да служи на другите, като раздава вярно Божията милост в разнообразните ѝ форми“ (1Пет.4:10 – мой превод). Ако не използвате талантите, които са ви дадени, другите хора ще бъдат измамвани, защото вие не допринасяте за това, за което Бог по уникален начин ви е екипирал да предоставяте. Използвайте талантите си, ако искате да станете по-верен. Може би вие казвате: „Добре, но аз не съм талантлив като еди коя си. Не мога да пея като нея.“ Само заради това, че не можете да правите впечатляващите неща, вие нямате извинение, че не вършите онези неща, които можете да вършите. Верността ми не зависи от това, което аз не притежавам или не мога да направя. Верността ми зависи от това, което правя с това, което притежавам. Аз не съм отговорен и длъжен да пея солови песни за Бога, ако той не ми е дал този талант. Но съм длъжен да използвам талантите и дарбите, които Бог ми е дал. Ние не можем да бъдем брилянтни, но можем да бъдем верни. Верността е качество, което Бог цени високо! Поради това спазвайте обещанията си, уважавайте брака си и използвайте талантите си.

Използвайте най-ефективно времето си

Времето е нещо, с което всички ние разполагаме. Всеки човек разполага с едно и също количество време – 168 часа седмично. В Еф.5:15 се казва: „Следователно, живеете живота си с подobaващото чувство на отговорност, не като хора, които не знаят смисъла на живота, а като

хора, които знаят. *Използвайте по най-добрия начин времето си*“ (мой превод). Можете да направите 3 неща с времето си: да го използвате, да го прахосате или да го инвестирате. Най-добрият начин да използвате времето си е да го инвестирате в нещо, което ще ви надживее.

Верността включва в себе си управление на времето. Има два основни начина за прахосване на времето: съжалението и тревогата. Когато съжаляваме за миналото, ние прахосваме огромни количества от времето си, за да се вглеждаме в миналото и да се опитваме да променим нещо, което въобще не можем да променим. Когато се тревожим за бъдещето, ние прахосваме времето си, тормозейки се за събития, които може никога да не се случат. Вследствие на това, ние пропиляваме времето и енергията си, които са предназначени за живеенето ни днес, в настоящето. За да се превърнете в по-вярна и предана личност, вие трябва да се откажете от това, което аз наричам „мислене „когато“ и „тогава“.“ „Когато децата започнат да ходят на училище...когато децата завършат образованието си...когато се пенсионирам...когато платим всичките си дългове, тогава ще сме в състояние да служим на Господа.“ А Бог казва: „Бъди верен СЕГА.“ Ще ви предложи едно мнение, което ще ви освободи от чувството ви за виновност: Бог разбира вашия график. Наистина го разбира. И то го разбира по-добре от самия вас. При това положение какво трябва да направите? Разговоряйте с него за това. Кажете: „Боже, кажи ми какво трябва да престана за правя. Кажи ми какво трябва да започна да правя.“ Когато свещта ви догаря и от двата си края, вие трябва да престанете да правите някои неща. Може би ще трябва да започнете да правите някои други неща. Бог може да ви помогне да направите тези избори. Следователно, ценете времето си. Това е част от процеса да бъдете верен.

Подкрепяйте приятелите си

Друг начин да формирането на вашата вяност е да възпитавате в себе си личната си вяност. Верният и надежден човек подкрепя приятелите си. В Пр.17:17 се казва: „*Истинският приятел е винаги предан, а братът е роден да помага във време на нужда*“ (мой превод). Истинските приятели са надеждни и постоянни. На тях може да се разчита във време на беда. Някой е казал, че когато времената са трудни, истинският приятел не гледа „през“ теб (все едно че не те вижда и не разбира какво става с теб), а те подкрепя. Към кои приятели сте така привързан? Кои могат да разчитат на вас? Те знаят ли това? Преди няколко години един младши пастор в църквата, в която служа ме заведе на обяд и когато седнахме да обядваме ми каза: „Искам да ти кажа нещо. Каквото и да се случи, аз винаги ще бъда твой приятел.“ Лоялност като тази е безценно богатство. Не можете да й закачите етикетче, на която да напишете цената. Ако ви помоля да напишете писма до 5 човека, на които разчитате, на кои хора ще напишете? Ами ако обърнем въпроса обратно? Кой приятел би ви написал писмо в което да ви каже: „Знам, че мога да разчитам на теб, ако изпадна в нужда.“ Подкрепяйте приятелите си.

Управлявайте парите си

Ако искате да формирате в себе си плодът на верността, вие трябва да се научите да управлявате парите си. Бог ви е дал средства, а начинът по който управлявате парите, е тест за вашата верност към него. Исус казва: „*Ако не сте оправдали доверието, управлявайки земното богатство, кой ще ви повери истинското богатство?*“ (Лука 16:11 – мой превод). Изумително! Бог казва, че ако не сте верен, когато управлявате материалните си притежания, той няма да ви повери духовни богатства. Следователно, вие трябва да си зададете въпроси като: „Верен ли съм аз, когато давам десетък на Господа? Плащам ли си навреме сметките си? Когато сравня това, което дарявам с това което изразходвам, както и това което изразходвам с това, което спестявам, наистина ли живота ми е балансиран? Дали съм мъдър управител на парите, които Бог ми е дал?“ Начинът, по който управлявате финансите си до голяма степен определя това, което Бог може да направи в живота ви.

Какво означава да бъдете верен с финансите си? Още по-конкретно, какво означава да бъдете верен в даряването? В 1Кор.16:2 се казва: „*Всеки неделен ден всеки от вас трябва да отделя част от парите, които сте спечелили през седмицата и да ги използва за това дарение. Размерът на парите зависи от сумата на парите, които Господ ви е помогнал да спечелите.*“ (мой превод). Този стих определя какво означава да бъдем верен дарител. В него се казват 3 неща.

Първо, ние трябва да даряваме редовно, всяка седмица, всеки неделен ден. Даряването на верния човек е систематично, а не спорадично и конвулсивно. То не е: „О, днес се чувствам добре. Ще направя дарение на Бога. Взemi, Господи!“ В миналото считам, че най-духовните дарения се случват, когато човек импулсивно е развълнуван от някакво чувство да направи дарение. Но това не е истина! Бог казва, че даряването трябва да е постоянно, всяка неделя, независимо от това, дали ни харесва да даваме или не. А този принцип е свързан с втората отличителна черта на даряването.

Второ, Бог казва, че вашето даване трябва да бъде планирано. Молейки се, вие трябва да планирате и да отделяте част от парите, които сте спечелили, за да ги дарите на Господа. Ако сте семеен, трябва да седнете двамата с брачния си партньор и да обсъдите каква да е сумата, която двамата усещате, че Бог иска вие да давате всяка неделя. Ако не планиране това даване, вие няма да дарявате постоянно. Помнете, че Бог търси верността. Аз и жена ми имаме отделна сметка, където записваме парите, които даряваме. Установихме, че единственият начин, чрез който можем да бъдем верни в даряването си, е да записваме и да контролираме това, което даряваме. Поради това в нашата семейна счетоводна книга имаме специална графа, в която вписваме парите, които даряваме. Тази специална колонка е на първо място. Преди да платим който и да е от разходите си, ние връщаме нашия десятък на Господа. Счетоводната книга ни помага да бъдем верни.

Трето, вярното даване е пропорционално. То е процент от дохода ви. Сумата, която трябва да дарите зависи от сумата на парите, които Господ ви е помогнал да спечелите. Това е целият смисъл на даването на десятък. Десятъкът означава 10%. Даването на 10% трябва да е минимумът – стартовата точка. Ако Бог ви е ощастливил богато и сте спечелил много пари, може би вие ще сте в състояние да дарите много повече от 10%. Трябва да връщаме обратно на Бога процент от парите, които той ни е направил способни да спечелим.

Вършете работата си по най-добрия начин

Да ставате по-верен, означава да вършите работата си по най-добрия начин, на който сте способен. Ако се занимавате с подбирането на хора, които ще вършат някаква работа, какви хора ще търсите? Според мен, едно от качествата, които ще търсите в тях е надеждността и сигурността. Още от самото начало, когато станах пастор, всяка седмица попълвам един стандартен отчет, в който давам оценка на персонала на църквата. Никога не съм виждал такава справка, в която да не се споменава за надеждността, верността, прецизността, издръжливостта или постоянството. Служители, колеги и мисионери – всички искат да знаят каква е верността на човека, демонстрирана в неговите работните навици. Как може да повлияе работата ви върху верността ви? Исус казва: „*На когото може да се има доверие в най-малкото, може да се има доверие и в многото*“ (Лука 16:10 – мой превод). Животът се състои предимно от много на брой дребни неща, поради което ако вие не сте верен в дребните неща, вие няма да сте верен през по-голямата част от живота си. *(Коментар: Истинската същност на човека се проявява тогава, когато никой не може да го види какво прави. Това което прави човека в такива моменти – това е той. А другото е лицемерие. Д. Пр.)* Същото е валидно и за духовното израстване. Малките неща, като например ежедневно да имаме тихо време за молитва, произвежда големи резултати. Успехът идва от това да бъдем верни в малките неща, на които другите хора може да не обърнат внимание. Имате ли „купчина от несвършени неща“ на работното си място? Повечето хора имат. Това е онзи малък куп от неща, които все още не сте направили. Верността включва в себе си и начинът, по който вие се справяте с вашата купчина от несвършени неща. За вас може да не е от голямо значение, че някой ви е написал писмо, но авторът му очаква да получи отговор. Как се справяте с такива дребни неща в живота си? Верността се вълнува и от начина, по който се отнасяме към онова, което не е наша собственост. Исус е казал: „*Ако не сте оправдали доверието по отношение на нещо, което не е ваше, кой ще ви даде нещо, което да е ваше?*“ (Лука 16:12 – мой превод). Когато съм на работното си място, дали се отнасям вярно с нещата с които работя така, все едно че аз плащам за тях? *(Коментар: Това се отнася и за начинът, по който използваме работното време, за което ни се плаща. Дали работим съзнателно и почтено или се занимаваме с извънслужебни неща? Д. Пр.)* Ако аз бях собственикът на фирмата, щях ли да вземам допълнителни почивки за пиене на кафе? Когато вземам под наем машина за да изора градината си, дали работя внимателно и грижливо с нея, все едно че е моя собствена? Бих ли поискал да купя колата, която бях взел под наем и се отнасях вандалски към нея в продължение на една седмица? Как се отнасяте към нещата, които не са ваши? Бог казва, че това е тест за вашата вяроност. Разбирате ли колко практичен е тази тест?

За много сфери от живота ви е важно вие да сте верен. Поради това Бог казва, че вие ще бъдете възнаграден за своята вяроност. Работете по най-добрия начин на работното си място. В Библията се казва: „*Каквото и да правите, влагайте цялото си сърце в извършването му, все едно че работите за Господа, а не за хората*“ (Кол.3:23 – мой превод). На работното си място християните трябва да притежават репутацията, че са най-надеждните хора. Те трябва винаги да са наясно, кой е техният истински шеф.

Посветете себе си на някоя църква

Още един от начините да формирате верността си е да посветите себе си на някое конкретно местно общество на вярващите. В Рим.12:5 Павел пише: „*В Христос ние, които сме мнозина,*

формираме едно тяло и всеки член принадлежи на всички останали“ (мой превод). В тялото на Христос всеки вярващ принадлежи на всички останали. Поради това е толкова важна местната църква. Християните участват в духовна битка (Еф.6:10-18). Много от думите, използвани в Библията описват християнския живот с военни термини: сражение, завоюване, борба, битка, завладявам, победа. Християните са оприличавани на войници (2Тим.2:3). Павел ни казва да „облечем всички Божии доспехи“ (Еф.6:11 – мой превод). Независимо от това, дали разбираме това или не, ние участваме в духовно сражение и вие имате нужда от подкрепа и подсилване. Когато станете християнин, вие слагате подписа си, че ще бъдете част от армията на Бога.

Да си представим, че аз отида в офиса, където набират войници и кажа, че искам да стана войник. Те казват: „Прекрасно, подпишете се тук на обозначеното място.“ Тогава аз казвам: „Почакайте малко! Аз искам да стана войник, но имам едно условие. Не искам да бъда привързан към някой конкретен взвод. Искам да съм свободен да се местя от един взвод в друг взвод. Ще бъда част от армията, но не искам да съм свързан с определена група войници. Ако сражението в някое място стане твърде ожесточено, аз ще отида на друго място и ще се присъединя към друг взвод. А ако не харесам командира на един взвод, аз ще отида в друг взвод.“ Ще поискате ли такъв войник да се сражава заедно с вас в един окоп? Разбира се, не! Но въпреки това, този е начинът, по който много християни са свързани с армията на Бога. Те преминават от една църква към друга църква, като се привързват слабо или въобще не се привързват до някоя конкретна група християни – така, докато се води духовната битка, те са напуснали бойния си пост без разрешение.

Когато ставате християнин, вие посвещавате себе си на Исус Христос. Сега вече можете да станете част от някое местно тяло на вярващи, като посветите себе си на тези хора. Това е смисълът на „членуването в църквата“ - решение да се привържете към другите християни. Това е решение да станете участник, а не просто наблюдател. Преставате да бъдете консуматор и ставате съучастник.

По време на многобройните си пътувания в чужбина съм установил, че „вярващите, които свободно преминават от църква в църква“ са феномен, който съществува само в Америка. *(Коментар: Очевидно Рик Уорън не е идвал в България, иначе нямаше да направи това твърдение, защото поне по този признак ние приличаме на САЩ. И както почти винаги се оказва – пак сме откъм лошата страна. Д. Пр.)* Никъде другаде по света няма да намерите хора, които да твърдят, че са вярващи, но не са членове на някоя местна църква.

Харесва ми това, което каза жена ми, когато веднъж някой я попита каква е разликата между простото посещение на църквата или да си член на някоя църква. Тя отговорила: „Това прилича на разликата между това да си женен или просто да живеете заедно. Разликата е в привързаността.“ Кой може да разчита на вас? Има ли такъв човек?

Няма такова нещо като „Самотен Странстваш Християнин. Гръцката дума *koionia*, която в Библията е преведена като „другарство, братство, сдружаване“ означава, че трябва да бъдем привързани един към друг така, както сме привързани към Исус Христос. Исус е казал: „По това ще познаят всички хора, че вие сте мои ученици, ако се обичате помежду си“ (Йоан 13:35 – мой превод). Верността към другите е един от начините, чрез които любовта демонстрира себе си.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Когато спазвате обещанията си, когато почитате брака си, когато сте привързан към вашата църква, когато давате най-доброто от себе си на работното си място или сте верен към приятелите си, Бог ще уважи вашата вярност. Защо? Защото искате все повече и повече да приличате на Исус Христос, който е бил верен до смърт. Вие не можете да надцените важността на верността. Исус е разказал притча за един господар, който заминал надалече и оставил служителите си да управляват имота му (Мат.25:14-30). Когато се върнал, служителите му били възнаградени не заради техните способности, за техните знания или за добрите им намерения, а заради тяхната вярност. Исус е оставил тук на земята вас и мен, и един ден той ще се върне. А когато се върне, дали ще установи, че ние сме верни?

1. По скалата от 1 до 10 как оценявате себе си относно: вашата надеждност и вярност (а) у дома, (б) на работното ви място, (в) в църквата?

2. Кой е конкретният начин, чрез който напоследък сте демонстрирали верността си към някой ваш приятел?

Глава 10

Кротко отношение

Всеки иска да има приятели. Всеки човек се нуждае от приятели. Медицината е доказала факта, че хората, които имат приятели, живеят по-дълго. Преди години Дейл Карнеги написа втората най-продавана книга през 20-я век, озаглавена „Как да печелим приятели и да влияем на хората.“ Защо тази книга е била продавана толкова много? (*Коментар: Книгата е написана през 1936 и до смъртта на Карнеги през 1955 е била преведена на 31 езика по света и са били продадени 5 милиона копия. Д. Пр.*) Защото всеки човек иска да бъде харесван от другите хора. Всички ние искаме да имаме приятели. В Пр.18:24 се казва: „*Човекът, който иска да има приятели, трябва да бъде дружелюбен*“ (мой превод). Иначе казано, ако искате да бъдете харесван от другите, ще ви е от полза, ако сте приятен човек. А едно от най-приятните качества е това, което в Библията се нарича с думата „кротост.“

През 1980-те много хора ходеха на кино и се наслаждаваха да гледат герои като Дърти (Мръсникът) Хари и Рамбо, но никой не иска да живее с такъв вид хора. Ние искаме хората около нас да бъдат разбиращи, любезни и кротки. Какво е кротостта? Основавайки се на оригиналната гръцка дума, използвана в Новия Завет, думата „кротост“ буквално означава „контролирана сила.“ Тази дума е използвана, за да опише див жребец, който е бил дресиран или покорен. Дресираният жребец продължава да има същата сила и издръжливост като дивия жребец, но сега той може да бъде контролиран и да е полезен за своя господар. Да бъдем кротки не означава да сме слаби и боязливи.

Интересно е, че в Библията само за двама човека се казва, че са били „кротки“ - Исус и Моисей, но нито един от тях не е бил слаб човек. И двамата са били много силни мъже. В списъка на плода на Духа в Гал.5:23 на 8-мо място е поставена кротостта. Във Фил.4:5 ни се казва: „*показвайте кротко отношение към всеки човек*“ (мой превод). Кротостта означава да контролирате реакциите си към хората. Тя означава да избирате вашия собствен начин на отговаряне на хората, а не просто да реагирате на тях по същия начин, по който те са се отнесли към вас. (*Коментар: На принципа „Каквото повикало, такова се обадило.“ Д. Пр.*) В тази глава ще разгледаме как можете на практика да прилагате кротостта, когато контактувате с 6 вида хора.

Бъдете разбиращи, а не взискателни

Когато някой ви обслужва, бъдете разбиращи, а не взискателни. Във Фил.2:4 се казва: „*Не мислете само за своите си работи, а се интересувайте и за другите, и как са те*“ (мой превод). Как се отнасяте към хората, които ви обслужват? Как се отнасяте към персонала в ресторанта, към чиновниците, секретарките, служителите, касиерите в банките и другите хора, които ви обслужват? Дали сте груби и взискателни? Дали сте безразлични и хладни, все едно че те са просто част от машината, която ви обслужва? Разбирате ли, че и те може би са имали лош ден или вие мислите само за себе си? Първият начин, чрез който можете да усъвършенствате кротостта си, е да работите върху вашето разбиране на хората, които ви обслужват. Тайната да получите прекрасно обслужване в ресторанта е да се отнасяте с уважение към хората, които ви обслужват. Удивително е колко по-благоразположени са сервитьорите, когато вие сте деликатни към техните чувства и съчувствате на напрежението, на което са подложени. Изисква се малко усилие да погледнете отвъд своите собствени нужди и своята програма, но резултатите от това усилие са впечатляващи. Веднъж прочетох една книга за самопомощ, в която авторът казваше, че когато правите рекламация на дефектна стока, която сте купили, трябва да пренебрегнете продавача и да подадете рекламацията си директно на управителя. Въпреки, че този метод може да е резултатен, авторът не показва никакво уважение към продавачите, като смело казва: „Всички продавачи са мижитурки.“ Това е пример за взискателно, а не за разбиращо отношение. Вашият дом е първото място, където трябва да сте кротък. Библията казва, че съпругите трябва да украсяват себе си с „*кротък и тих дух*“ (1Пет.3:4). Това е много по-ценно украшение от всяка дреха, която можете да облечете или от всеки парфюм, с който можете да си напърскате. Кротостта е привлекателно качество за жената. За съпрузите Библията казва: „*Вие, съпрузите, трябва да се опитвате да разбирате съпругите с които живеете*“ (1Пет.3:7 – мой превод). Бъдете разбиращи, а не взискателни към хората, които ви обслужват и към хората, с които живеете.

Бъдете снизходителни, а не осъждащи

Когато някой ви разочарова, бъдете снизходителни, а не осъждащи. В Гал.6:1 се казва: „*Ако някой е хванат в грях, вие, които сте духовни, трябва да го възстановите нежно. Но внимавайте за себе си, защото вие също можете да бъдете изкушени*“ (мой превод). Изкушението, за което Павел

говори в този стих, е твърде възможно да се отнася за изкушението да бъдем осъждащи, да застанем в позицията „аз съм по-свят от тебе.“ А това е лоша реакция, която християнин не трябва да проявява към свой брат или сестра в Христос, който се бори с греха. В Рим.14:1 се казва: „Приемайте този, чиято вяра е слаба, без да изричате присъда по спорните теми“ (мой превод). Ние превръщаме себе си в мишена за нападение от страна на Сатаната в мигът, в който започнем да съдим другите хора. Каква е реакцията ви към хората, когато те объркат живота си? Мислите ли си тайно: „Казвах ви за това“ или „Виждах, че това приближаваше“, или „Заслужавахте да ви се случи това“, или „Как можахте да бъдете толкова глупави?“ Имате ли вътрешно чувство за превъзходство над другите? Реакцията на Исус към жената, която била хваната, че извършва прелюбодеяние, е била пълна със съчувствие. Той я защитил пред другите хора, а после, когато тълпата си заминала, той говорил насаме с нея за нейния грях. Той бил милостив, а не осъждащ. Защо трябва да полагаме усилия и да се борим със себе си, за да не се отнасяме осъдително към другите хора? Защото това е начинът, по който Исус се е отнесъл към нас. В Рим.15:7 се казва: „Следователно, приемайте се един друг точно така, както Христос прие вас, с цел да донесете възхвала на Бога“ (мой превод). Бог се отнася толерантно към много неща в нас. И ако той е толерантен към нашата непоследователност и към нашите слабости, тогава ние можем да се научим да бъдем толерантни към недостатъците на другите. Винаги когато сте изкушавани да осъдите друг човек, се спрете и си спомнете колко много неща Бог е простил на вас. Колкото повече осъзнавате колко голяма е Божията милост към вас, толкова по-милостив ще ставате вие към грешките на другите хора. Когато разбирате, вие ставате по-милостив и не сте възискателен към хората, които ви обслужват. Когато хората ви разочароват, вие ставате по-милостив, когато се научите да се отнасяте по-благосклонно към тях и не ги осъждате. Бог постоянно е милостив към вас и иска и вие да бъдете милостиви към другите хора.

Бъдете кротки, без да отстъпвате

Когато някой не е съгласен с вас, бъдете кротки към него, без да отстъпвате. Никога няма да сте в способен да се харесате на всички хора. Винаги ще срещате хора, които искат да спорят и да се карат с вас. Някои хора ще се противопоставят на всичко, което казвате. Как трябва да им отговорите? Един от тестовите за духовната ви зрялост е начинът, по който се отнасяте към хората, които не са съгласни с вас. Някои хора искат да унищожат всеки човек, който не е съгласен с тях. Ако им възразите или им кажете някакво сравнение, оплакване или критика, те реагират с мощна лична атака към вас. Какво правите с такива хора? Имате 3 варианта за реакция: можете да се отстъпите страхливо, можете да реагирате гневно или можете да отговорите кротко. Повечето хора избират един от първите два варианта: да отстъпят или да реагират. Малцина знаят как да отговорят кротко.

Ако се предадете и отстъпите страхливо пред заядливите хора, вие все едно им казвате: „Добре, постъпете по вашия начин.“ Реагирането според принципа: „Мир на всяка цена“ донася след себе си много скрити и скъпо струващи последствия за всяко взаимоотношение. От друга страна, ако реагирате гневно, вие ставате нападателен и отвърщате с удар на човека, който ви се е противопоставил. Гневът обикновено е издайнически признак, че вие се чувствате несигурен и заплашен от неодобрението на другия човек. Гневът е и предупредителен сигнал, който ви казва, че има шанса да загубите нещо, често пъти самоуважението си. Когато хората се ядосат, най-обичайната им реакция е да станат саркастични и да атакуват самооценката на другия човек.

Третият вариант – да отговорите кротко – е начинът, който Бог иска да използвате, когато разговаряте с човек, който не е съгласен в вас. Този вид отговор изисква да имате фин баланс между поддържането на собственото си право на мнение, но в същото време да уважавате правото на другия човек да има свое собствено мнение. Това изисква да сте деликатен, но без да отстъпвате от своите убеждения. В Пр.15:1 се казва: „Кротък отговор отговор успокоява гнева, а резкият отговор го възбужда“ (мой превод). Сигурен съм, че от собствения си опит сте установили, че това е вярно. И аз също съм се убедил, че това е вярно. Когато някой ви зададе въпрос, ако му отговорите високомерно, питащият вероятно ще се възмути. Но ако му отговорите спокойно, много по-вероятно е той да приеме вашия отговор. Когато крещите на хората с висок глас, те веднага заемат силно отбранителна позиция. В Як.3:16-17 се казва: „Там, където има завист и егоизъм, там има и безредие, и всякакво зло. А мъдростта от небето е чиста преди всичко друго, освен това е миролюбива, кротка и дружелюбна“ (мой превод). Яков прецизно изследва причината за кавгите и споровете: егоизмът – желанието нещата да станат по нашия начин и изискването другите да се съгласят с нас. Но той продължава и казва, че мъдрите хора са миролюбиви, чисти, кротки и дружелюбни. Познавам много хора, които са много интелигентни, но в същото време са извънредно неприятни. И те знаят добре това. Те не са дружелюбни, миролюбиви и кротки. Те само търсят начин да впечатляват хората с

познанията си. Но ако сте наистина мъдър човек, вие трябва да сте кротък.

Веднъж прочетох книгата „Принципите на Патън: наръчник за ръководители,“ избрани кратки твърдения на прочутия генерал от Втората световна война Джордж Патън. В един от своите принципи той казва: „Никога не влизай в сражение, когато няма да получиш нищо, като го спечелиш.“ Водили ли сте такъв вид сражения във вашия брак? Например, имали ли сте безсмислен спор по повод на някаква дата? „Това се случи през 1982.“ „Не, беше през 1983.“ „Не, не беше през 1983. Беше през 1982.“ „Не, не беше...“ Кой се интересува? Никога не влизайте в сражение, от което няма да спечелите нищо. Взаимоотношенията ви с брачния ви партньор са много по-важни от всяко нещо, което вие се опитвате да докажете. Може би двамата сте отишли да вечеряте в ресторант с приятели и съпругата ви започне да припомня някаква семейна история. Вие казвате: „Не, скъпа, не беше така. Спомни си, това беше леля Мери, а не леля Сю.“ Мислите ли, че другите хора от вашата компания ги интересува коя от двете лели е била? Не. Въобще не ги интересува. Не позволявайте на егото ви да се намесва. Бъдете мъдри. Бъдете кротки.

Кротостта е способността любезно да не сте съгласни. Можете да вървите хванати ръка за ръка с някого, без да се гледате взаимно в очите. Между другото, ако двама човека са на едно и също мнение през цялото време, единият от тях е ненужен. Пишейки на Тимоти, Павел казал: *„Слугата на Господа не трябва да предизвиква раздори; точно обратното, той трябва да е добродушен към всички, да е способен да поучава, да не е обидчив. Трябва кротко да инструктира онези, които му се противопоставят с надеждата, че Бог ще ги дари с разкаяние и ще ги отведе до познанието на истината“* (2Тим.2:24-25 – мой превод). Павел казва, че кротостта е атестат за годност да бъдеш духовен лидер. Ако съм лидер, аз не трябва да бъда въвлечан в спорове. Ние с вас не трябва да бъдем въвлечани в дребни спорове и в безсмислени конфликти. Специално в тези стихове се казва, че пасторите трябва да са кротки и да инструктират хората, които не са съгласни с тяхното мнение.

До сега обсъдихме три от отличителните черти на кротостта: да бъдем разбиращи, а не възискателни; да бъдем снизходителни, а не осъждащи; и да бъдем кротки, без да отстъпваме. Не трябва да се отказвате от убежденията си, но трябва да сте кротък, когато ги обяснявате и демонстрирате. А сега нека да разгледаме четвъртата отличителна черта.

Бъдете възприемчиви, а не дистанцирани

Когато някой ви поправя, бъдете възприемчив, а не дистанцирани. В Як.1:19 се казва: *„Нека всеки човек да бъде бърз да слуша, но бавно да използва езика си и бавно да се ядосва“* (мой превод). Ако правите първите две неща, по естествен начин третото нещо също отива на мястото си. Ако бързате да слушате, но не отговаряте бързо, а бавно, вие бавно ще се ядосвате. В Пр.13:18 се казва: *„Който обръща внимание на поправянето, е уважаван“* (мой превод). Ако искате да бъдете кротък човек, използвайте очите си повече от устата си и бъдете готов да приемете поправяне.

Гръцката дума, която е преведена като „кротък“ понякога означава и „мек, смирен.“ Аз не харесвам тази дума, защото се римува с с думата слаб. (*Коментар: На английски: teek - мек, смирен и weak – слаб. Д. Пр.*) Хората са склонни да приравняват мекотата със слабостта. Какво си представяте, когато чуete думата мек? Вероятно – изтривалка за крака пред вратата. Може би си представяте някакво малко коте, треперещо в ъгъла. Но въпреки това, самият Исус е казал за себе си, че е „смирен“ (Мат.11:29), а той със сигурност не се е страхувал от никой. Нещо повече, Исус е казал: *„Блажени са смирените, защото те ще наследят земята“* (Мат.5:5 – мой превод). Смирените, кротките – те ще наследят земята, защото те са Божият вид хора; те приличат на Исус Христос.

Най-мъдрите хора, които познавам са хората, които са готови да се поучат от всеки човек и показват това пред хората. Смят аз съм открил, че мога да се поучавам от всеки човек. И вие можете, достатъчно е да знаете как да задавате правилните въпроси. Важното е никога да не преставате да задавате въпроси, защото в момента, в който престанете да се учите, с вас е свършено! Бъдете възприемчиви, а не дистанцирани и нежелаещи да се учите, защото си мислите, че всичко знаете.

От кого искате да се учите? Съпрузи, можете ли да се учите от съпругата си или това ви плаши? Когато съпругата ви дойде при вас и ви предложи да промените нещо в поведението си, започвате ли да се защитавате? Възприемате ли всяка нейна забележка като заплаха за вашето мъжко достойнство? (Или при вас е обратното, какъвто е случаят с жената, която казала на съпруга си: „Ти мъж ли си или мишка? А сега цвърчи силно!“) Съпруги, можете ли да се учите от вашия съпруг или това ви плаши? Можете ли да се учите от децата си? Аз съм научил много неща от моите деца.

Ако искате да завършите живота си като самотник, никога не признавайте грешките си. Никога не се учете от друг човек. Никога не позволявайте на някой да ви учи на каквото и да е. Гарантирам ви, че ще завършите живота си като много самотен човек. Никой не знае всички отговори. Аз не ги

знам. И вие не ги знаете. Никой не ги знае. Следователно ние трябва да продължаваме да се учим. Помислете за мъжът, който бил свидетел в съда. Съдебният пристав казал: „Ще се закълнете ли се, че ще кажете цялата истина и нищо друго, освен истината, с Божията помощ?“ Мъжът отговорил: „Господине, ако знаех цялата истина и нищо друго, освен истината, аз щях да бъда Бог!“ Това е вярно. Никой от нас не знае всички отговори. Кротостта включва в себе си готовността да се учим от другите. Кротостта освен това означава да сме готови да признаваме грешките си. Колко време е изминало от последния път, когато признахте пред съпругата си: „Скъпа, сбърках. Това беше моя грешка.“? Някои хора в продължение на години не са казвали това. В Як.1:21 се казва, че тази готовност да се учим е и отношението, което трябва да имаме, когато идваме при Божието Слово: „Смирено приемайте словото, което е посадено във вас“ (мой превод). В гръцкия език се използва една и съща дума за двете значения: „смирен“ и „кротък.“ Смесът на тази дума е да бъдем възприемчиви, а не дистанцирани. Когато четем Библията, ние трябва да я четем със смирено и кротко поведение, което казва: „Боже, искам да бъда поучаван.“

Избирайте как да действате, а не да реагирате

Когато някой ви обиди, избирайте как да действате, а не да реагирате. Това не означава да постъпвате лицемерно или да се преструвате, а да бъдете човек, който избира как да действа. Апостол Петър припомня как е действал Исус по време на своя разпит пред Пилат. „Когато хвърляха обидите си към него, той не отвръщаше; когато страдаше, той не заплашваше. Вместо това повери себе си на този, който съди справедливо“ (1Пет.2:23 – мой превод) Докато Пилат го разпитвал, Исус можел да заповяда на всички ангели на небето да слязат долу и да го спасят веднага. Даже самия разпит е бил незаконен. Но Исус понесъл мълчаливо изпитанието.

Кой всъщност е контролирал тази ситуация: Пилат или Исус? Очарователна е психологическата динамика на това противопоставяне. Пилат е бил заплашен от самия факт, че Исус не проговорил за да се защити. Това нервирало Пилат. Вместо да реагира на думите на Пилат, Исус взел контрола над ситуацията, като избрал да остане мълчалив. Нямало нужда да реагира на обидите на Пилат, защото Исус знаел точно кой е бил самият той – той е Божият Син.

Когато някой ви обиди, изберете как да действате, а не просто реагирате. Силата се намира в кротостта. А кротостта е способността да понасяме обидата без да отвръщаме. Кротостта е способността да поемаме ударът, без да отговаряме на удара с удар. (**Коментар:** *Наскоро умря прочутият професионален боксьор в тежка категория Касиус Клей, който се преименува на Мохамед Али. Феноменално беше поведението му на ринга! Танцуваше пъргаво и оставяше противника да му нанася съкрушителни удари, без да трепне и без да се поклати. А това вбесяваше противниците му – прочути боксьори като Сони Листън и др. се изтощаваха в първите рундове на мача, а накрая Касиус Клей ги нокаутиреше с няколко удара. Така той психологически ги побеждаваше, още преди те да бяха повалени на ринга. Д. Пр.) Исус нарича това „обръщане на другата буза.“ Вие казвате: „Това не е лесно да бъде направено.“ Да, не е лесно. Това е почти невъзможно да бъде направено. Вие казвате: „Противоестествено е да се реагира по този начин.“ Да. Прав сте. Този начин на реагиране е свръхестествен, той е плодът на Духа. Вие имате нуждата от Божията сила, за да живеете по този начин. Когато някой на работното ви място ви „удари в гръб,“ какво правите вие? Изваждате ли и вие своите „големи оръжия,“ за да отговорите подобаващо? Може би казвате: „Ти ме вбеси!“ Когато кажете това, вие признавате, че някой друг може да контролира чувствата ви. Признавате, че сте дали на този човек силата да определя какви да бъдат вашите чувства и реакции. Запомнете следното: никой не може да ви отнеме този контрол. Вие го предоставяте на друг човек в мига, когато започнете да реагирате. Ако някой ви изневери, реагирате ли и вие по същия начин, като на свой ред изневерявате на него? Научете се как да действате, а не просто реагирате.*

Божие Слово ни казва: „На никого не отвръщайте със зло за злото...Не бъдете побеждавани от злото, а вие побеждавайте злото с добро“ (Рим.12:17, 21 – мой превод). Това е силата на действието, а не на реакцията. Да отвръщаме означава да реагираме. Да прощаваме означава изберем как да действаме. Прощката означава да казваме: „Аз избирам как да реагирам.“ Журналистът Сидни Харис разказва как веднъж придружавал свой приятел до една вестникарска будка и го видял да поздравява продавача много любезно. Но продавачът го обслужил сърдито и нелюбезно, като грубо бутнал вестника към него. Приятелят на Харис учтиво се усмихнал и пожелал на продавача приятно прекарване на почивните дни. Когато се отдалечили от будката, Харис попитал приятеля си: „Винаги ли се отнася така грубо към теб?“ „Да, за нещастие той винаги се отнася така.“ „А ти винаги ли си така вежлив и приятелски настроен към него?“ „Да, винаги.“ „Защо си толкова любезен към него, след като той е толкова недружелюбен към теб?“ „Защото не искам да му позволявам той да

решава как ще реагирам аз.“ Ето, това е кротостта. Това е сила, която е контролирана – **вие да избирате как да отговаряте на хората.** Това означава да избираме как да действваме, а не да реагираме. Позволявате ли на други хора да контролират емоционалното ви състояние? Позволявате ли на хората да повишават нивото на вашето щастие или да ви потапят в тревоги, страх или гняв? В Пр.16:32 се казва: „*Който бавно се гневи е по-добър от могъщият и който владее духът си е по-добър от завоевателят на град*“ (мой превод). Човекът, който може да контролира настроението си е по-силен от армия, която се намира в укрепен град. А човекът, който не може да контролира настроението си е беззащитен, подобно на неукрепен град. **Вие нямате защита; вие сте се поставили в ръцете на всеки да ви накара да правите каквото си поиска.** (Ние ще разгледаме по-подробно това в следващата глава, когато разглеждаме плода на самоконтрола.)

Бъдете почтителни

Има още един, последен вид хора, към които трябва да упражнявате кротостта си: невярващите. **Когато свидетелствате пред хората, когато им разказвате за вярата си, уважавайте ги и ги почитайте, а не ги отхвърляйте.** Забелязали ли сте, че голяма част от евангелизма е само леко прикрито скастриане и приземяване? Някои хора споделят евангелието (Добрата Новина) с чувство на превъзходство: „Вие се нуждаете от това, което имам аз, защото вие сте толкова лоши.“ **Хората се нуждаят от Добрата Новина, но нашето отношение към тях може да им попречи да приемат Добрата Новина.** Уважавайте и почитайте невярващите, не ги потискайте. Да ги почитаме, означава да ги приемаме. Това не означава, че вие трябва да одобрявате техния стил на живот. **Има разлика между приемането и одобряването.** Аз мога да ви приемам като човек, без да одобрявам всяко нещо, което правите. Аз съм длъжен да уважавам вашето право към вас да се отнасят с почтителност и уважение.

В 1Пет.3:15 се казва: „*Винаги бъдете готови да отговаряте на всеки, който ви помоли да му кажете какво е основанието за надеждата ви. Но правете това кротко и почтително*“ (мой превод). Начинът, чрез който разказвате за евангелието може да определи доколко ще поиска някой човек да ви слуша. **Всъщност, вашето поведение говори по-силно отколкото това, което казвате.** За нещастие, някои хора използват евангелието като тежък ковашки чук.

Има два начина да бъде извадимо яйцето от черупката му. Единият начин е да счупите черупката му; другият начин е да го поставите в топла и приятна среда, и да позволите пиленцето да се излюпи и да пробие черупката отвътре. Вторият начин запазва малкото пилеце, а първият начин го убива. По същият начин, има два начина за занесете Божието Слово при хората. Можете да ги ударите по главата с Библията или можете да ги обичате в семейството на Бога. Най-резултатният начин за споделяне на евангелието с невярващите, е да ги обградите с любов и приемане, докато споделяте евангелието с тях. Бъдете кротки. Уважавайте ги и не ги отхвърляйте. Теологът Д.Т. Нилс казал: **“Евангелизирането е просто един просяк да каже да друг просяк къде може да намери хляб.”** Исус е бил кротък и иска ние да сме кротки, когато разказваме на другите хора за него. Кротостта е била естествена за Исус, но тя не идва по естествен път при повечето от нас. **Ние трябва да се научим да бъдем кротки.**

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

По-отпуснатия начин на живот е една от изгодите, когато сме по-кротки. Вие ще започнете да се приспособявате по-лесно и да бъдете по-способен да се справяте с житейските удари. **Една от причините, поради която много хора се чувстват емоционално изморени е, че те не са кротки.** Те винаги защитават правата си. Винаги осъждат другите. Винаги искат да докажат своята гледна точка. Те не искат да се учат от другите хора. Те реагират на ситуацияите, обикновено или със страх, или с гняв. И те рядко се отнасят към другите с уважение и почит към тяхното достойнство.

Сега виждате ли колко важна е кротостта за здравословния и щастлив живот? За няколко минути направете преглед на живота си. В отношенията ви с кои хора ви е трудно да бъдете кротък? Бъдете конкретни. Запишете кои са проблемните области в живота ви и поставете този списък в Библията си. Всеки път, когато четете Библията и се молите, говорете на Бога за отношенията си с тези хора и го молете да ви помогне да бъдете кротък с тях. **Запомнете, че вие сам не можете да направите нищо, колкото и силна да е волята ви. Кротостта е плод на Духът.**

1. Обяснете разликата между това да правите погрешни отсъждания (тази глава) или да бъдете резултатно искрен (глава 7)

2. Кой е един от случаите, когато сте демонстрирали, че сте способни да се поучите от другите хора?

Глава 11

Да усъвършенстваме самоконтрола си

Много от вашите и моите проблеми са пораждани от липсата на самоконтрол. Защо не мога да отслабна? Защо не мога да се задържа на работното си място? Защо не мога да поддържам чист дома си? Защо не мога да свършвам повече работа? Защо не мога да се откажа от този лош навик? Защо не мога да живея без дългове? Не мога да направя тези неща, защото имам нужда от самоконтрол. Аз съм моят най-голям проблем!

Може би, подобно на много от съвременниците ни, вие усещате, че живота ви е неуправляем – и може би той е такъв. Чувствате се победен от обстоятелствата и от напрежението. Чувствате, че сте беззащитен и уязвим. Подобно на кола с повреден волан вие криволичите, без да имате никакво усещане за контрол над управлението. Това усещане е плашещо. В Пр.25:28 се казва: *„Като град, чиито крепостни стени са съборени е човекът, на който му липсва самоконтрол“* (мой превод).

Самоконтролът носи със себе си доброто чувство за способност. Подобно на прекрасно регулиран скъп автомобил, вашият живот следва курса на живота с най-лекото докосване на волана. Резултатите от самоконтрола са увереността и вътрешното чувство за безопасност. Самоконтролът и самодисциплината са ключови фактори за всеки успех, който се надявате да имате в този живот. Ако нямате самодисциплина, малко вероятно е да постигнете нещо, което да има трайна стойност. Апостол Павел е разбирал това, когато е написал: *„Всеки спортист когато тренира, се подчинява на строга дисциплина, за да бъде коронован с венец, който е нетраен; а ние правим това, за да получим венец, който ще трае вечно“* (1Кор.9:25 – мой превод). Треньорите по обща физическа подготовка на спортистите казват: „Ако няма болка, няма победа“ и те са прави. Върховото постижение в спортното състезание изисква наличието на самоконтрол и самодисциплина. Спортистите, които участват в Олимпийските игри тренират в продължение на години, за да имат единственият шанс да спечелят един кратък момент на слава. А надпреварата, в която участваме ние е много по-важна от което и да е спортно състезание на земята. Поради това самоконтрола не е нещо, което християните могат да избират дали да го имат или да го нямат.

Ако искаме да достигнем до истинската свобода, ние се нуждаем от самоконтрол. Гръцкият философ Епиктет е бил прав, когато казал: „Никои човек не може да е наистина свободен, ако не владее себе си.“ Исус казва същата мисъл по следния начин: *„Всеки, който върши грях, е роб на греха“* (Йоан 8:34 – мой превод). Самсон може и да е бил най-силният човек на света, но е бил роб на своите похоти и желания, защото му е липсвал самоконтрол. Силата и липсата на самоконтрол го вкарвали в белята. Хората се опитват по всякакъв начин да придобият самоконтрол или да прикрият, че им липсва самоконтрол. Хапчета, терапии, семинари, решителност, хирургически операции – хората опитват всички тези неща. Една реклама на програма за отслабване започваше така: „Ако никога не сте успявали трайно да намалите теглото си, може би се нуждаете от малка вътрешна помощ.“ Казах си: „Прекрасно! Точно така мисля и аз.“ Библията казва, че ние трябва да бъдем силни във вътрешния човек – във вътрешния контрол. Поради това продължих да чета рекламата: „Омръзнало ви е от програми за отслабване, нали? Изпробвали сте почти всяка от тях, само за да възвърнете отново предишното си тегло. Сега ви предлагаме нещо, което трябва да знаете. Преяждането не е просто лош навик. То е болест. И както всяка друга болест, вие не можете сам да се излекувате. Нуждаете се от професионална помощ. Можете да я получите от (готови ли сте за това) „Програмата за лечение с гастритни мехурчета...“ Тя работи по следния начин: пластмасово мехурче се вкарва в стомаха ви без операция. Случват се две неща. Мехурчето отнема голям обем от стомаха ви, което ви принуждава да ядете по-малко. Това намалява апетита ви. Резултатът: Вие отслабвате.“ Както казах, хората ще опитат почти всичко, за да придобият повече самоконтрол – или за да прикрият, че им липсва самоконтрол.

Е, ако бързите и лесни отговори не донасят самоконтрол, как да го получим ние? Божието Слово е доста ясно по тази тема. Нека да ви предложи 7 стъпки към самоконтрола.

Признайте своя проблем

Първата стъпка за формирането на самоконтрола е да поемем отговорността си за своята липса на самоконтрол. Признайте вашия проблем. В Як.1:14 се казва: *„Изкушението на човека се дължи на привличането на собствените му вътрешни желания, което може да е чудовищно привлекателно“*

(Филипс – мой превод). Този стих казва, че ние вършим нещата, защото ни харесва да правим това! Когато правя нещо, което зная, че е лошо за мен, аз въпреки това го правя, защото ми харесва да го правя. Аз искам да го направя. Това е вътрешно желание. Често пъти ние се опитваме да пренебрегваме проблемите си или да отричаме, че ги имаме: „Какъв проблем? Аз нямам проблем.“ Често пъти манипулираме: „Аз просто съм си такъв“ или „Всеки човек прави така.“ Понякога обвиняваме другите хора: „Само ако имах други родители“ или „Дяволът ме накара да направя това.“ Можем да обвиняваме когото и да е, но докато прахосваме енергията си да обвиняваме другите, ние не можем да се справим с проблема. Яков казва, че на нас ни харесва да вървим по пътя на най-малкото съпротивление и нашето подчиняване на изкушението е най-лесният път.

Началната точка за формирането на самоконтрол е да осъзнаем и приемем това, което Бог вече е казал: ние сме отговорни за поведението си. Искате ли да имате повече самоконтрол? Първата стъпка е да признаете, че имате проблем и да кажете конкретно какъв е той. „Аз имам този проблем. Това е нещото, заради което имам нужда от помощ.“ Можете да имате проблеми с храненето, с пиенето, с думите, които използвате, в характера си, с парите, с физическите упражнения, със секса, с телевизията, с дрехите, с използването на времето – всички тези области се нуждаят от самоконтрол. Като начало започнете с молитва относно вашите проблемни области.

Поставете миналото зад себе си

Втората стъпка за формирането на самоконтрол – и тя е много важна – е да поставите миналото зад себе си. Във Фил.3:13-14 Павел казва: „*Забравяйки онова, което е зад мен и протягайки се напред към това, което е пред мен, аз вървя напред към целта*“ (мой превод). Този откъс изважда на показ една погрешна представа, която ще ви пречи да придобиете самоконтрола: че след като веднъж сте се провалили, завинаги си се провалили. Може би казвате: „О, аз се опитвах да победя лошия си навик. 15 пъти се опитвах. Предполагам, че никога няма да мога да го контролирам.“ Това е погрешна представа. Неуспехът в миналото не означава, че вие никога няма да можете да се промените. Но фокусирането в миналите неуспехи ви гарантира тяхното повторение. Това прилича на шофирането на кола, по време на което през цялото време гледате в огледалото за задно виждане. Така вие ще се блъснете в това, което е пред вас. Вие трябва да поставите вашето минало зад себе си.

Наблюдавали ли сте бебе, което се учи да ходи? То може много пъти да пада, но не остава да лежи долу, а става и продължава да се опитва и в края на краищата успява. Бебето се научава да ходи чрез упорство. Можете ли да си представите къде щяхте да бъдете вие, ако се бяхте отказали да се изправите, когато правехте 2-3 крачки и падахте на пода. Ако тогава си бяхте казали: „Това е безнадеждно занимание. Аз съм неудачник. Никога няма да се науча да ходя. Трябва просто да осъзная това – някои хора са създадени да ходят, а други – не. Знам, че аз не съм създаден да ходя. Три пъти се опитвах да ходя и трите пъти падах.“

Първият път, когато целунах момиче, аз бях много нервен. Страхувах се да не си блъснем носовете. Поради това реших леко да си наклоня главата на едната страна и тя леко си наклони главата на другата страна и ние се насочихме към докосването на устните ни. Притеснен съм да призная какво се случи след това. Тя имаше дълга коса и очилата ми се заплетоха в косата ѝ. Първата ми целувка беше провал. Но аз съм радостен, че не се отказах да целувам!

Поставете миналото си зад себе си. Няма никакво значение колко пъти сте се провалили. Опитайте се отново. Само че този път се опитайте по нов начин, като признаете, че имате проблем. Когато Томас Едисон работел над ново изобретение, той постоянно се натъквал на проблеми и установявал, че изобретението все още не работи правилно. Трябвало да се опитва отново. Веднъж той казал: „Не наричайте това провал, наричайте го образование! Сега знаете какво не работи!“ (Коментар: Едисон е изобретил електрическата крушка с нажежаема жичка. Казват, че това е станало след около 1000 неуспешни опити, но той не се отказал и накрая успял. Д. Пр.)

Отнасяйте се строго към чувствата си

Следващата стъпка за формиране на повече самоконтрол е да се отнасяте строго към чувствата си. Не се съгласявайте с тях. Ние отдаваме твърде голямо внимание на чувствата си. Ние си мислим че всяко нещо трябва да ни кара да се чувстваме добре, иначе не си заслужава да се занимаваме с него. „Не ми се учи.“ „Не ми се работи.“ „Не ми се става от леглото.“ „Не ми се иска да чета Библията.“ „Нямам желание за измия колата.“ Или обратното: „Бих изял още една порция от яденето.“ „Бих изпил още едно питие.“ „Иска ми се да гледам телевизия в продължение на 10 часа.“ „Иска ми се да спя до обяд.“ Не позволявайте на чувствата ви да имат толкова голяма власт над вас. Чувствата са много ненадеждни. Позволяват ли на настроенята ви да ви манипулират? Бог не иска вие да

бъдете контролирани от чувствата си. Самият той иска да властва над чувствата ви. Когато Христос е Господарят в живота ви, вие можете да се научите да властвате над чувствата си. Отнасяйте се строго към тях. Бог казва, че иска вие да се научите как да се противопоставяте на емоциите си.

Например, да си представим, че вие искате да отслабнете и да намалите обиколката на талията си. Още преди да влезете в кухнята и отворите вратата на хладилника, вие започвате да говорите на себе си за яденето. Ако сериозно искате да отслабнете, вие ще трябва да се преборите с някои от подсъзнателните си отношения към храната. Когато чуете, че мозъкът ви казва: „Трябва да закуся с нещо, иначе ще умра“, вие трябва да се противопоставите на себе си и да кажете нещо като: „Не, няма да умра, ако не закуся. Всъщност, ще бъда по-здрав, ако не ям.“ В Тит 2:11-12 се казва: „Защото милостта на Бога...ни учи да казваме „Не“ на безбожието и на светските страсти, и да живеем самоконтролирано, праведно и благочестиво“ (мой превод). Божията милост ви дава силата да правите това, което е правилно. Бог ви дава способността да казвате „не“ на тези чувства, на това желание и на този импулс.

Със свръхестествената помощ на Бога можете да властвате над настроенията си.

Започнете да вярвате, че можете да се промените

Ако искате да се промените и повече да се самоконтролирате, трябва да започнете да вярвате, че можете да се промените. Вашият вярвания контролират поведението ви. В почти всяка от главите на тази книга аз споменавах, че плодът на Духа започва в мислите ви. Семенцето трябва да бъде посадено в мисловния ви живот и в мозъка ви. Начинът на мисленето ви определя начинът, по който се чувствате, а начинът по който се чувствате определя начинът по който действате.

Както този, който казва: „Аз не мога да направя това“, така и онзи, който казва: „Аз мога да направя това“ са прави. През повечето от времето вие подготвяте себе си да бъдете победен от навика, когато казвате: „Аз не мога да престана да правя това. Аз просто съм си такъв. Никога няма да мога да се променя.“ Това в което вярвате се превръща в самоосъществяващо се предсказание. В 1 Петър Бог три пъти ни напомня за имаме здрав разум и да се самоконтролираме. Защо? Защото здравият разум работи съвместно със самоконтрола. Бог ни дава силата да променяме навичките си, когато ни дава силата да избираме за какво да мислим. Дали в Рим.12:2 ни се казва да бъдем променяни чрез упорито си работене или чрез силата на волята си? Не. По какъв начин ще бъдем променяни? Чрез обновяване на мозъка. (Коментар: Иначе казано: чрез смяната на нашия „чип“, на начина на работа на мозъчния ни компютър. Д. Пр.) Когато вашият самоконтрол бъде подложен на изпитание, вие трябва да изпълвате мозъка си с обещанията на Бога. Нека да видим едно от тези красиви обещания на Бога.

В 1Кор.10:13 се казва: „Бог е верен; той няма да позволи вие да бъдете подложени на изпитание, което няма да можете да понесете. А когато сте изпитвани, той ще ви предостави изход, за да можете да издържите на изпитанието“ (мой превод). Ако сте християнин, вие не можете да кажете: „Изпитанието е твърде силно. Аз няма да мога да се справя.“ Библията казва, че Бог е верен. Ако сте християнин, той няма да позволи да бъдете подложен на изпитание, което надвишава нивото, което вие можете да понесете. Поради това се фокусирайте в позитивните обещания на Бога, че той ще ни помага и ще ви дава сила да издържите. Във Фил.4:13 се казва: „Аз мога да направя всичко чрез Христос, който ме укрепява“ (мой превод). Вие можете да се промените. Можете да бъдете различен. Престанете да подготвяте себе си за провал, като постоянно сте критични към себе си. Престанете да сте заядливи, укорителни или критични към себе си: „О, аз не струвам пукната пара. Аз за нищо не ставам. Не би трябвало даже да ходя на църква. Аз просто нямам никакъв контрол над живота си.“ Заядливото отношение не върши работа – както към самия вас, така и към когото и да е! Вместо това помнете това, което е казал Исус: „Всичко е възможно за този, който вярва“ (Марк 9:23).

Давайте отчет за действията си

Петата стъпка за формирането на вашия самоконтрол е трудна: започнете да давате отчет за действията си пред някой друг човек. Може да не ни харесва тази стъпка, но ние отчаяно се нуждаем от нея. Намерете човек, който ще ви проверява, ще се моли за вас и ще ви окуражава в областите, където искате да създадете повече самоконтрол. В Екл.4:12 се казва: „Двама човека могат да устоят на нападение, което би победило самотен човек“ (мой превод). Това е максимата на „Анонимните алкохолици“ - „системата на другарството“ - където всеки участник е окуражаван да се обади на някого, когато се чувства под нарастващо напрежение да се върне при старите си унищожителни навици. В Гал.6:2 се казва: „Споделяйте помежду си тревогите и проблемите си и така се подчинявайте на заповедта на нашия Господ“ (мой превод). Пробвайте това упражнение. Ако

сериозно искате да имате самоконтрол, намерете някой във вашата църква, идете при него и му кажете: „Аз имам този проблем. Изповядах го пред Бога. Молих се за прошка и сега искам да ви помоля да ми помогнете. Ще бъдете ли мой „другар,“ човек, на когото мога да се обадя по телефона, когато се нуждая от подкрепа и окуражение?“ Аз вярвам, че Бог възнамерява всяка църква да бъде пълна с „другарски взаимоотношения,“ в които хората взаимно ще се отчитат един на друг в Господа.

Трудно е да имате друг човек, който да ви кара да давате отчет за действията си, но това върши работа. Какви качества трябва да притежава вашия „другар“? Няколко неща. Първо, вашият другар трябва да бъде от същия пол като вашия. Когато хората споделят помежду си затрудненията и борбите си, между тях се създава естествена връзка на близост и това води до интимност. Не е нужно да поставяте друго изкушение на пътя си, като споделяте личните си проблеми с човек от противоположния пол. Второ, трябва да търсите човек, на когото можете да се доверите, че ще остане верен на вашата „другарска връзка“ - т.е. той трябва да е вярващ човек. И търсете някой, който ще запази в тайна вашия проблем. Не избирайте човек, за когото знаете, че говори твърде много. Трето, кажете на „другаря“ си, че той или тя има право да ви проверява от време навреме. Дайте му правото да ви попита: „Как се справяш с проблема си?“ Когато знаете, че някой ще ви пита за вашия проблем, това е допълнителен подтик да не се поддавате на изкушението. Това може да ви даде допълнителен тласък по пътя към успешния самоконтрол.

Избягвайте нещата, които ви изкушават

Шестата стъпка към по-добрия самоконтрол се основава на здравия разум: избягвайте нещата, които ви изкушават. Стойте далече от ситуации, които отслабват самоконтрола ви. Ако не искате да бъдете ужилен, стойте далече от пчелите. Когато бях лидер на юношите и младежите в църквата, аз им казвах: „На този етап от живота ви вашият полов нагон е толкова силен, че вие предварително трябва да сте подготвени, за да можете да го контролирате. Когато отивате на среща със сърдечния си приятел/ка, вие ще бъдете ръководени или от своите планове или от половите си жлези! Поради това планирайте какво ще правите и какво няма да направите по време на срещата. Времето да мислите за самоконтрола си не започва, когато се озовете с приятел/ка си на задната седалка на колата.“

Планирайте предварително, за да избягвате ситуации, за които знаете, че ще породят изкушение в живота ви. Не съхранявайте бонбони в шкафа, ако сте на диета. Не се сдобивайте с кредитни карти, ако сте импулсивен прахосник. Планирайте живота си за да избягвате нещата, които отслабват самоконтрола ви. В Еф.4:27 се казва: „*Не давайте шанс на дявола*“ (мой превод). Не му позволявайте да създава плацдарм в живота ви. Веднъж разговарях с мъж, който беше престанал да пуши и го попитах как е успял. Той каза: „Намокрях кибрита си!“ През времето, докато търсел начин да запали цигарата си, той възстановявал самоконтрола си.

Кои са нещата в живота ви, които трябва да избягвате? От какво се нуждаете, за да се отървете от тях? Някои списания? Някои книги, видеокасети и дискове у дома ви? Може би трябва да прекъснете някоя връзка, която знаете, че е лоша за вас. В 1Кор.15:33 се казва: „*Не се заблуждавайте. Лошата компания покварява добрия характер*“ (мой превод). Може би ще трябва да стоите далече от някои хора, ако всеки път, когато сте с тях, това ви изкушава да губите самоконтрола си. Чудесната детска книжка, озаглавена „Фрог и Тод (речната и краставата жаба) заедно“ от Арнолд Лобел преподава един урок за недостатъчната сила на волята. Следващият откъс е от главата „Курабийки“:

„Тод изпече курабийки и каза: „Ароматът на тези курабийките е много добър.“ Тод изяде една. „А на вкус са още по-добри“, каза той. Изтича до дома на Фрог. „Фрог,“ извика Тод, „опитай курабийките, които направих.“ Фрог изяде една от тях. „Това са най-хубавите курабийки, които съм ял през живота си“, каза Фрог. Фрог и Тод изядоха много курабийки една след друга. „Знаеш ли, Тод,“ каза Фрог с пълна уста, „мисля, че трябва да спрем да ядем. Скоро ще преядем.“ „Прав си,“ каза Тод. „Нека да изядем по една последна курабийка и тогава ще спрем.“ Фрог и Тод изядоха по една последна курабийка. Но в купата останаха още много неизядени курабийки. „Фрог,“ каза Тод, „нека да изядем още по една най-последна курабийка и тогава ще спрем. Фрог и Тод изядоха по една най-последна курабийка.“ „Трябва да спрем да ядем“ извика Тод, докато ядеше още една. „Да,“ каза Фрог, пресягайки се да вземе друга курабийка, „нуждаем се от силна воля.“ „Какво е силна воля,“ попита Тод. „Силна волята е да се опитваш много да не правиш нещо, което наистина искаш да направши.“ „Искаш да кажеш, като да се опитваме да не ядем от тези курабийки ли?“, попита Тод. „Точно така,“ каза Фрог. Фрог постави курабийките в една кутия. „Ето,“ каза той. „Сега вече няма да ядем още курабийки.“ „Но ние можем да отворим кутията“, каза Тод. „Така е,“ каза Фрог. Фрог завърза кутията с една връзка. „Ето,“ каза той. „Сега вече няма да ядем още курабийки.“ „Но ние можем да срежем връзката и да отворим кутията“, каза Тод. „Така е,“ каза Фрог. Фрог

взе една стълба и постави кутията на една висока лавица. „Ето,“ каза той. „Сега вече няма да ядем още курабийки.“ „Но ние можем да се качим на стълбата и да свалим долу кутията от лавицата“, каза Тод. „Така е,“ каза Фрог. Фрог се качи на стълбата и свали кутията от лавицата. Сръза връзката и отвори кутията, а после я обърна с отвора надолу и извика със силен глас: „Хей, птици. Тук има курабийки.“ Птици долетяха от всички посоки, изкълваха всички курабийки с човките си и отлетяха. „Сега ние нямаме никакви курабийки за ядене,“ каза тъжно Тод, „нищо една не остана.“ „Да,“ каза Фрог, „но имаме огромно количество силна воля!“ „Можеш да я запазиш цялата, Фрог“, каза Тод. „Отивам у дома да изпека една торта.“

Силата на волята на Тод е силна, колкото силата на волята на някои от нас! Искам да ви попитам: с кое нещо в живота ви трябва „да нахраните птиците“? Кое нещо трябва да избягвате? Може би имате нужда от смяна на работата, защото някоя връзка там е лоша и ви вреди? Това е крайна мярка, но може би вие се нуждаете от нещо, което е толкова крайно, за да избегнете онова нещо, което ви изкушава в този конкретен момент. Вие знаете, че не сте достатъчно силен за да му устоите.

Нека да си припомним стъпките за формирането на самоконтрола, които разгледахме до сега: признайте вашия проблем; поставете миналото зад себе си; отнасяйте се строго към чувствата си; започнете да вярвате, че можете да се промените; започнете да давате отчет за действията си пред някой друг човек и избягвайте нещата, които ви изкушават. Има още една, последна крачка и в нея е тайната на трайния самоконтрол.

Бъдете зависим от силата на Христос

Ако искате да формирате самоконтрол, научете се да зависите от силата на Христос да ви помага. В Гал.5:16 се казва: „Позволявайте на Духа да ръководи живота ви и вие няма да задоволявате желанията на човешката природа“ (мой превод). Последователността на събитията в това изречение е много важна. Позволявайте на Духа да ръководи живота ви – това е първата част - и вие няма да задоволявате желанията на човешката природа. Забележете, че тук не се казва, че вие няма да имате тези желания. Хората, които са изпълнени с Духа, продължават да имат плътски желания. Но вие просто няма да ги задоволявате. Ние обикновено обръщаме поредността на събитията като казваме: „Аз не съм достатъчно добър, за да имам Божия Дух в живота си. Аз не заслужавам той да живее в мен и да ме ръководи. Животът ми е объркан. Чак когато успея да действам правилно, чак когато започна да контролирам този лош навик, тогава ще отида при Бога и наистина ще живея за него. Тогава ще позволя на Светия Дух да контролира живота ми.“

А Бог казва обратното: „Не, последователността не е такава.“ Той не казва: „Подреди правилно делата си и тогава аз ще ти помогна.“ Точно обратното е вярно. Той казва: „Позволи ми да вляза в живота ти. Позволи на моя Свят Дух да те ръководи, докато ти все още се бориш с този проблем. Аз ще ти помогна да се промениш.“ Последователността прави цялата разлика. Какво ще си помислите, ако ви кажа: „Първо ще оздравея, а после ще отида при доктора да ме прегледа.“ Ще кажете, че аз съм луд човек. Това е абсурдна идея. „Ще трябва да се почувствам по-добре и тогава ще взема лекарството.“ Това е нелепо, но аз постоянно чувам хора да казват такива неща. „Знаеш ли, Рик. Ще трябва да престана с този лош навик и тогава ще започна да идвам в църквата. Ще трябва да изчистя живота си и тогава ще го посветя на Христос.“ Или: „Имам проблем в живота си и ще трябва да чакам, докато той бъде разрешен и чак тогава ще бъда кръстен.“ Истината е, че вие имате нужда от Христос в живота ви сега, за да ви помогне да победите проблема. Той има силата да ви помогне да се промените. Чувал съм и много хора да казват: „Аз не съм достатъчно добър, за да бъда християнин, поради това даже няма да се опитам.“ Прекрасно! Не се опитвай – просто вярвай. Повярвайте в Христос, станете зависим от него и той ще промени това, което вие не сте способни да промените. Намерете си църква, където можете да израствате. Църквата е болница за грешниците, а не е хотел за светците. Църквата е за хората, които са наранени. Църквата е за хората, които не е нужно първо да подредят всичко в живота си, а са достатъчно искрени да кажат: „Ние не сме безгрешни, но искаме да растем. И ние всички заедно участваме в този процес на израстване.“

Може би вие казвате: „Знам къде ми липсва самоконтрол и знам къде греша, но въпреки това на мен ми харесва да го върша.“ И какво от това? Мислите ли че Бог е изненадан от това? Библията казва, че насладата от греха е кратковременна (Евр.11:25). Какво означава това? Това означава, че грехът е забавен – поне за известно време. Никой от нас нямаше да извършва грях, ако грехът ни правеше да се чувстваме нещастни. Във Фил.2:13 се казва: „Защото Бог работи вътре във вас, помагайки ви да поискате да му се подчинявате и след това ви помага да правите това, което той иска“ (мой превод) Бог не само ви дава желанието да правите това, което е правилно, но ви дава и силата да вършите това, което е правилно. Но първо вие трябва да имате Бога в живота си.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В кои области от живота си ви е трудно да кажете „Не“? Трудно ли ви е да кажете не на храната? Или на прекомерното говорене? На алкохола? На наркотиците? На забранения секс? На цигарите? Трудно ли ви е да кажете „Не“ на чувствата си? Може би вие наистина се борите с някакво пристрастяване. Може би никой не знае за него – но Господ знае! И той е загрижен за вас. Най-добрата новина е, че той е способен да направи нещо за това.

Тайната на самоконтрола е контролът от страна на Христос. Ако все още не сте направили това, помолете го сега, в този момент, да поеме управлението на живота ви. После, когато се изправите пред някакво изкушение, което е твърде силно, за да му устоите, спомнете си, че той е с вас и предайте изкушенията на него. Помнете, Христос предоставя силата за промяна на живота ви.

1. Коя е тази област в живота ви, в която имате нужда от самоконтрол, който ви липсва?
2. Кое е конкретното действие, което ще предприемете, за да започнете да давате отчет на друг човек за този проблем?

Глава 12

Продуктивен живот

Някога задавали ли сте си въпроса, защо някои хора са способни да постигнат толкова много неща в живота си? Кое ги прави толкова продуктивни? В САЩ на всички нива ние сме много заинтересовани от производителността. Веднъж месечно правителството публикува отчет за брутният ни национален продукт. Той ни показва колко продуктивни са били нашите бизнеси и индустрии. Това е една важна картина на здравето на националната ни икономика.

Да си представим, че всеки месец всеки от нас публикува такъв „личен отчет за производителността.“ Как ще изглеждат вашите резултати? Нарастват или намаляват? Помислете за бъдещето. Искате ли да направите така, че в края на живота си да сте в състояние да кажете: „Аз имах продуктивен живот. Постигнах това, което исках да постигна.“? Някога правили ли сте описание на живота, който според вас е продуктивен? Още по-важно, знаете ли определението на Бога за продуктивен и плодороден живот? Какво означава да бъдеш плодороден християнин?

Думата плод е използвана 66 пъти в Новия Завет. Споменава се за три различни вида плод: плод, който ядем – смокини и грозде; биологичен плод – бебета; и духовен плод – характер, подобен на Христос. В предишните глави разгледахме плодовете на Духа: любов, радост, мир, търпение, благодат, добрина, вярност, кротост и самоконтрол. Бог иска да види този вид плод в живота ни. Ето, това е определението за продуктивния живот.

В Йоан 15:8 Исус казва: „Това е за прослава на моя Отец, че вие раждате много плод, показвайки себе си, че сте мои ученици“ (мой превод). Доказателството, че вие сте ученик е, че вие раждате плод. Исус продължава и казва: „но аз ви избрах и ви определих да отидете и да раждате плод – плод, която ще е траен“ (ст.16 – мой превод). Бог иска ние да раждаме плод – много плод. Той иска да сме продуктивни. В тази последна глава на книгата ще разгледаме четирите условия за плодородността, които са описани в Библията.

Създавайте корени

Ако искаме да сте плодородни, ние трябва да създадем някои корени. Бог казва, че без корени няма да има плод. В Йер.17:7-8 се казва: „Благословен е човекът, който вярва в Господа, чиято увереност е в него. Той ще бъде като дърво, посадено край вода, което разпростира корените си край потока. То няма да изсъхне, когато настане горещината; листата ми винаги ще бъдат зелени. То няма да се тревожи в година на суша и никога няма да пропусне да роди плод“ (мой превод). Ако нямате добри корени, вие просто няма да родите никакъв плод.

Този откъс ни показва една от причините, поради които се нуждаем от корени: за да живеем плодородно в трудните времена – във времената на горещина и суша. Корените са животворните канали за храненето на цялото растение или дърво. Някога усещали ли сте горещината на живота – времена, когато сте под напрежение. В такива времена се нуждаете от корени.

Аз израснах близо до огромни секвой в северна Калифорния. Изумително е, че тамошните секвой можеха да устоят на големи горски пожари. Поради огромните си корени, те могат да оцелеят

с 1,5 метра разрез в дънера си. Или да вземем по-разпространено дърво като дъба. Пресметнато е, че общата дължина на корените на едно дъбово дърво може да достигне до няколко стотин километра. Поради това дъбовото дърво е толкова стабилно. Преди време четох за банановото дърво. То е почти неунищожимо. Можете да го накълцате на малки парченца, но то пак ще поникне отново. Можете да изгорите цялото дърво до земята, но то отново ще поникне. Има само един начин за унищожаване на банановото дърво – то да бъде изкоренено. Корените са най-важното нещо за плода.

В Пр.12:3 се казва, че „праведният човек не може да бъде изкоренен“ (мой превод). Праведните хора могат да устоят на горещината. Те могат да понесат и времето на суша, дългия период без дъжд. По време на суша средствата са ограничени. Всичко изсъхва и много неща умират. Но праведните устояват. Научили ли сте, че понякога в живота ще трябва да живеете без нещата, с които разполагате в нормално време? Може би сега преминавате през такава суша. Може би живеете без емоционална подкрепа. Нямате приятели или добро здраве, или работа, или финансова стабилност. Или се опитвате да се справяте в условията на недостиг на време, енергия или пари. Как се справяте в сушавите периоди на живота? Увяхвате ли? Дали изсъхвате и бивате отвезан от вятъра?

Ако някога отидете в пустинята Аризона вие ще установите, че тя е пълна с различни видове растения. Контрастите винаги са ме очаровали. Сухият и крехък бурен, който се търкаля навсякъде от вятъра. Защо? Защото той няма корени. За разлика от него, кактусът ражда плод даже при температура 65°C. Защо? Защото кактусът има корени, които се разпростират на разстояние 15-18 метра във всички посоки. Ако искате да издържите през периода на суша, вие трябва да имате корени.

Всеки може да понесе един ден на недоимък, но оцеляването по време на дълъг период на стрес е съвсем друго нещо. Например, ако приходите в бизнеса ви са лоши в продължение на един месец, вие може би ще кажете: „Е, ще се справим и през следващия месец.“ Но в края на втория месец, ако приходите не се увеличат, вие ще започнете леко да се тревожите. През третия месец ще започнете да изпадате в паника, а през четвъртия месец вероятно ще изпаднете в дълбоко отчаяние – освен ако нямате някои корени.

Как да създадете корени? Добро място, от което да започнете, е да научите наизуст Пс.1:2-3. Псалмистът говори за стабилен живот, за живот, който има корени. Той казва, че корените се създават чрез четене и размишляване над Божието Слово. Същото научаваме и в Новия Завет, в Кол.2:6-7. Ежедневно прекарвайте известно време в четене, размишляване, запомняне на стихове наизуст и в подчинение на Божието Слово. Това създавате здрави духовни корени, които достигат надълбоко в почвата на Божието Слово. Тези корени ще ви направят способни да устоявате на горещината на напрежението и на лишенията, причинявани от сушата.

Унищожавайте плевелите

Второто нещо, което трябва да правите, за да бъдете продуктивни е да унищожавате плевелите в живота си. Исус онагледява това в притчата за различните видове почви. Той говори за 4 вида почви, всяка от които представлява един от начините, по който ние можем да отговорим на Божието Слово. В Лука 8:11,14 се казва: „Семето е Божието Слово...Семената, които падат сред (плевели) са онези (хора), които чуват; но тревогите, богатствата и удоволствията на този живот ги заобикалят и ги задушават, и техният плод никога не узрява“ (мой превод). Ако искате да раждате плод, вие трябва да създавате добри корени и след това да унищожавате плевелите.

Ще ви задам един несъществен въпрос: Знаете ли колко видове плевели растат в САЩ? Според правителството у нас има 205 вида плевели. Пресметнах, че 72% от тях растат в градината ни у дома. Мислех, дали да не отворя една изложба и да поставя една табела: „Ферма за отглеждане на плевели на Рик Уорън“? А колко са плевелите във вашия живот? Много различни видове плевели могат да се тълпят в живота ви и да задушават духовната ви енергия. Плевелите – това са грижите и интересите ви, които изсмукват времето, енергията и парите ви и не ви позволяват да раждате духовен плод.

Хората ми казват: Аз просто нямам време да служа на Господа. Твърде съм зает. Нямам време да се занимавам с това.“ Ако това се отнася и за вашия живот, това означава, че сте прекалено зает и имате нужда от оплеляване! Много неща в живота по принцип не са погрешни, но са **НЕНУЖНИ**. Може би трябва да прегледате графика си и да премахнете от него плевелите. Исус споменава за 3 вида плевели. Плевелите на тревогите – това са прекомерното фокусиране в ежедневните грижи и занимания, които отклоняват погледа ви от Исус. Плевелите на богатствата – това е прекомерния стремеж за печелене на пари, за да купувате повече неща, да господствате в живота си толкова много, че да не ви остава време за Господа. И плевелите на удоволствието – стремежът към „добрия живот“ - могат да задушат духовното ви израстване. Добре е човек да се забавлява, но трябва да пазите приоритетите си. Когато плажът стане по-важен от Библията, приоритетите ви не са балансирани.

Замислете се над това: колко много усилия са нужни, за да израстват плевелите? Изисква ли се да ги отглеждате? Не! Те израстват прекрасно и без вас. Точно поради това те са плевели. Трябва да се грижите за доматените растения, а не е нужно да правите нищо, за да израства глухарчето. Глухарчетата ще израснат и то бързо, без ничия помощ. Плевелите са белег на занемареност. Когато занемарите четенето на Библията, молитвата си и срещите си с другите християни, плевелите ще израснат, ще задушат духовния ви живот и няма да ви позволят да родите плод. Поради това, ако искате да раждате плод, трябва да задълбочавате и да отглеждате корените си, и да унищожавате плевелите в живота си.

Работете заедно с Бога

Ако искате да бъдете плодороден християнин, трябва да работите заедно с Бог за премахване на ненужните филизи в живота ви. В Йоан 15:1-2 Исус казва: „*Аз съм истинската Лоза и моят Отец е Лозарят. Той отрязва всяка пръчка, която не произвежда. И премахва излишното от онези пръчки, които дават плод, за да дават още по-голям плод*“ (мой превод) Премахването на изсъхналите пръчки и съкращаването на живите пръчки се прави, за да се формира лозата и за да се стимулира растежа.

Имам съсед, който е експерт по отглеждането на рози. Както предния, така и задния двор на къщата му са красиви, поради това го поканих да дойде в задния ни двор и да извърши вълшебствата си върху моите рози. Изумително е да бъде наблюдаван, когато работи. Той донесе ножиците си за да ги изреже и беше безжалостен. Болеше ме само като го наблюдавах как режеше розовите ми храсти. Щрак, щрак, щрак! Когато свърши работата си, от розовите ми храсти бяха останали само ниско изрязани дебели стъбла. Професионалните градинари ще ви обяснят, че повечето хора се страхуват, когато извършват резитбата. Аз си мислех, че резитбата представлява само премахването на изсъхналите части от стъблата. Но се оказа, че не е така! Трябва да се изрязват и живите стъбла, листа и цветове. Очевидно съседът ми знаеше какво прави, защото след намесата му розите ми цъфтяха толкова красиво, както никога преди не бяха цъфтели.

Това е поуката, която искам да ви кажа: повечето от нас си мислят, че когато ни „изрязва“, Бог отрязва само тези неща от нас, които са греховни и несериозни – „мъртвата дървесина“ от живота ни. Да, Бог прави това, но отрязва и неща, които са живи и успешни: например, бизнес, който се развива успешно или някоя задоволяваща връзка, или добро здраве. Някои от тези неща ни пречат да бъдем още по-плодородни. Не само мъртвата дървесина ни пречи. Често Бог отрязва и добри неща, за да подобри духовното ни здраве. Това не винаги е приятно, но изрязването е жизнено важно да духовното израстване. Няма друга алтернатива, освен изрязването. Запомнете - Бог е прославян, когато ние раждаме много плод (Йоан 15:8), а за това се налага ние да бъдем изрязвани. Длъжни сме да помним, че ножиците за рязане са в ръцете на нашия любящ Бог. Той знае какво прави и иска най-доброто за нас.

Ако сте християнин, вие ще бъдете изрязван. Разчитайте на това. Може би точно в този момент вие сте изрязван и от вас се изрязва не само „мъртва дървесина.“ Бог реже клонките, които според нас са продуктивни, с цел ние да раждаме още повече плод. Това може да е объркващо. Ние вярваме, че сме продуктивни и сме озадачени и даже обезсърчени от Божието изрязване. Ние питаме: „Боже, защо правиш това? Аз ти дадох бизнеса си, а сега той пропада. Дадох ти здравето си, а се оказва, че следващата седмица ще трябва да вляза в болницата. Вярно давах десетъка си, но въпреки това сега ще банкрутирам.“ Гледах по телевизията едно образователно предаване за отглеждане на цветя у дома, в което специалистът препоръчваше зрителите да говорят на растенията си, за да им помагат да растат. Той обясняваше, че успокояването, галенето с ръка на листенцата и говоренето на вашия здравец ще подкрепи самочувствието му. Представете си, че му казвате: „Ти си добро растение. Днес си толкова красив! Изглеждаш великолепно!“ А сега си представете, че говорите на растение, което изрязвате: „Това наранява мен повече, отколкото наранява теб. Щрак! По-късно ти ще ми благодариш за това! Щрак! Правя това за твоето собствено добро. Щрак!“ Мога да си представя, че растението ти отговаря така: „Ти си безсърдечен. Ти не ме обичаш. Аз работих дълго и упорито, за да произведа розите, които ти сега отрязваш.“

Не казваме ли това на Бога, когато той ни изрязва? „Не ме ли обичаш? Не си ли загрижен за мен? Не виждаш ли какво се случва?“ И ние си мислим, че Бог ни е ядосан. Не, той не ни е ядосан. Една от най-големите грешки, която правят християните е, че не могат да направят разлика между изрязването и наказанието. Изрязването не е наказание, затова не ги приравнявайте помежду им. Бог не ви е ядосан. Той просто вижда, че сте човек, който може да роди повече плод, че сте някой, който има потенциал за величие, че е човек, който той може да използва по един забележителен начин. Той иска

вие да сте толкова плодороден, колкото е възможно да бъдете, поради това той ви изрязва, като даже премахва някои от нещата, с които ви е благословил в живота ви. Изгубили сте работата си? Не се тревожете! Бог има по-добра идея. Той вижда това, което вие не можете да видите. Как ни изрязва Бог? Той използва проблемите, напреженията и хората. О, той наистина използва хората! Хората ще ви критикуват и ще ви се противопоставят. Те ще се съмняват във вас и в способностите ви. Ще се съмняват поради какви мотиви работите. Бог може да използва хората, за да ви изрязва. Както казвах навсякъде в тази книга, Бог може да използва всяка ситуация в живота ви, за да ви помогне да израствате, стига вие да имате правилният начин на мислене. Той може да използва всякакви неща – проблемите, които вие сам си създавате или някое голямо разочарование, или някакъв финансов обрат, или внезапно заболяване, или провален брак, или непокорно дете, или смъртта на любим човек. Той ще използва тези неща и той наистина ги използва като част от процеса на изрязването, за да ви направи още по плодороден.

Защо Бог постъпва така с нас? Вижте какво пише в Евр.12:11: „*Никое наказание не изглежда приятно, когато се случва, а е болезнено*“ (мой превод). Всички ние сме съгласни с това. Не е приятно, когато бъдеш наказван. Авторът на Евреи продължава: „*но по-късно то (наказанието) произвежда плод на праведността и мир за тези, които са били обучени чрез него* (чрез наказанието) мой превод). Бог прави това за наша собствена полза, както и за негова прослава. Подобно на наказанието, и изрязването е неприятно. Виждали ли сте изрязано дърво и растение? Наглед то е грозно. Преди няколко години имахме 8-метрови евкалиптови дървета в предния ни двор. Наех един човек да ги „окастри.“ И той направи това прекрасно - по тях не останаха никакви клони! Накрая останах с 12 стълба, стърчащи като „тотеми“ в предния ни двор. Някои от съседите ми се шегуваха, че някакво НЛЮ е изпуснало тези гигантски клечки за зъби. Може би някои хора си мислеха, че съм поставил началото на някаква модификация на служение на култа „Стонхендж.“ Тези дървета бяха грозни. Но знаете ли какво стана? След изрязването дърветата се съживиха отново и станаха по-красиви от преди. А сега проблемът ми е, че трябва да събирам с гребло окапалите им листа по земята!

Изрязването никога не е забавно, нито е красиво, но се върши заради бъдещите изгоди. Целта на изрязването е положителна. Бог не ви е ядосан. Библията казва, че „*няма никакво осъждане за тези, които са в Христос Исус*“ (Рим.8:1). Бог не „наказва“ своите истински деца. Вашето наказание е било понесено на кръста. Бог ви изрязва заради вашето най-голямо добро, за да имате още по-голямо плодородие в живота си. Преди няколко години моята съпруга премина през няколко много сериозни изрязвания. Беше болна, след това имаше трудна бременност и беше принудена с месеци да лежи в леглото. Това беше много труден период за нашето семейство. Бог изрязва всички дейности от живота на Кей. Точно така – всички – ръководенето на женското служение в църквата, преподаването в курсовете за изучаване на Библията, всички онези неща, които тя обичаше и с нетърпение очакваше да направи. Даже у дома всичката ѝ работа беше изрязана; тя не можеше да стане от леглото и да направи каквото и да е. Ние разговаряхме много за това, защото понякога в това нямаше никаква логика. Църквата ни растеше бързо и аз се нуждаех от помощта на Кей. Но въпреки всичко, това беше ценно време на изрязване. Кей научи много неща, защото когато лежите по гръб в леглото, единственото, което можете да правите е да гледате нагоре. През годините след това нейното плодородие е изумително. Бог отвори път за нови служения и за нови възможности за нея, които ние никога не сме си представяли. Резултатите от това изрязване в живота ѝ са вълнуващи, но самото преминаване през този период не беше забавно.

Може ли Божието изрязване да не успее да произведе плод? Разбира се, че може, ако ние не работим съвместно с Бога. Ако се съпротивляваме, ако се бунтуваме, ако се оплакваме или ако станем обидчиви, негодуващи и злопаметни, нашият характер няма да се развие според намеренията на Бога. Ние разгледахме всичките 9 качества на характера, които Бог иска да създаде в живота ни: любов, радост, мир, търпение, благост, доброта, вяност, кротост и самоконтрол. Той създава тези качества, като позволява вие да се срещнете със ситуации и хора, които са пълни точно с противоположните качества. Той ви учи да обичате, като поставя до вас хладни хора. Учи ви да се радвате, като ви поставя сред мъквата и тъгата. Учи ви да имате мир, като позволява да има дразнения навсякъде около вас. Учи ви на търпение, като позволява да се случват неща, които ви разстройват. Бог използва всички тези неща, за да ни направи по-плодородни, но вие сте длъжни да работите съвместно с него. Давате израз на тази съвместна работа, като хвалите Бога във всяка ситуация (1 Сол.5:18).

Чакайте жътвата

Ако искам животът ми да е плодороден, аз трябва да си създавам добри корени, да унищожавам

плевелите и да работя съвместно с Божието изрязване, като му благодаря и го възхвалявам. Освен това аз трябва да чакам жътвата. Израстването се нуждае от време; то не става веднага. На Бог са му нужни два дни, за да произведе гъбите, но се нуждае от 60 години за да създаде един дъб. *(Коментар: При ректора на прочут американски университет отишъл виден бизнесмен, който бил и голям спонсор на университета, чийто син започнал да се учи там, за да го помоли да намери начин синът му да завърши университета в съкратен срок, защото бащата много искал синът бързо да навлезе в неговия бизнес. Ректорът бил мъдър човек и му казал: „Както искате, ако искате синът ви да прилича на тиква, можем го обучаваме 1 година, но ако искате да бъде дъб, за това ще са нужни 10-тина години. Изберете какво искате и ние ще го направим.“ Д.Пр.)* Растежът се нуждае от време. Когато разгледате собственото си духовно израстване, вие можете за се запитате: „Защо беше нужно да мине толкова много време, за да стана по-добър? От 2 години съм християнин и не виждам голяма промяна. Все още продължавам да се боря с много мои слабости. Защо е така? Защото духовното израстване, както и природното израстване се нуждае от време. Най-добрите плодове узряват бавно.

Обърнете внимание какво казва Исус в Йоан 12:24. Той говори за своята смърт, но принципът, който създава, важи и за нас. Той казал: „Истина, истина ви казвам: Ако житното зърно не падне в земята и не умре, то остава само; но ако умре, то ражда много плод.“ Когато Исус казва: „Истина, истина ви казвам“, по този начин той ни казва „А сега чуйте това. Настройте се! Чуйте и слушайте внимателно. Това е много важно.“ Исус подчертана тук, че смъртта предшества живота. Точно така, както житното зрънце трябва да умре, за да произведе плод, така трябва и ние да умрем за себе си, за да произведем духовен растеж. А за смъртта на собствения ни егоизъм е нужно време. Вместо да вярваме, че Бог ще свърши работата си в нашия живот, ние имаме склонността от време на време да изравяме семенцето, за да проверяваме неговия растеж. Христос ще произведе плод в живота ни, ако ние оставаме в него. В откъса за лозата и пръчките в Йоан 15, ключовата дума е „оставате“ *(Коментар: В нашата Библия – изд. 2002 е използвана думата „пребъдвате.“ Д. Пр.)* Запомнете тази дума.

Оставането в Христос означава да бъдем в постоянен контакт с него, да зависим от него, да живеем в него и да вярваме, че той ще извърши работата си в живота ни според своя безгрешен график. Никога не се предавайте. Винаги е твърде рано да се отказваме! Очаквайте обещаната Божия жътва, а докато чакате, наслаждавайте се на неговото присъствие в живота ви. Бог е доволен от вас на всеки етап от духовния ви растеж. Той не чака да станете безгрешен и тогава да започне да ви обича. Той никога няма да ви обича повече, отколкото вече ви обича. Когато разгледате отново главите на тази книга, виждате ли духовен растеж в живота си? Може би сте запомнили наизуст списъка с 9-те характерни черти на плода за който се говори в Гал.5:22-23. Ако не сте го запомнили, окуражавам ви да направите това. Мислете как тези качества са били видими в живота на Исус и разчитайте на него да ги произведе и във вас чрез работата на неговия Свят Дух. Ако не виждате много плод в живота си, така както на вас ви се иска, не се отчайвайте. Помнете, че израстването се нуждае от време. Препоръчвам ви през следващите 9 месеца ежемесечно да се фокусирате в едно от тези 9 качества на плода на Духа. Използвайте този месец да изучите подробно това качество.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Четирите дейности, описани в тази глава са практическите стъпки, които трябва да направите, ако сериозно искате да имате плодороден и продуктивен християнски живот. Започнете да си изработвате дълбоки корени, като ежедневно изучавате Библията. След това унищожете плевелите в живота си, които подяждат времето и енергията ви, и ви отклоняват от вършенето на Божията воля. После работете съвместно с Бога в процеса на изрязването и го възхвалявайте за това, което той прави в живота ви. Той работи, за да ви направи по-плодороден отколкото някога сте си мислили, че е възможно. Накрая, чакайте времето за жътва на духовния плод в живота ви. Ако изпълните успешно първите три стъпки, жътвата неизбежно ще дойде!

През 1968 един учен откри в индиански гроб една 600-годишна огърлица от семенца. Той посади едно от семенцата и то поникна и израсна. Въпреки, че зрънцето беше спало в продължение на 600 години, то все още имаше потенциала да поникне. Може би от дълги години вие сте бил християнин и през по-голямата част от това време сте били духовно заспал, но сега можете да станете продуктивен. Вие искате да сте плодороден. Фактът, че прочетохте тази книга е доказателство за това. Имам добра новина за вас: не е твърде късно! Вие можете да започнете още сега, в този момент. Сведете глава в молитва и кажете на Бога, че искате да работите съвместно с него за изпълнението на неговия план за вашето израстване. Той ще предостави силата за промяна на живота ви.

1. Кои са някои от конкретните плевели, които трябва да бъдат изскубани от живота ви?
2. Дайте пример за Божието изрязване в живота ви.

Списък на преведените книги от мен книги или подобрани мисли на велики хора, които мога да ви изпратя безплатно по електронната поща в PDF формат, ако пожелаете

1. Аз и моята голяма уста - Джойс Майер
2. Бракът - не само да оцелява, но и да процъфтява – Суиндъл
3. Въпроси и отговори - 622 въпроси и отговори на библейски теми - Едуард Фюдж
4. Глад за разбиране - Калвин Милър
5. Да се срещнем в библиотеката – Суиндъл
6. Давид – Суиндъл
7. Добрата новина за безпокойството - Уилям Бекъс
8. Естир – Суиндъл
9. Живот, който винаги сте искали - Джон Ортберг
10. Здравото семейство – Суиндъл
11. Илия – Суиндъл
12. Йов - Суиндъл
13. Йосиф – Суиндъл
14. Как трябва да живеем сега - Чарлз Колсън
15. Когато Бог прошепне твоето име - Макс Лукадо
16. Кой е прав - Бог или Дарвин - Кели Сегрейвс
17. Милост, повече отколкото заслужаваме - Макс Лукадо
18. Мир с Бога - Били Греам
19. Моисей – Суиндъл
20. Молитвата на Явис - Брус Уилкинсън
21. Мъжки разговор – Суиндъл
22. Нещо повече - Катрин Маршал
23. Основи на християнството - Джон Стот
24. Обикновено християнство – К. С. Луис
25. Павел – Суиндъл
26. Победа в Христос - Чарлз Трюмул
27. Победата на разума – Родни Старк
28. Посланието на Проповедта на планината - Джон Стот
29. Преведени проповеди от различни автори - общо 271 бр.
30. Проповеди от Бил Букнайт - 24 бр.
31. Проповеди от Виктор Шепърд - 255 бр.

32. Проповеди от Кърк Нийли - 178 бр.
33. Проповеди от Макс Лукадо - 20 бр.
34. Проповеди от Спържън - 28 бр.
35. Религиозна класика – христоматия
36. Роден отново – Чарлз Колсън
37. Свободни в Христос - Сесил Хуук
38. Силата на Бога да променя живота ви – Рик Уорън
39. Стремеж към почтен характер и християнски живот - подбрани мисли
 - Част 1а – Как да живеем
 - Част 1б – Как да живеем
 - Част 1в – Как да живеем
 - Част 2 – За молитвата
 - Част 3 – За човешките отношения
 - Част 4 – За решителността, смелостта, страха и волята
 - Част 5 – Да се подчиняваме на Бога и на родителите си
 - Част 6 – За позитивния подход, радостта, щастието и смеха
 - Част 7 – За приятелството
 - Част 8а – Оpozнаване на Бога, как работи Бог и за Божията милост
 - Част 8б – Оpozнаване на Бога, как работи Бог и за Божията милост
 - Част 9 – Да не съдим другите, да не обвиняваме, да не отмъщаваме
 - Част 10 - Справедливост и несправедливост, добро и зло
 - Част 11 - За Светия Дух и духовността
 - Част 12 - За греха, изкушението и бдителността
 - Част 13 - Смирение, кротост, покорството, слава, гняв, гордост, високомерие и самолюбие
 - Част 14 - Как да говорим и как да мълчим
 - Част 15 - За любовта и омразата
 - Част 16 - За разкаянието и опрощението
 - Част 17 - Отмъщение, състрадание и толерантност
 - Част 18 - Търпение, издръжливост и отчаяние, упоритост и нерешителност
 - Част 19 - Престъпление, наказание и дисциплиниране
 - Част 20 - Страст, чувства и емоции, страх, ужас и смелост
 - Част 21 - Завист, ревност, богатство и успех
 - Част 22 - Глупост, суета, лицемерие и самохвалство
 - Част 23 а - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение
 - Част 23 б - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение
 - Част 23 в - Вяра, надежда, доверие, увереност и съмнение
 - Част 24 - Достоянство, почтеност, честност и непротиворечивост
 - Част 25 а - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение
 - Част 25 б - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение
 - Част 25 в - Мъдрост, благоразумие, разум, разбиране и обучение

- Част 26 - Задоволство от живота, щедрост и даряване
- Част 27 - Благодарност, благородство и хваление на Бога
- Част 28 - Трудолюбие, усърдие, старание и мързел
- Част 29 - Свобода, робство, самодисциплина, дълг и отговорност
- Част 30 – Самосъжаление
- Част 31 а - Истина, лъжа и заблуда
- Част 31 б - Истина, лъжа и заблуда
- Част 31 в - Истина, лъжа и заблуда
- Част 32 - Оплакване, огорчение и недоволство
- Част 33 - Душевен мир, християнска любов и милосърдие
- Част 34 - Отношение на християнина към другите религии и към атеизма
- Част 35 а - За нашият избор и за нашите приоритети
- Част 35 б - За нашият избор и за нашите приоритети
- Част 35 в - За нашият избор и за нашите приоритети
- Част 36 - Стремеж към Бога, към духовната зрелост и към светостта
- Част 37 - Демони и дяволи
- Част 38 - Факти и данни за Исус, за човешкото тяло, за света, за вселената и живота и изказвания на велики хора
- Част 39 - Изпитанието, страданието и чакането
- Част 40 - Как Бог пречупва упорството на човека
- Част 41 - За евангелизацията
- Част 42 - Деца, родители и семейство
- Част 43 - Смисълът на живота, на смъртта, на ада и на целомъдрието
- Част 44 - За Библията и църквата
- Част 45 - За кръстът на Христос, за нашият кръст и за служението ни на Бога
- Част 46 - Минало, настояще и бъдеще
- Част 47 - За действието, за мисленето, за активността и пасивността
- Част 48 - Бог променя хората
- Част 49 - Самота и самоубийство
- Част 50 - Сърце и ум, вяра и наука
- Част 51 - Красота, съвършенство и мечти
- Част 52 - За кръщаването и спасението
- Част 53 - За ученичеството и последователите
- Част 54 - Традиции, религия и морал
- Част 55 - Бог лекува
- Част 56 - За лидерството
- Част 57 - Божият план за моя живот
- Част 58 - Да се страхуваме само от Бога и от нищо друго
- Част 59 - Някои Библейски пророчества, които са се сбъднали
- Част 60 - Хумор, мисли и интересни истории
40. Тайните на лозата - Брус Уилкинсън

41. Той е там и Той не мълчи - Франсис Шейфър
42. Управлявайте чувствата си - Джойс Майер
43. Цар Давид - Дейвид Пиърс
44. Целенасочената църква - Рик Уорън
45. Целенасочен живот – Рик Уорън